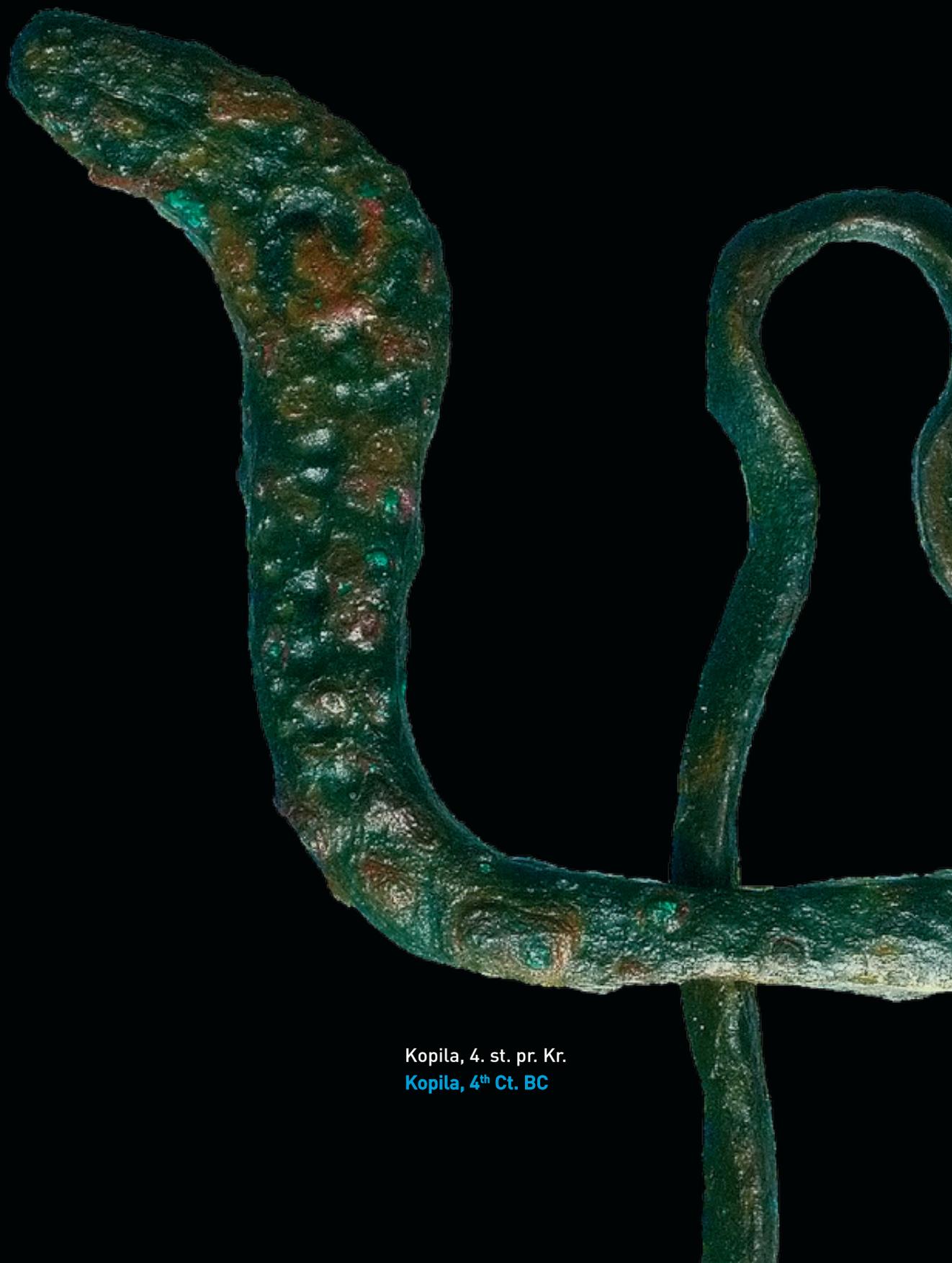


**MUZEJ 21+ VELA SPILA,  
ARHIV SIMULTANIH VREMENA**  
Izvještaj s radionice

**MUSEUM 21+ VELA SPILA,  
ARCHIVE OF SIMULTANEOUS TIMES**  
Report on the Workshop

READER 2



Kopila, 4. st. pr. Kr.  
Kopila, 4<sup>th</sup> Ct. BC

Museum 21+ Vela Spila

---



---

## **U SPOMEN NA NEVENA ČANIĆA**

jednog od inicijatora projekta Muzej 21+ Arhiv simultanih vremena čijom je vizijom osmišljen velik dio projekta. Njegov prerani odlazak, koliko god bio bolan, nameće obvezu nama preostalima da nastavimo i ustrajemo u konačnoj realizaciji.

## **IN MEMORIAM TO NEVEN ČANIĆ**

who is one of the initiators of the project Museum 21+ Archive of Simultaneous Times. His vision considerably helped the creation of this project. His absence—no matter how painful—puts in front of us who remain after him an obligation to continue with a final realization of the project.

---

**MUZEJ 21+ VELA SPILA,  
ARHIV SIMULTANIH VREMENA**

**MUSEUM 21+ VELA SPILA,  
ARCHIVE OF SIMULTANEOUS TIMES**

**OPĆINA VELA LUKA  
U SURADNJI S BERLAGE  
INSTITUTOM IZ ROTTERDAMA**

**MUNICIPALITY OF VELA LUKA  
WITH BERLAGE INSTITUTE,  
ROTTERDAM**

---

**Organizacija / Organized by**

Općina Vela Luka / Municipality of Vela Luka

**U suradnji s / In conjunction with**

Berlage Institute, Rotterdam, the Netherlands

**Vrijeme održavanja / From**

24/09/2007 – 30/09/2007

**Lokacija / At**

Centar za kulturu Vela Luka / Cultural Center Vela Luka

**Voditelj / Head of Workshop**

Vedran Mimica

**Gostujući nastavnici / Guest Tutors**

Tadej Glažar, Ante Kuzmanić and Marin Kaliterma

**Stručno vodstvo / Experts**

Dinko Radić, Leonida Kovač, Neven Čanić, Dalibor Martinis, Vedran Mimica and Gorki Žuvela

**Organizacija / Coordination**

Saša Žanko, Dinko Radić

**Urednici publikacije / Workshop publication editors**

Salomon Frausto, Ivan Kolovrat

**Prevoditelj / Translation**

SPES d.o.o., Silvija Pećanac, Saša Žanko and Vedran Mimica

**Lektura / Proofreading**

Rada Dragojević-Ćosović, prof. / Ivana Prizmić, prof.

**Fotografije** korištene u ovoj publikaciji su preuzete iz knjige Vela spila autora Čečuk–Radić, te Borisa Kragića, Dina Cetinića, Ivana Kolovrata i Vedrana Mimice

**Pictures** used in this reader are from the book Vela Spila by Čečuk–Radić, and Boris Kragić, Dino Cetinić, Ivan Kolovrat and Vedran Mimica

**Reader izradili** Kyo Suk Lee, Vedran Mimica, Saša Žanko, Mick Morssink, Berlage Institute

**Reader compiled by** Kyo Suk Lee, Vedran Mimica, Saša Žanko, and Mick Morssink, Berlage Institute

**Sudionici radionice / Participating in workshop**

Berlage Institute, Rotterdam, the Netherlands

Fakulteta za arhitekturo, Univerza v Ljubljani /  
Faculty of Architecture, University of Ljubljana

Arhitektonski fakultet Sveučilišta u Zagrebu /  
Faculty of Architecture, University of Zagreb

Građevinsko-arhitektonski fakultet Sveučilišta u Splitu /  
Faculty of Civil Engineering and Architecture, University of Split

Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu /  
Faculty of Philosophy, University of Zagreb

Akademija likovnih umjetnosti u Zagrebu /  
Academy of Fine Arts in Zagreb

Akademija likovnih umjetnosti u Splitu /  
Academy of Fine Arts in Split

## SADRŽAJ

- 11 **Vedran Mimica**  
Utopijska putovanja
- 21 **Dinko Radić**  
Arheološki park "Vela spila"
- 34 Izabrao **Gorki Žuvela**
- 42 Priča o Veloj spili
- 45 **Saša Žanko**  
Dobrodošli u Velu Luku

### PROJEKTI

- 55 **Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu i Akademija likovnih umjetnosti u Zagrebu**  
Samo simultana priča
- 65 **Arhitektonski fakultet Sveučilišta u Ljubljani**  
Arhiv simultanih vremena,  
Otok simultanih kultura
- 73 **Arhitektonski fakultet Sveučilišta u Zagrebu**  
Velolučke praznine
- 83 **Građevinsko-arhitektonski fakultet Sveučilišta u Splitu**  
Prostor vremena
- 91 **Berlage Institute Rotterdam**  
Arheološko hodočašće

### PRILOG

- 107 Komentari žirija
- 115 Projekt: Plavi put
- 129 Sudionici

## CONTENT

- 11 **Vedran Mimica**  
Utopian Journeys
- 21 **Dinko Radić**  
Archeological Park "Vela Spila"
- 34 Selected by **Gorki Žuvela**
- 42 The Story of Vela Spila Cave
- 45 **Saša Žanko**  
Welcome to Vela Luka

### PROJECTS

- 55 **Faculty of Philosophy in Zagreb and Academy of Fine Arts in Zagreb**  
Just a Simultaneous Story
- 65 **Ljubljana Architectural Faculty**  
The Archive of Simultaneous Times,  
The Island of Simultaneous Cultures
- 73 **Zagreb Architectural Faculty**  
Vela Luka Voids
- 83 **Split Architectural Faculty**  
Space of the Time
- 91 **Berlage Institute Rotterdam**  
Architectural Pilgrimage

### APPENDIX

- 107 Jury's comments
- 115 Project: Blue way
- 129 Participants



vele

a spila



---

**UTOPIJSKA PUTOVANJA**

**UTOPIAN JOURNEYS**

**BERLAGE INSTITUTE ROTTERDAM**

**BERLAGE INSTITUTE ROTTERDAM**

Vedran Mimica

## INICIJACIJA

Gorki se javio i rekao da je nanovo razvio interes za arheologiju u svojoj (Veloj) Luci. Kako bi se mi (Berlage) možda mogli priključiti, kad već radimo na "novim svjetionicima za Jadran"? "Bio je petak i malo je kišilo", a Dinko Radić nam je pokazao Spilu i svoju fascinaciju istraživanjem "višeslojnog pretpovijesnog nalazišta". Zamislili smo Muzej 21+ te kasnije "Arhiv simultanih vremena" kad se pridružila i Leonida.

Neizbježno je bilo zamišljanje "utopije svakodnevnice"; uz ponovni upit "Why not". Sve je još uvijek izgledalo utopijski, ali kako me je Hertzberger naučio, treba složiti strukturalni okvir, napuniti ga inteligencijom pozvanih predavača, izabrati studente i konačno pokušati uvjeriti "institucije" da promjena "svijeta" i nije tako nemoguća misija.

Prvo i drugo smo odradili i zabilježili, a treće je još uvijek pomalo utopijski projekt u posttranzicijskoj Hrvatskoj. Mi ćemo vrlo teško doživjeti sudbinu Renza Piana i Richarda Rogersa koji su Georgesu Pompidou i Jacques Langu objašnjavali da će njihov Palais Beaubourg biti muzej 21 stoljeća, ali da će ga biti neophodno i "razmontirati" samo 10 godina nakon same izgradnje te eventualno premjestiti na drugo mjesto.

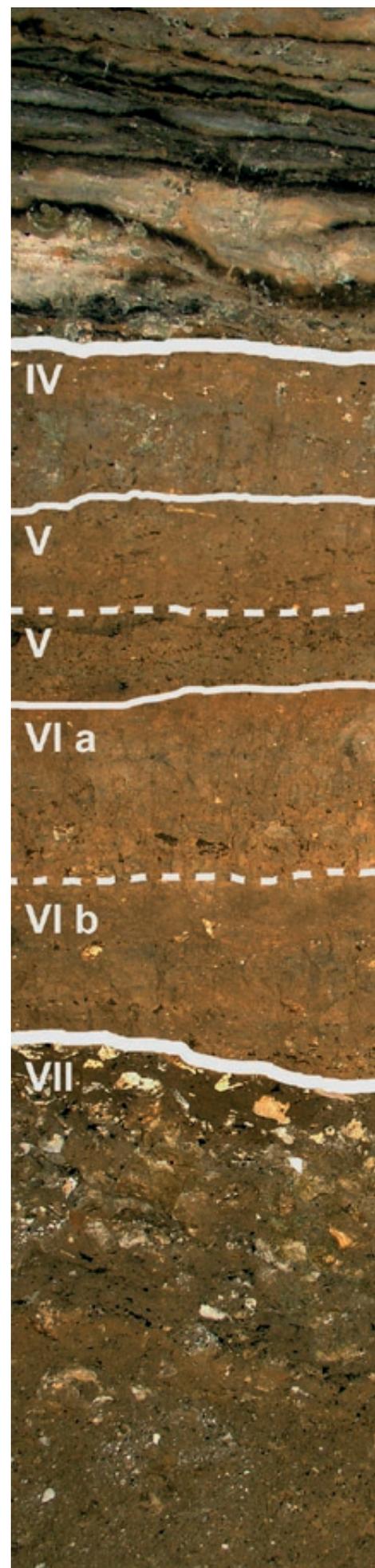
Beaubourg naravno nije "razmontiran", ali je razmontirao tradicionalne koncepte nacionalne, etablirane kulture i tako postao jedan od najposjećenijih hibridnih muzeja na svijetu.

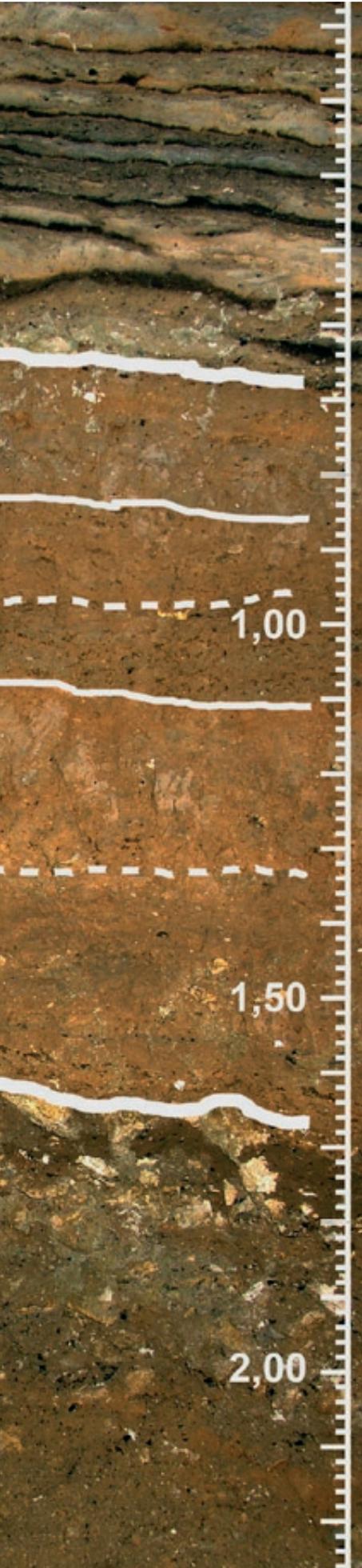
"Muzej 21+Vela spila, Arhiv simultanih vremena" je publikacija nastala kao rezultat dviju međunarodnih ljetnih radionica u Veloj Luci 2006. i 2007. godine. Prva je definirala konceptualni okvir za promišljanje zadatka, dok je druga ispitala modalitete realizacije projekta kroz različita mjerila.

## SKENIRANJE 2006

Prva radionica je, prema Gorkom, "pričala o mezolitiku, paleolitiku, neolitiku, prapovijesti uglavnom. Ali od početka skupa nekako o lukovima i binarno. Pitala se: ŠTO JE TO MUZEJ? Aklamacijom je izražavala želju da pronikne u prošlost, ali prije svega kako bi dokučila svoje vlastito vrijeme i djelovanje".

Dinko je pojasnio mega fenomen: "U 10,6 m debelim slojevima nataloženim u Veloj spili, prapovijesnom arheološkom lokalitetu smještenom nad razgranatim velolučkim zaljevom, "arhivirani" su ostaci života od kraja zadnjeg ledenog doba do suvremene epohe, odnosno od vremena kad su se u ovim krajevima pojavili najraniji predstavnici ljudske vrste pa do danas. Istražujući špilju, "čitajući zapise" sačuvane u slijedu stra-





## INITIATION

Gorki called to say he managed to rekindle the interest in archeology in his (Vela) Luka and that we (Berlage) could perhaps join him, since we're already working on "new lighthouses for the Adriatic"? "It was Friday and the rain was drizzling" and Dinko Radić showed us Spila and his fascination with researching the "multilayered prehistoric site". We conceived the 21+ Museum, followed by "Archives of Simultaneous Times" when Leonida joined us. We couldn't help thinking about "everyday utopia", repeating the question "Why not?". Everything still has an utopian air about it, but just like Hertzberger taught me, we must form a structural framework, fill it up with the intelligence of invited lecturers, choose the students, and finally try to convince the "institutions" that changing the "world" is not as impossible as it may seem.

We executed number one and two number three being a still utopian project in post-transitional Croatia. The possibility of us suffering the destiny of Renzo Piano and Richard Rogers—who explained Georges Pompidou and Jacques Lang that their Palais Beaubourg would be a museum of the 21<sup>st</sup> century—but that it would have to be dismantled only 10 years after its construction and possibly moved to another site, is very remote. Beaubourg was of course not "dismantled", but it did manage to dismantle the traditional concepts of national and established culture, becoming one of the most frequented hybrid museums in the world. "21+ Museum Vela Spila, Archives of Simultaneous Times" is a publication resulting from international summer workshop held in Vela Luka in 2006 and 2007. The first workshop defined the conceptual framework for conceiving the task, while the second one tested modalities of project realization by different standards.

## SCANNING 2006

According to Gorki, the first workshop mostly discussed Mesolithic, Paleolithic, Neolithic, and other prehistory. But from the very beginning a conversation was somehow about the arcs and binary. They asked themselves: WHAT IS A MUSEUM? By acclamation they expressed their wishes to reach the past; more than anything they seek to comprehend its own time and accomplishments. Dinko explained the mega phenomenon: archived in the 10.6 metre-deep strata deposited in Vela Spila, a prehistoric archaeological locality situated above the wide bay of Vela Luka, are the remains of life ranging from the last Ice Age to the modern epoch, i.e. from the times when the first representative of humankind appeared in these parts to this day. By researching the cave, "reading the records" preserved in the sequence of the stratigraphic units, while at the same time interpreting the meanings issuing from their mutual relations, the spatial constellations, the superimposing and the horizon-

tigrafskih jedinica te istovremeno tumačeći značenja koja proizlaze iz njihovog međusobnog odnosa, prostorne konstelacije, superponiranja i horizontalnih interakcija, postupno otkrivamo priču o prošlosti, o usponima i padovima cijele ljudske vrste". Dinko je na kraju proročanski zatvorio krug te najavio novi početak: "Zavojnica vremena u Veloj se spili propela u luk dug preko dvadeset tisuća godina, u protok vremena omeđen samo ljudskim stremljenjem k novim dosezima i umom koji teži prevladavanju okova sputavanja nas smrtnika, prolaznih, vezanih uz ograničen prostor. I na kraju, luk se neminovno zatvara, čistoća početka nadgrađena milenijskim iskustvom dovela nas je – ponovno na početak – nadamo se novog ciklusa, novog početka!

Dragi Neven, koji nas je tragično napustio, ostavio je poruku "svojim" Lučanima: "Vela Spila 21+ je prostor u kojem se svakodnevno arhiviraju i obrađuju novi podaci, ujedno je i interaktivan multidisciplinarni centar koji koriste suvremeni umjetnici uporabom multimedijskog laboratorija 21+, kako bi njihovi uradci bili na licu mjesta ubilježeni u vremenski ulazni obrazac (entry point in time)."

"Takvom sinergijom arheološkog i kulturološkog istraživačkog rada i kreativnog procesa suvremenih umjetnika perpetualno uvjetujemo održivi kumulativni razvoj kreativne misli, čiji rezultati pomažu, obogaćuju i održavaju kontinuitet života i turistički razvoj na otoku i široj regiji".

Leonida je predstavila pojam arhiv simultanih vremena: Povijesno je vrijeme varijabilno. Kondicionirano je simultanim supostojanjem različitih vremena - vremena koja se manifestiraju u činu događanja nekog događaja i u činu recepcije određenog događaja koji se događa u nekom naknadnom ili paralelnom vremenu, i u nekoj, fenomenološki, drugačijoj dimenziji. Pitanje koje bi reprezentacija arheološkog lokaliteta ovakve raskošne stratigrafije trebala permanentno postavljati publici, ili preciznije, korisnicima, glasi: koje sve dimenzije egzistencija ima i koju funkciju među njima ima ona vremenska? Stoga je, umjesto radnog naziva projekta reprezentacije Vele Spile - Muzej 21. stoljeća, primjereniji naziv Arhiv simultanih vremena. Termin simultana vremena upućuje, među ostalim, i na individualno vrijeme koje istodobno postoji unutar i na samom rubu povijesnog vremena. Arhiv jest prenapučeno mjesto, ali mjesto u kojemu uvijek ima prostora i razloga za pohranu novih svjedočanstava. Neovisno u kojem formatu ona postojala.

Saša je uobličila diskusiju prve radionice prema ambiciji da prikaz fenomena Vele spile postigne komunikaciju i interakciju koja nije povijesna i "zamrznuta", što karakterizira muzej[ologiju] 19. stoljeća. Arhiv *versus* Muzej naglašava prostorne i programatske smjernice za prikaz fenomena Vele spile: špilja je već muzej, s depoom u izgradnji. Prostor





△ Neven Čanić

tal interactions, we are gradually discovering the story of the past, of the rises and falls of entire humankind.” In the end Dinko prophetically closed the circle announcing a new beginning: “The curve of time in Vela Spila rose into an arc over 20,000 years long, into a passage of time the only boundaries of which are human aspirations towards new achievements, and the mind striving to overcome the confines of we who are mortal, transient, tied to a restricted space. And finally, this arc inevitably closes, the purity of the beginning superimposed by the superstructure of experience acquired through the millennia brought us back to the beginning – it is to be hoped – of a new cycle, a new beginning.”

Our beloved Neven who tragically left us, left a message to “his” fellow-townfolk from Vela Luka that: Vela Spila 21 + is a space in which new data is being stored and processed on a daily basis; it is also a multimedia inter-disciplinary centre used by contemporary artists by way of multi-medial laboratory 21 +, so as to have their work entered into the entry point in time. Through such a synergy of archaeological and cultural research work and creative processes. On the part of contemporary artists we create conditions, on a continual basis, for the sustainable cumulative development of creative thought, the results of which assist, enrich and sustain the continuity of life and tourist development both on the island and in the wider area.”.

Leonida presented the term archives of “simultaneous times:” Historical time is variable: it is conditioned by a simultaneous coexistence of different – times which are manifested in the act of an event taking place, and in the act of perception or parallel time, and in some phenomenological different dimensions. The question which a representation of an archaeological locality of so sumptuous a stratigraphy should be constantly asking the public, or to be more precise, the users, is: what kind of dimensions does existence possess, and which function among them does the dimension of time have? Consequently, instead of the working title of the representation project of Vela Spila – Museum of the 21<sup>st</sup> Century, a more appropriate name would be the Archive of Simultaneous Times. The term “simultaneous time” point to, among other things, the individual time existing within and at the edges of historical time. An archive is an overcrowded place, but also a place in which there is always room and reason for the storage of new testimonies. In whichever form they may exist.

Saša shaped the discussion of the first workshop around the ambition of having the display of the phenomenon of Vela Spila achieve communication and interaction which wouldn’t be historical and “frozen”, as characterization of the 19<sup>th</sup> century museum/museology. Archive versus Museum stresses the spatial and programmatic guidelines for the representation of the Vela Spila phenomenon: the cave is already a museum,

špilje je sam po sebi artefakt: svi tragovi, pronađeni u sondama vremena, predmet su interpretacije prapovijesnog *"mega habitata"*. Sam prostor špilje treba sačuvati kao arheološko aktivno nalazište, ali i kao izložbeni artefakt uz minimalne intervencije. Prostor novog muzeja treba osmisliti u neposrednoj blizini špilje kao komplementarni sadržaj novog kompleksa Vele spile. Uzimajući u obzir navedene smjernice, tijekom 2. radionice Vela spila 21+ postdiplomanti Berlage Instituta te ostalih pozvanih institucija će nastojati odgovoriti na dva osnovna pitanja: gdje se nalazi i što čini muzej Vele spile?

Krajem ili početkom nove radionice, Gorki nas je pozvao na plovību: "Ulog i dometi Vele spile, traži svjedoke, agente umreženosti. Vela spila predaje se, besplatno, na određeno vrijeme. Moram posuditi red plovidbe, jer sami trenutak kad brod zatrubi i otplovi, starta pamćenje, starta zaborav, traje putovanje i ne-mogućnost prekida putovanja. Kapetan upravlja brodom i ja sam za njega teret. A brod na provi ima ispisano ime: VELA spila. Pridružite se, ulaz je slobodan. Vjerujem u trajni oblik glagola oslobođanja. Dragi susjedi iz susjedstva. Plodni zrak je žute boje.

### UOBLIČAVANJE 2007

Radionice/workshops su uvijek iznimno iluminacijski događaji u kojima se u vrlo kratkom, komprimiranom vremenu, serije ideja, koncepata, artefakata, projekata te argumenata pojave pred nama. Ova publikacija predstavlja editirane rezultate radionice koji jasno ukazuju na mogućnosti daljnjeg razvoja projekta.

Radionica je rezultirala pojedinačnim doprinosima pojedinih skupina u odnosu na posebne aspekte zadatka koji su studenti iščitali iz publikacije Muzej 21 + Arhiv simultanih vremena. Moj je mali metodološki prilog vođenju radionice poticao takav smjer. Studenti su, prema njihovoj profesionalnoj pozadini, istraživali kontekstualna obilježja velolučkog prostora te konceptualne premise zadatka da bi kroz svoju specifičnu grupnu osjećajnost progovorili o Veloj spili kao metafori razvoja zapadnog dijela korčulanskog arhipelaga.

Leonidino čitanje Fukoa (Riječi i stvari: arheologija humanističkih znanosti, 1966. g. te Arheologija znanja, 1969. g.) približili su studente zagrebačkog Filozofskog fakulteta suštinskom preispitivanju koncepta simultanih vremena. Oni su kroz aktivnu i angažiranu metodu rada definirali arhiv kao spojnicu, između prošlosti i sadašnjosti, između znanosti i svakodnevnice, između individualnog kao i kolektivnog. Odgovorili su na Leonidinu sintagmu gdje je; Arhiv prenapučeno mjesto, ali i mjesto u kojem uvijek ima prostora i razloga za pohranu novih svjedočanstava. Neovisno u kojem formatu ona postojala.





△ Vela spila, izgled profila A-A tijekom istraživanja  
Vela Spila, profile A-A during the research



△ Ostaci prehrane ribom i morskim sisavcima  
Remains of fish and marine mammals nutrition

with the depot under construction. The space of the cave is an artifact in itself: all traces found in the process of time are the object or interpretation of the prehistoric “mega habit.” The space of the cave must be preserved as an archaeologically active locality, but also an exhibition artifact with minimal interventions. The space of the new museum must be conceived to the immediate vicinity of the cave as a complementary facility and a new complex of Vela Spila. Taking into consideration the given guidelines, the postgraduates of the Berlage Institute and other invited institutions attempts to answer two fundamental questions during the second Vela Spila 21 + Workshop: where is the Vela Spila museum to be located and what does it do?

At the end or beginning of the new workshop Gorki invited us to a voyage: The role and the reaches of Vela Spila – it seeks witnesses, agents of networking. Vela Spila is being given, free of charge, for a certain period of time. I must borrow the sailing schedule because the very moment when a ship blows its horn and sails away, memory begin, oblivion begins the voyage. A captain runs the ship and for him I am a burden. And the ship has a name written on its prow – VELA Spila. Join in, entrance is free. I believe in the continuous form of the verb freeing. Dear neighbors from the neighborhood. Fertile air is of the colour yellow.”

### SHAPING 2007

Workshops are always exceptionally illuminating events in which series of ideas, concepts, artifacts, projects and arguments appear before us over a very short, compressed period of time. This publication is a summary of edited results of the workshop, clearly indicating the possibility of further development of the project.

The workshop resulted in individual contributions of individual groups in relation to special aspects of the task students have drawn from the publication of Museum 21+ Archives of Simultaneous Times. My humble methodological contribution to running the workshop encouraged this line of thinking. The students explored contextual characteristics of the Vela Luka area and conceptual premises of the task in keeping with their professional background, in order for their specific group sensitivity to allow them to talk of Vela Spila as a metaphor for the development of the western part of the Korčula archipelago. Leonida’s reading of Foucault (Words and Things: Archeology of Humanistic Sciences, 1966 and The Archeology of Knowledge, 1969) brought the students of Zagreb Faculty of Philosophy closer to the idea of essential questioning of the concept of simultaneous times. Through an active and engaged work method they defined archives as a connection between the past and the present, science and everyday life, the individual and the collective. They answered Leonida’s syntagm that archives are an overcrowded place, but a place

Ljubljanski studenti i Tadej Glažar iščitali su poruke Nevena Čanića o arhivu kao mreži, koja spaja mjesta od posebnih značenja. Vrativši se iz zapadnog profesionalnog okruženja u arkadijsku Korčulu, Neven je sanjao mogućnost spoja povijesnih i prirodnih čuda lučkog krajolika u mreže razvoja nove ekološki osviještene te kulturološki determinirane stvarnosti. Ne bi trebali zaboraviti da nas Neven "gleda" iz visina i s radoznalošću iščekuje akciju od nas smrtnika. Tadejevi studenti su iscrtili operativne dijagrame za Nevenove vizije. Oni su prepoznali nasljedstvo kao idealnu infrastrukturu za suvremene programe koji će kroz razvoj Vele Luke, kao kulturnog centra, ekološki osviještenog turizma, turizma za mlade, nomadski orijentirane građane svijeta, Velu Luku prepoznati kao destinaciju gdje će biti moguća jedna nova produktivna izmjena s lokalnim stanovništvom.

Sara Marenčić, Marko Padovan i Sanjin Sabljak sa zagrebačkog Arhitektonskog fakulteta analizirali su "Velolučke praznine" za stvaranje mreže javnih programa. Novi društveni centar, javno kupalište, istraživački centar, javni park te javna platforma zajedno sa Velom spilom činili bi novu socijalnu infrastrukturu Vele Luke, podjednako orijentiranu prema stanovnicima, turistima i znanstvenicima. Disperzirani "arhiv simultanih vremena" konstituira se kroz preciznu akupunkturalnu strategiju i radikalno mijenja karakter napuštenih javnih prostora i objekata u Veloj Luci.

Marin Kaliterna i studenti sa splitskog Građevinsko-arhitektonskog fakulteta ispitali su mogućnost smještaja muzeja u neposrednoj blizini Vele spile. Arhitekturu muzeja su prilagodili glavnom, krajobraznom obilježju velolučkog zaljeva, suhozidnim terasastim konstrukcijama. Muzej se tako "preklapa" s okolišem stvarajući terasu ispred ulaza u Spilu. Rad je ispitao i mogući programatski sklop muzeja sa svim potrebnim sadržajima za rad.

Studenti s Berlage Instituta konceptualizirali su svoj rad na temi "arheološkog hodočašća". Predložili su stvaranje arheološkog parka kao niza terasastih platformi koje povezuju Muzej 21+ s Velom spilom. Park rekonceptualizira terasasti krajolik te ga pretvara u interaktivni analognu/digitalni prostor gdje posjetioци kao "hodočasnici" putuju kroz prostore simultanih vremena.

I eto nas ponovo na početku utopijskog putovanja. Nadziru se obrisi našeg zajedničkog cilja. Pridružite se.



in which there is always room and reason to store new testimonies. Regardless of the format of their existence.

Students from Ljubljana and Tadej Glazar interpreted messages of Neven Čanić on the archives as a network, joining of places of special importance. Returning from the western professional environment into Arcadian Korčula, Neven dreamt of the possibility of joining the historical and natural wonders of the region into networks of development of a new eco – conscious and culturologically determined reality. We shouldn't forget that Neven is "watching us" from high above, curiously waiting for us mortals to take action. Tadej's students sketched very operational diagrams of Neven's vision. They recognized heritage as an ideal infrastructure for contemporary programs. Programs which will, through the development of Vela Luka into a cultural center, eco-conscious tourism and tourism focused on young nomadic citizens of the world, force them to recognize Vela Luka as a destination, making possible new productive exchange with the locals.

Sanja Marenić, Marko Padovan and Sanjin Sabljak from the Zagreb Faculty of Architecture analyzed the "empty spaces of Vela Luka" for purposes of creation of a network of public programs. New community center, public baths, research center, public park and public platform would, in conjunction with Vela Spila form a new social infrastructure of Vela Luka, equally oriented towards inhabitants, tourists and scientists doing research. Disperse "archives of simultaneous times" are being constituted through precise acupuncture strategy, radically changing the character of abandoned public spaces and objects in Vela Luka.

Marin Kaliterna and students of the Split Faculty of Civil Engineering and Architecture explored the possibility of locating the museum in the immediate vicinity of Vela Spila. The architecture of the museum was adapted to the main characteristic of the landscape of Vela Luka bay – drywall terraced constructions. The museum would fit into the surroundings, forming a terrace in front of the cave entrance. Their work also inspected possible program framework of the museum with all the contents necessary for operation.

Students from Berlage Institute conceptualized their work around the topic of "archeological pilgrimage". They proposed the development of an archeological park in the form of terraced platforms connecting the Museum 21+ with Vela Spila. The park would reconceptualize the terraced landscape, turning it into an interactive analogue/digital space in which visitors travel through spaces of simultaneous times like "pilgrims".

That brings us back to the beginning of our utopian journey. The contours of our common goal are taking shape. Join us.





---

**ARHEOLOŠKI PARK “VELA SPILA”**

**ARCHEOLOGICAL PARK “VELA SPILA”**

**CENTAR ZA KULTURU “VELA LUKA”**

**CULTURAL CENTER “VELA LUKA”**

Dinko Radić

**PRETPOSTAVKE:**

Otok Korčula, duboko uronjen u sredozemni ambijent, zbog položaja, ali i povijesti jedna je od žarišnih točaka gdje je nastala zapadna kulturna misao i gdje se razvio naš današnji vrijednosni sustav. Nižući civilizacijske repere, od onih gotovo suvremenih do najstarijih (Dragojević, Šegedin, Vučetić, Kanavelić, Marko Polo, Korčulanski statut, Lumbardska pšefizma...) dolazimo do Vele spile, do mjesta stvaranja i čuvanja najstarijih umjetničkih predmeta u ovom dijelu svijeta, najstarijih ostataka ljudi, najranijih dokaza o razmjeni predmeta, tehnologija, ornamentalnog sustava itd. Isto tako, dolazimo do gradića Vele Luke, naselja starog jedva dvjestotinjak godina, ali ujedno i najmnogoljudnijeg na svim dalmatinskim otocima, odnosno do naselja koje još traži svoj identitet i nastoji valoriziranjem vlastite daleke prošlosti stvoriti pretpostavke budućnosti.

**ŠTO JE VELA SPILA:**

Vela spilja je arheološki špiljski lokalitet. Sastoji se od jedne jedine dvorane dimenzija 50 x 40 m uz visinu od 20 m, ulaz je širok oko 8 m, a na stropu su dva otvora koja omogućavaju ulazak dovoljne količine dnevne svjetlosti. Špilja se intenzivno istražuje pedesetak godina tijekom kojih je, mjestimice do dubine od 10,6 m, otkopana znatna količina raznovrsnog arheološkog materijala. Zbog prostranosti i odličnog položaja, lokalitet je konstantno naseljen od zadnjeg ledenog do kraja brončanog doba, a povremeno sve do danas. Mnoštvo tragova života Velu spilu čini jedinstvenom vremenskom kapsulom u čijoj su unutrašnjosti arhivirani podaci o epohama i razdobljima kroz koje je civilizacija brodila posljednjih dvadesetak milenija. Putovanje kroz naslage Vele spile je ujedno putovanje kroz vrijeme, odnosno kroz povijest ljudskog roda.

**GDJE JE VELA SPILA:**

Vela spila se nalazi na južnoj padini, 170 m visokog brda Pinski rat, približno 120 metara iznad zaljeva Kale, najzaklonjenijeg dijela velolučke uvale. S platoa ispred ulaza pogled se pruža prema gradiću Veloj Luci, razgranatom velalučkom zaljevu i manjim otočićima te dalje prema pučini u pravcu Visa, Biševa, Sušca i Lastova. Do špilje vodi, s jedne strane asfaltna cesta, a s druge strane 900 m dug bijeli put.

**TKO SU ISTRAŽIVAČI:**

Prvi ozbiljniji istraživač Vele spile bio je akademik Grga Novak, njega je naslijedio Božidar Čečuk iz tadašnjeg Kabineta za arheologiju JAZU. U okviru Centra za kulturu, u Veloj Luci dvadesetak godina djeluje Arheološka zbirka koja koordinira radovima oko istraživanja, proučavanja i





△ Lokacija Vele spile: na južnoj padini brda Pinski rat; 120 m iznad zaljeva Kale  
 Location of Vela Spila: on the south slope of the Pinski rat hill; 120 m above the Kale bay.

## ASSUMPTIONS:

The position and history of the island of Korčula, immersed into its Mediterranean surroundings, make it one of the focal points of emergence of Western cultural thought and place in which our present value system developed. Listing the benchmarks of civilization, from the almost modern to the oldest (Dragojević, Šegedin, Vučetić, Kanavelić, Marco Polo, the Korčula statute, Lumbarda psephisma...), we come to Vela Spila, the place of creation and preservation of the oldest artistic artifacts in this part of the world, the oldest human remains, the earliest proof of the exchange of objects, technologies, ornamentation systems, etc. We arrive at the town of Vela Luka, a settlement barely two hundred years old, but still the most densely populated area in all the Dalmatian islands, i.e. a settlement still looking for its identity, seeking to create the foundations of its future through valorization of its ancient past.

## WHAT IS VELA SPILA:

Vela Spila is an archeological cave locality. It consists of only one hall, having the dimensions of 50 x 40 m, the height of 20 m and 8 m wide entrance, with two openings on the ceiling allowing sufficient quantity of daylight into the cave. The cave has been subjected to intense research over the past 50 years, during which time a significant quantity of diverse archeological material was excavated, sometimes to the debt of 10,6 m. Due to its spaciousness and excellent position, the locality is characterized by continuous occupation from the last Ice to the end of the Bronze Age, and occasionally up to the present day. Numerous remnants of life make Vela Spila a unique time capsule, the interior of which contains information on the epochs and eras traversed by civilization over the last twenty millennia. Journey through the layers of Vela Spila is also a journey through time, i.e. the history of mankind.

## WHERE IS VELA SPILA SITUATED:

Vela Spila is situated on the southern slope of 170 m high hill of Pinski rat, approximately 120 meters above Kale cove, the most sheltered part of the Vela Luka bay. The plateau at the cave entrance offers a view of the town of Vela Luka, diversified Vela Luka bay and a myriad of smaller islands, extending towards the open seas in the direction of the islands of Vis, Biševo, Sušac and Lastovo. The cave can be approached either by an asphalt road or by 900 m long white path.

## WHO ARE THE EXPLORERS:

The first serious explorer of Vela Spila was Academy member Grga Novak, followed by Božidar Čečuk from the former Archeological Depart-

zaštite. Trenutno su na tim poslovima uključeni Zavod za paleontologiju i geologiju kvartara HAZU, Zavod za arheologiju HAZU, Odsjek za arheologiju Filozofskog fakulteta u Zagrebu, dijelovi Instituta Ruđer Bošković, dobra je suradnja s Rudarsko – geološko – naftnim fakultetom iz Zagreba, odjelom za prapovijesnu arheologiju sveučilišta u Cambridgeu te s nizom drugih hrvatskih i stranih znanstvenih ustanova.

### ŠTO ŽELIMO:

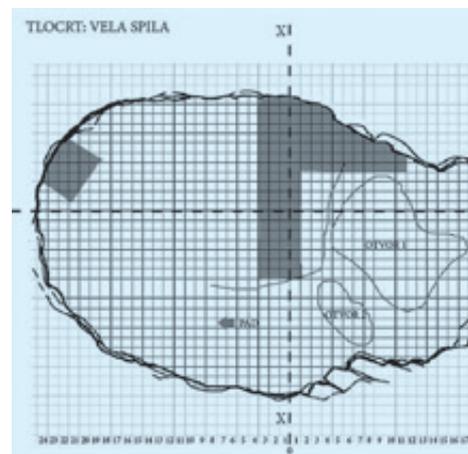
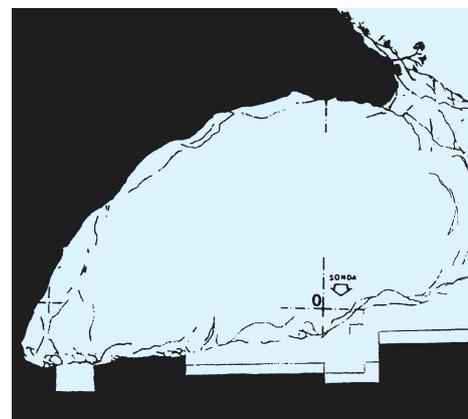
Želimo značajnom prostornom intervencijom tj. izgradnjom "Muzeja Vela spila" gospodarski i društveni razvoj Vele Luke dovesti u tijesnu vezu s urbanistički nedirnutim prostorom Pinskog rata i jedinstvenom kulturnom tradicijom Vele spile. Isticanjem Vele spile kao istinske vrijednosti naše civilizacije i realizacijom projekta njene prezentacije, u Veloj Luci bi se dosegla nova životna dimenzija i stvorilo ishodište budućim, sličnim promišljanjima.

### PO ČEMU SE VELA SPILA RAZLIKUJE OD DRUGIH LOKALITETA:

Zahvaljujući jedinstvenim naslagama, za sada debljine 10-ak m, u Veloj spili je na jednom mjestu moguće pratiti kontinuitet ljudskog postojanja kroz posljednjih 20-ak milenija. Taj se život manifestira ogromnom količinom ostataka hrane, ljudskih ostataka, tisućama različitih kremenih, kamenih, glinenih, koštanih i drugih ukrašenih i neukrašenih artefakata koji svjedoče o materijalnoj, ali i duhovnoj kulturi ljudskog roda u cjelini. U naslagama Vele spile lako je moguće pratiti praktički sve civilizacijske mijene, ali i promjene reljefa, nestajanje osebujnog pleistocenskog životinjskog svijeta, prilagodbu i promjenu biljnih vrsta i, što smatramo najvažnijim, razvitak ljudske tehnologije u vremenskom rasponu od neandertalca (tj. od pojave homo sapiensa u ovim krajevima) pa do dana današnjeg.

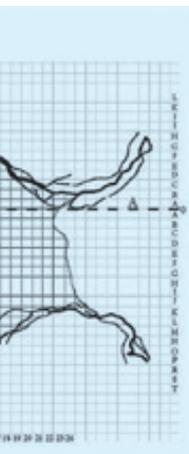
### ZAŠTO MUZEJ VELA SPILA?

Doprinos Vele spile proučavanju razvitka materijalne i duhovne kulture je izniman te zavrjeđuje biti prezentiran široj javnosti. Muzej, a time i Velu spilu, shvaćamo kao pokretače stvaranja društvenog (i vizualnog) identiteta Vele Luke, Korčule pa i Hrvatske, iz čega će proizaći i ostali projekti bazirani prije svega na kulturnom, rekreativnom i znanstvenom turizmu, ekološkom poljodjelstvu, zdravstvenom turizmu, odnosno posebnostima otoka koje treba smatrati prednostima, a ne (kao do sada) manama. Realizacijom muzeja Vela spila doći će do valorizacije, do sad zanemarenog i rijetko spominjanog vremenskog razdoblja na koje otpada oko 98% naše sveukupne prošlosti.





◁ Vela spila - presjek  
Vela Spila -  
crosssection



◁ Vela spila - tlocrt  
Vela Spila - plan



◁ Vela spila - iskop  
Vela Spila -  
excavation

ment of the Yugoslav Academy of Arts and Sciences. An Archeological collection coordinating research, study and protection has been active within the framework of the Vela Luka Culture Center for twenty years. The Department of Quaternary Paleontology and Geology with the Croatian Academy of Arts and Sciences, Department of Archeology of the Croatian Academy of Arts and Sciences, Department of Archeology of the Zagreb Faculty of Philosophy and parts of Ruđer Bošković Institute currently participate in these jobs, with excellent cooperation with the Faculty of Mining, Geology and Petroleum Engineering from Zagreb, Department of Prehistoric Archeology of the University of Cambridge and numerous other Croatian and foreign scientific institutions.

#### WHAT WE WANT:

We wish to use extensive intervention in space, i.e. the construction of "Vela Spila museum", to establish a close link between the economic and social development of Vela Luka and urbanistically untouched space of Plinski rat and unique cultural tradition of Vela Spila. By stressing that Vela Spila is a true value of our civilization and through realization of the project of its presentation, Vela Luka would enter a new dimension of life and form the basis for similar future deliberations.

#### WHAT MAKES VELA SPILA DIFFERENT FROM OTHER LOCALITIES:

Owing to the unique layers currently about 10 m thick, Vela Spila allows us to track the continuity of human existence over the last 20 millennia in one place. This life is manifested by huge quantities of food leftovers, human remains, thousands of different flint, stone, clay, bone and other decorated and undecorated artifacts testifying to the material, as well as spiritual culture of human kind as a whole. Practically all civilizational changes can be tracked in the layers of Vela Spila, as can the changes in relief, disappearance of distinct Pleistocene fauna, adaptation and change of plant life and most importantly the development of human technology from the age of the Neanderthal (appearance of homo sapiens in these parts) to present day.

#### WHY VELA SPILA MUSEUM?

The contribution of Vela Spila to the study of material and spiritual culture is immense and deserves to be presented to the wider public. We perceive the museum and Vela Spila as prime movers of formation of the social (and visual) identity of Vela Luka, Korčula and Croatia, giving rise to other projects based primarily on cultural, recreational and scientific tourism, eco-conscious agriculture, health tourism, that is the island's specificities which should be viewed as advantages, rather than shortcomings (as in the past). The realization of the Vela Spila museum will

## ZAŠTO ARHEOLOŠKI PARK, ODNOSNO MUZEJ NA OTVORENOM?

Spoznaje do kojih se došlo tijekom istraživanja imaju velik edukativan značaj i otvaraju mogućnost da se na jednom mjestu, u slobodnoj prirodi, praktički *in situ*, na jednostavan i zoran način prikaže razvitak ljudskog roda i ekološke prilike bitne za određenje ljudskog postojanja na širem mediteranskom prostoru, odnosno barem na potezu od današnje Sicilije do Panonije, od Grčke do zapadne Europe. Mislimo da razmjerno statičnom postavom u muzejskoj zgradi to ne bi bilo ostvarivo, jer bi bio moguć samo prikaz materijalne kulture i njen napredak kroz razne vremenske epohe, a svi ostali, naglašeno promjenljivi, elementi (biljni, životinjski svijet, razina mora, klima...) bili bi samo naznačeni.

## KAKO JE DOŠLO DO IDEJE O POTREBI IZGRADNJE MUZEJA NA OTVORENOM?

Godine 2006. u Veloj Luci je održana Prva radionica pod nazivom: "Vela spila muzej 21+" uz sudjelovanje više hrvatskih i stranih stručnjaka. Teme koje su dominirale tiskane su u zasebnoj publikaciji koja je ujedno poslužila kao podloga za narednu radionicu održanu od 24. 09. do 30. 09. 2007. g. u organizaciji Općine Vela Luka i Berlage Instituta iz Rotterdama. Naziv te radionice bio je: "Vela spila - arhiv simultanih vremena", a u realizaciji su sudjelovali studenti postdiplomskog studija iz Rotterdama, profesori i studenti Fakulteta za arhitekturu iz Ljubljane, Arhitektonskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, Građevinsko – arhitektonskog fakulteta Sveučilišta u Splitu te studenti Filozofskog fakulteta iz Zagreba. Cilj radionice bio je razmatranje mogućnosti realizacije suvremenog muzeološkog koncepta vezanog uz sam lokalitet i općenito odnosa muzeologije i arhitekture, a rezultati će biti tiskani u zasebnoj publikaciji. Stručnjaci s Akademije za likovne umjetnosti u Splitu razrađuju koncept prikupljanja i prezentacije svih podataka vezanih za pojam pretpovijesti na području RH, što je u uskoj vezi s početkom rada na stalnoj postavi budućeg muzeja.

## GDJE SE NALAZI MUZEJ NA OTVORENOM?

U bližoj, ali i široj okolini Vele spile sa središnjom točkom u samoj špilji, jer brdo Pinski rat, njegova južna padina, od vrha pa do samog modernog naselja je i danas dio tipičnog, neiskvarenog mediteranskog krajobraza sa svim karakterističnim odrednicama i svojstvima arhetipskog Mediterana. Taj predio je početkom prošlog stoljeća iskrčen i zasađen vinovom lozom, a u posljednjih pedesetak godina lozu je zamijenila maslina uz poneku drugu za ovo podneblje karakterističnu biljku (smokva, rogač, badem...). U najnovije doba primjetna je stagnacija mediteranskog poljodjelstva i ponovni povratak makije, odnosno borove šume. Ipak, krajobrazom još uvijek dominiraju uređeni maslinici, odnosno



incite the valorization of previously neglected and rarely mentioned time period constituting around 98% of our overall history.

### **WHY ARCHEOLOGICAL PARK, I.E. OUTDOOR MUSEUM?**

Insights gained during exploration have great educational value and open the possibility of showing the development of mankind and ecological circumstances relevant for the establishment of human existence in the wider Mediterranean, or at least on the stretch between Sicily and Pannonia, Greece and Western Europe, in a simple and graphic way, in one place, in nature, practically in situ. We believe this could not be achieved by a relatively static display in a museum building, allowing merely for a display of material culture and its progression through time, with only a hint of all the other changing elements (flora, fauna, sea level, climate...).

### **HOW WAS THE IDEA OF THE CONSTRUCTION OF AN OUTDOOR MUSEUM FORMED?**

In 2006, the first workshop titled "Vela Spila museum 21+", attended by a number of Croatian and foreign experts, was held in Vela Luka. The dominant topics found their place in a separate publication, serving as the basis for the following workshop organized by the Municipality of Vela Luka and Berlage Institute from Rotterdam, held between September 24-30, 2007. This workshop was titled "Vela Spila – archives of simultaneous times" and organized by postgraduates from Rotterdam, professors and students from Ljubljana Faculty of Architecture, Faculty of Architecture of the University of Zagreb, Faculty of Civil Engineering and Architecture of the University of Split and students of the Zagreb Faculty of Philosophy. The goal of the workshop was consideration of the possibility of realization of a modern museum concept tied to the locality itself and the relationship between museology and architecture. Experts from the Split Academy of Visual Arts are working on the concept of gathering and presenting all information on prehistory on the territory of the Republic of Croatia, closely linked with the beginning of work on permanent display of the future museum.

### **WHAT IS THE LOCATION OF THE OUTDOOR MUSEUM?**

In the immediate and wider surroundings of Vela Spila, with the cave itself as center, because the southern slopes of the hill of Pinski rat, from the summit to the modern settlement remain a part of the typical, unspoiled Mediterranean environment with all the characteristic traits and attributes of the archetypal Mediterranean. The area was cleared and planted with vineyards in the early 20th century, only to be supplanted by olive groves in the last 50 years, accompanied by occasional other typical



kilometri slikovitih suhozidova. Arheološki park obuhvatiti će predio od vrha brda do početka naselja te od ceste, koja povezuje Privor s naseljem, do približno poljske staze koja od vrha brda vodi do naselja. Njegova površina u prvoj fazi iznositi će približno desetak hektara.

## KOJI SU DIJELOVI MUZEJA:

### 1 – USPON

U središtu Vele Luke će se nalaziti informativna točka koja će usmjeraivati zainteresirane u pravcu ulaza u muzejski park. Ulaz u muzej nalazio bi se na sjevernoj obilaznici Vele Luke, na početku bijelog puta (50-ak m zapadnije od "gustirne"), odakle do špilje vodi oko 400 m duga staza. Tu komunikaciju je potrebno urediti tako da se proširi na 3 m i da se cjelokupna dužina poploča na način kako je to u ruralnoj, ali u urbanoj Dalmaciji rađeno do nedavno. Pretpostavljam da će tom prilikom biti postavljeni neophodni komunalni priključci (struja, voda...). Približno svakih stotinjak metara predviđene su "poljske kućice" površine od oko 30 m<sup>2</sup> s manjim odmorištem. U kućicama će se na suvremen način (korištenjem animacije, LCD ekrana, mogućnošću pristupa bazi podataka...) prikazati pojedine geološko – klimatološke epohe s pripadajućim biljnim i životinjskim svijetom. Uspion teče od dubine prošlosti prema suvremenom svijetu. Prvi objekt će biti nepopunjen radi rezultata budućih znanstvenih istraživanja. Umjesto kućica, kao jeftinija i privremena inačica, mogući su panoni.

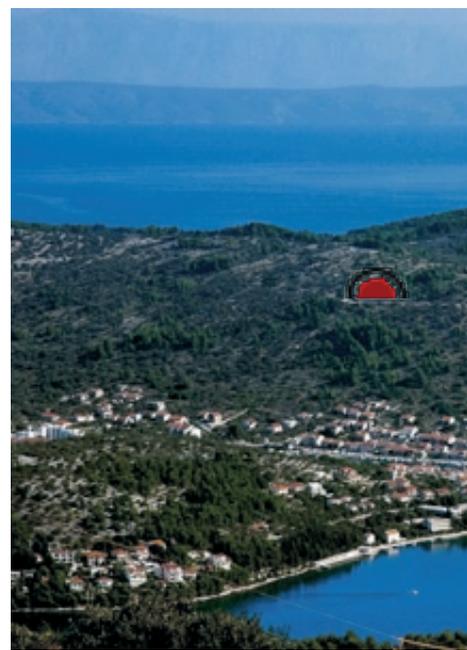
### 2 – ŠPILJA I MULTIMEDIJSKI PROSTOR

**a.** Ispod platoa koji se nalazi ispred ulaza napraviti će se "dvorana" površine od oko 1000 m<sup>2</sup>, polukružnog oblika nalik grčkom teatru. Taj objekt bi u potpunosti bio prilagođen terenu, tj. "nalijepljen" na padini brda, a u sebi bi, kao središnji dio cijelog muzeja, sadržavao dvoranu za multimedijiska događanja. Ostali sadržaji bili bi: muzejski depo, laboratoriji, kancelarije, sanitarni čvorovi, prostor za čuvara i nadzor, te ostali pomoćni i tehnički prostori.

**b.** Sama špilja bila bi otvorena za posjetitelje, ali tako da njihova nazočnost ni na koji način ne ugrožava sam objekt. Posjetitelji bi se usmjeravali prema jednom od uređenih profila na kojem bi bili prikazani kulturni slojevi naglaskom na način kako je rekonstruirana prošlost (na profilu bi bile oznake s 14C datumima, karakteristični predmeti, biljni polen, kosti...). Može se razmišljati i o postavljanju više ekrana preko kojih bi bio omogućen pristup bazi podataka.

### 3 – ŠETNICA

Pristup posjetitelja najjednostavniji je sjevernom obilaznicom (što zahtjeva uređenje ugibalista za autobuse). Dolazak do špilje moguć je iz



Vela spila na brdu Pinski rat  $\Delta$   
iznad Vele Luke  
Vela Spila on the hill Pinski rat  
above Vela Luka





▽ Povezivanje Vele spile i Vele Luke  
Connecting of Vela spila and Vela Luka



Mediterranean plants (figs, carob-trees, almonds...). The stagnation of Mediterranean agriculture and the return of evergreen underbrush and pine forest are lately becoming apparent, although neat olive-groves and kilometers of dry walls still dominate the landscape. Archeological park will encompass the area from the top of the hill to the beginning of the settlement and from the road connecting Privor with the settlement to the path leading from the top of the hill to the settlement. It will initially have the surface of about ten hectares.

## PARTS OF THE MUSEUM:

### 1 – THE ASCENT

A new information point will be placed in the center of Vela Luka, directing all the interested parties to the museum park entrance. The entrance into the museum would be situated on the northern beltway of Vela Luka, at the beginning of white path (some 50 meters to the west from the well), where from a 400 m long path leads to the cave. The path should be broadened to 3 m and its overall length paved in the manner established in the rural and lately urban Dalmatia. I presume the required municipal connections (electricity, water...) will be installed on this occasion.

“Field cottages” having the surface of approximately 30 m<sup>2</sup> and small rest-points will be placed every hundred or so meters. Individual geological-climatological eras with corresponding flora and fauna will be presented in a contemporary way (animation, LCD screen, possibility of accessing the data base...) in the cottages. The ascent follows the road from ancient past to the modern world. The first object will be empty to allow for the placement of results of future scientific research. Boards could be a cheaper and temporary alternative to cottages.

### 2 – CAVE AND MULTIMEDIA SPACE

**a.** A semi-circular “hall” with the surface of 1000 m<sup>2</sup>, resembling a Greek theatre, would be constructed underneath the plateau at the cave entrance. The object would be fully adapted to the terrain, i.e. “glued” to the slope and contain a multimedia hall constituting the central part of the museum. Other contents would include: museum storeroom, laboratories, offices, toilet facilities, premises for the security guard and surveillance and other auxiliary and technical facilities.

**b.** The cave proper would be open to visitors, however not allowing them to damage the object in any way. Visitors would be directed towards one of the specially prepared profiles, depicting cultural layers with emphasis on the manner of reconstruction of the past (the profile would contain C14 dates, characteristic objects, pollen, bones...). The placement of a number of screens allowing access to the database could be considered.

pravca zapada (Privor prema Prapratni) ili iz pravca sjevera (staza u visini "gustrine"). Prostor od špilje do Privora urediti će se kao mediteranska šetnica, a to znači da je potrebno izmijeniti asfaltni sloj, uz put zasaditi adekvatno aromatsko i ljekovito bilje (ružmarin, lavanda, kadulja, brnistra, mravinac, metvica, Gospina trava, ašinac, agava,...). Uz šetnicu će se urediti klupe, bilje će imati višejezične nazive s kratkim opisom, naravno posebna pažnja će se posvetiti maslini, ali i lozi, rogaču, smokvi..., te boru, česmuni, čempresu, planiki... Sve će biti popraćeno adekvatnim brošurama, stručnim vodstvom. Ova šetnica može biti korišten kao trim lječilišna staza. Na tom potezu potrebno je inkorporirati i ugostiteljski sadržaj (ili sadržaje) baziran strogo na bio i eko poljoprivredi s ponudama sadržaju primjerenih proizvoda.

### ARHIV SIMULTANIH VREMENA JE...

Nakon realizacije arheološkog parka pristupit će se daljnjoj realizaciji Arhiva simultanih vremena. Predviđamo da su naredni koraci arheološko istraživanje i uređenje nekoliko najznačajnijih lokaliteta zapadnog dijela otoka i otočić Sušac. Konkretno, radi se o ranosrednjovjekovnoj crkvi sv. Kuzme i Damjana u Zablaću, rimskoj rustičnoj vili s hramom Venere Pelagije u Potirni, prapovijesnoj, kasnoantičkoj i ranosrednjovjekovnoj Gradini sv. Ivana, ilirsko - helenističkom naselju Kopila i otočiću Sušac, (općina Lastovo) s bogatim ostacima od prapovijesti, preko antike do srednjeg vijeka.

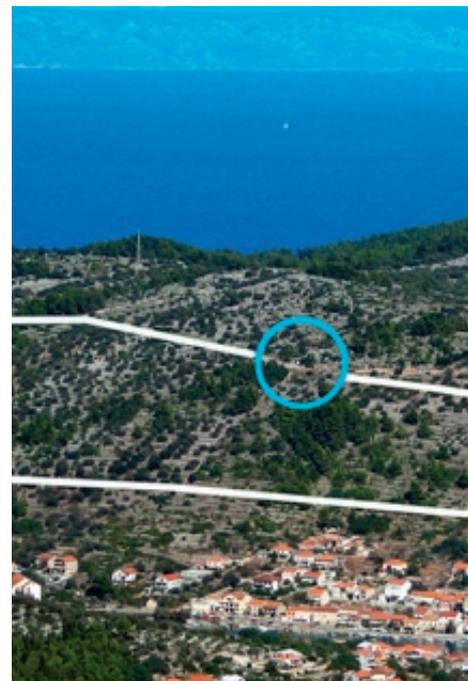
Cilj je, ta spomenuta, vrlo zanimljiva nalazišta istražiti, povezati u jedinstvenu mrežu opremljenu adekvatnim informatičkim pultovima kako bi postali poželjna odredišta skupina željnih aktivnog odmora, učenja i rekreacije. Npr., do Potirne se može stići biciklom, do Sušca jedrenjem, do Gradine veslanjem, do Kopile planinarenjem... Spomenute lokacije trebale bi imati i ugostiteljsku komponentu, a moglo bi ih se posjetiti tijekom cijele godine.

### OSNOVNA PITANJA I POTEŠKOĆE SU:

Osnovno i najteže pitanje je: **kako** prikazati ulogu ljudskog roda u protoku vremena, našu želju za tehnološkim napretkom i vrlo sporo (gotovo nikakvo) mijenjanje društvenih odnosa?

**Kako** prikazati razne fenomene kojima se susrećemo tijekom tisuća godina postojanja, npr. vulkanske erupcije (odlično dokumentirane u naslagama) i njihovo kataklizmičko djelovanje na ljudski rod?

**A kako** prikazati ledeno doba, vrijeme otapanja ledenjaka, doba kad pored Korčule protječu Neretva i Cetina i ulijevaju se u tadašnji Pad, uzdizanje morske razine za oko 140 m?



Pristup lokalitetu Vele spile △

[Access to Vela Spila](#)



### 3 – PROMENADE

The easiest access is the northern beltway (requiring the construction of a bus stop). The cave can be accessed from the west (Privor towards Prapratna) or from the north (path at the level of well). Space between the cave and Privor will assume the look of Mediterranean promenade, which requires the replacement of the asphalt layer and planting of adequate aromatic and medicinal plants (rosemary, lavender, sage, Spanish broom, oregano, mint, St. John's wort, heather, century plant...). Benches will be placed along the promenade and plants will be marked with multi-language signs containing their short description, paying special attention to the olive, wine grape, carob, fir, pine, jasmine, cypress, strawberry-tree... Everything will be explained in adequate brochures and by expert guides. The promenade can also be used as an exercise and health track. It should also contain a catering object(s) based strictly on bio and eco-products, offering a variety of products suited to the content.

#### ARCHIVES OF SIMULTANEOUS TIMES ARE...

Following the realization of the archeological park, we will continue with the realization of the Archives of simultaneous times. Presumed ensuing steps are archeological research and preparation of several most important localities in the western part of the island and the islet of Sušac. These are namely an early Medieval church of St. Kuzma and Damjan in Zblače, Roman rustic villa with the temple of Venus Pelagia in Potirna, prehistoric, late antiquity and early Medieval hill-fort of St. John, Illyrian – Hellenistic settlement of Kopila and the islet of Sušac (Municipality of Lastovo) rich with the remains from prehistory, antiquity and the Dark Ages. The purpose here is to explore these interesting localities and connect them into one unique network equipped with adequate information points, to make them desirable destinations for groups desirous of active vacation, learning and recreation. For example, Potirna can be reached by bike, Sušac by sailing, hill-fort by rowing and Kopila by hiking... These localities should have a catering component and could be visited throughout the year.

#### BASIC ISSUES AND DIFFICULTIES ARE:

The fundamental and most difficult of all questions is **how** to show the role of mankind in the passage of time, our wish for technological development and very gradual (almost non-existent) change of social relations?

**How** can we present different phenomena we have encountered in the thousands of years of our existence, e.g. volcanic eruptions (excellently recorded in the layers) and the cataclysmic effect they had on humans?



▽ Otok Sušac – Mjesečeva šetnica  
Island of Sušac – Moon walk



**Kako** prikazati proces obradbe kremene jezgre i izrade učinkovitog alata, način lova, čuvanje hrane, ukrašavanje naših predaka..?

**Kako** zorno predočiti "neolitičku revoluciju", tj. prijelaz s lova, ribolova i sakupljanja divljih plodova na stočarstvo i poljodjelstvo? Spomenuti se događaj smatra najvećom promjenom i temeljem sveukupne suvremenosti.

**Kako** rekonstruirati pomorske rute, moreplovce, njihova plovila i razloge plovidbe (jasno, misli se na vrijeme kad postoji Jadran)?

#### **NAREDNI KORACI SU:**

- Sređivanje prostorno - planskih dokumenata i razvojnih programa u koje treba uvrstiti muzej na otvorenom. U suradnji s nadležnim Konzervatorskim odjelom zaštititi cjelokupnu promatranu površinu. Ishoditi potrebne dozvole i suglasnosti.

- Na razini Općine potrebno je usuglasiti radni zadatak koji će se dati izrađivaču idejnog rješenja, tj. u grubim crtama odrediti dinamiku realizacije i što se realno može napraviti, a nakon toga sljedi detaljno prostorno planiranje.

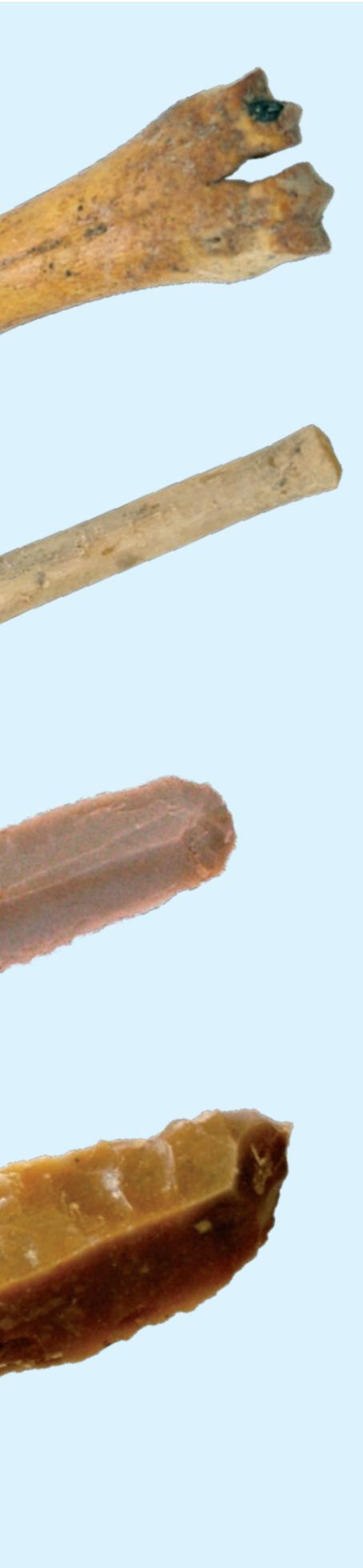
- Izrada virtualnog, odnosno on line muzeja, rad na idejnom rješenju "postave" budućeg muzeja (jasno, i on line muzej će egzistirati paralelno s analognim). Središnje točke su oblikovanje forme i sadržaja postaja na putu prema špilji, tehnološko i sadržajno oblikovanje sadržaja "izloženog" unutar teatra, dizajniranje sadržaja stratigrafskih (didaktičkih) slojeva.

- Organizacijski ustroj, tj. podjela zadataka prema sadržajima, specijalnostima i fazama izvođenja.

- Lobiranje kod nadležnih županijskih i državnih tijela, uvrštavanje projekta među kapitalne investicije u kulturi RH, stupanje u kontakt s potencijalnim stranim investitorima i uvrštavanje u adekvatne programe EU.

- Izrada muzeološke studije kojom bi se definiralo ustrojstvo interdisciplinarnog programa rada budućeg muzeja. U izradi bi sudjelovali arheolozi, paleontolozi, arhitekti, muzeolozi, konzervatori, umjetnici, povjesničari umjetnosti i drugi stručnjaci neophodni za realizaciju projekta.





**How** can we describe the Ice Age, glacier melting, the time at which the rivers of Neretva and Cetina flowed in the vicinity of Korčula and into Piave river, the raising of the sea level by 140 meters?

**How** can we depict the process of working the flint to make an efficient tool, manner of hunting, preservation of food, ornamentation of our ancestors?

**How** can we graphically explain the "Neolithic revolution", the transition from hunting, fishing and gathering to cattle raising and agriculture? This event is considered the greatest change and basis of overall modernity.

**How** can we reconstruct sea-routes, seamen, their vessels and reasons for sailing (of course since the Adriatic came into being).

#### THE FOLLOWING STEPS ARE:

- Preparation of physical-planning documents and developmental programs including for the outdoor museum. Protect the entire observed surface in cooperation with the competent Preservation Department. Obtain all the necessary permits and approvals.

- Work task assigned to the compiler of the preliminary design should be coordinated and agreed at the Municipality level, i.e. it should be roughly marked out what can realistically be achieved and realization dynamics, followed by detailed physical planning.

- The development of virtual, i.e. online museum, working on the preliminary solution for the "display" of the future museum (of course, online museum will exist simultaneously with the analogue one). Focal points are the shaping of the form and content of the rest points on the way to the cave, technological and content-wise shaping of the content "displayed" in the theatre, designing of the content of stratigraphic (didactic) layers.

- Organizational makeup, i.e. division of tasks by content, specialties and realization stage.

- Lobbying with competent county and state bodies, getting the project included in the program of capital investment in the culture of the Republic of Croatia, establishing contact with potential foreign investors and becoming a part of appropriate EU programs.

- Development of a museum study defining the organization of interdisciplinary program of work of the future museum. Archeologists, paleontologists, architects, museologists, preservationists, artists, art historians and other experts necessary for project realization would participate in its compilation.

IMAMO

RAZLOGA

BITI

BUDNI



NE

PRETJERUJMO

SA

ZAHTJEVIMA

PREMA

STVARNOSTI

SV. PAVAO



---

IZABRAO GORKI ŽUVELA

---

PRIRODA

(PRAPOVIJESNA)

JE

PISANA

JEZIKOM

MATEMATIKE

GALILEO GALILEJ



DANI

GOSPODNJI

ĆE

DOĆI

KAO

LOPOV

U

NOĆI

SV. PAVAO



## PRIČA O VELOJ SPILI

Stručni suradnik na scenariju:  
Dinko Radić, arheolog

Scenografija: prof. Damir Telenta

Kostimi: Hani Žuvela

Glazba: Mojmir Novaković & Krijes

Glumci: A. Berković, A. Šeparović,  
N. Zlokić, J. Golić, M. Hrboka,  
L. Žuvela, I. Žabica, H. Žuvela,  
P. Bikić, L. Borovičkić

Režija: Mirjana Žuvela

Priča o Veloj spili scenski je prikaz života jedne obitelji kroz razdoblja kamenog doba (paleolitik, mezolitik, neolitik...). To je priča o preživljavanju, borbi i zadovoljstvu života u Veloj spili.

Osnovna škola  
"Vela Luka" – Vela Luka



## THE STORY OF VELA SPILA CAVE

Professional co-author:  
D. Radić, archaeologist

Scenography: prof. D. Telenta

Costumes: H. Žuvela

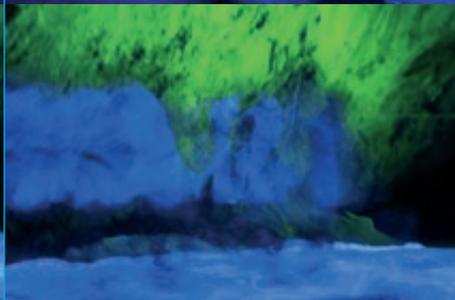
Music: M. Novaković & Krijes

Actors: A. Berković, A. Šeparović,  
N. Zlokic, J. Golić, M. Hrboka,  
L. Žuvela, I. Žabica, H. Žuvela,  
P. Bikić, L. Borovičkić

Directed by: M. Žuvela

"The story of Vela Spila" is  
the on stage presentation of a  
family's life through periods  
of Stone Age (Paleolithic,  
Mesolithic, Neolithic,...). It is the  
story of survival, adjustment  
and the joys of life in Vela Spila.

Elementary school  
"Vela Luka" - Vela Luka





---

**DOBRODOŠLI U VELU LUKU**

**WELCOME TO VELA LUKA**

**BERLAGE INSTITUTE ROTTERDAM**

**BERLAGE INSTITUTE ROTTERDAM**

Saša Žanko

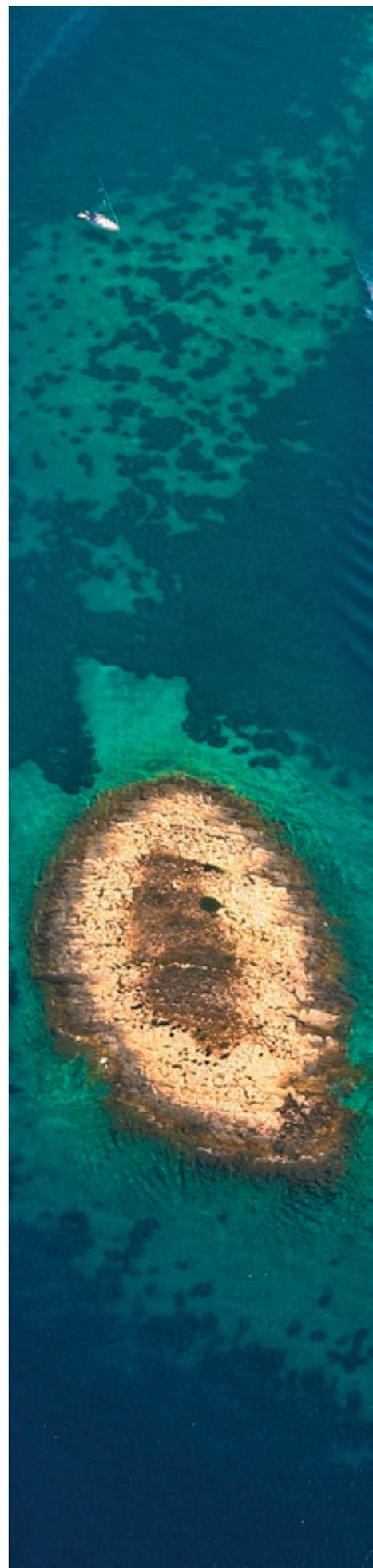
## DESTINACIJA VELA LUKA

U prvom desetljeću 21. st, Hrvatska se uključuje na međunarodno tržište nekretnina prije svega kroz ponudu svog obalnog prostora turističkom sektoru koji više negoli druga industrija, odnosno, proporcionalno svom uspjehu, uništava osnovnu supstancu. Turističko tržište zapadnih mediteranskih zemalja već osjeća posljedice realizacije kratkoročnih ciljeva postizanja maksimalnog profita, pa kulturološka i biološka vrijednost obalnog krajolika Španjolske, Portugala i Italije nestaje pod pritiskom masovnog turizma. U usporedbi s tim zemljama, Hrvatska „bilježi prednost“ posjedovanja još dobrim dijelom nedirnutih obala. Jasna vizija razvoja obale je nužan preduvjet za izbjegavanje scenarija kroz koji prolaze razvijene turističke zemlje, posebno u trenutku kada međunarodne turističke agencije već prodaju i, marketinški, obrađuju hrvatsku obalu, nudeći raznolike i fleksibilne forme koje reflektiraju ponašanje i profil novog putnika.

Dok se hrvatski turistički lobi još uvijek bavi definiranjem preciznog profila turističkog proizvoda i sveobuhvatne strategije razvoja turizma, internacionalne investicijske skupine kroz investicijske projekte definiraju nove turističke tipologije. Masovni turizam stiže na hrvatsku obalu u novoj formi, razvijajući proizvode namijenjene globalnom putniku sa specifičnim modelom potrošnje. On nije više zainteresiran za ponudu suncem obasjanih plaža, dobre ribe i vina, već očekuje realizaciju drugačijeg „life-style“; želi biti diskretni vlasnik tržišno isplative rezidencije, susretati se s prijateljima i poslovnim partnerima u klubovima smještenim u blizini golf terena, marina i zabavnih parkova, siguran unutar monofunkcionalne i getoizirane zajednice, nenaseljene van ljetnih mjeseci. Na taj način obalni krajolik je sve više i više tematiziran, podijeljen u „kriške“ zabavnih zona koje isključuju lokalno stanovništvo i kulturu.

Korčula je, kao i mnogi drugi Jadranski otoci, „bogata umjetnošću i kulturom, jednako kao predivnom prirodom: mnogobrojne male i izdvojene plaže i vale, male i nenaseljene oaze“, glasi standardni opis koji se može pronaći na [www.korculainfo.com](http://www.korculainfo.com). Ovakva propagandna poruka opisuje Korčulu kao jeftinu turističku destinaciju s ponudom „sunca i mora“ što za sobom donosi i masovni turizam u kojem turist konzumira određeno isključivo kroz zabavu i naposljetku devastira prostor.

Pitamo se što je to specifično za Vela Luku što će je činiti posebnom destinacijom, različitom od ostalih mjesta na hrvatskim otocima gdje se također može pronaći dobro vino, riba, maslinovo ulje i sunčane plaže? Što je to što će stvoriti identitet mjesta koje će nas privući, učiniti da želimo doći ponovo te usput kreirati realnu memoriju kroz novo iskustvo u našem životu? Kako prihvatiti ponuđene investicijske planove na





## VELA LUKA DESTINATION

In the first decade of the 21st century Croatia enters international real estate market principally through offering its coastal territory to the tourism sector which, more than any other industry, proportionally with its success, destroys its basic substance. West Mediterranean tourism market already feels consequences from realisation of short-term goals for achieving maximum profit therefore the cultural and biological value of the coastal landscape of Spain, Portugal and Italy disappears under pressure of mass tourism. In comparison with those countries Croatia holds advantage by possessing larger part of still unspoiled coast. A clear vision for the development of the coast is essential precondition to avoid scenario which developed tourist countries undergo, especially in the moment when international tourist agencies are already selling and commercially analysing Croatian coast offering diverse and flexible forms that reflect new traveler attitude and profile.

While the Croatian tourism association is still precisely defining tourist product profile and comprehensive strategy for tourism development, international investment groups are defining new tourist typologies through investment projects. Mass tourism is coming to the Croatian coast in a new form, developing products intended for global traveler with specific model of consumption who is no longer interested in the offer of sunny beaches, fish and first class wine but instead expects realisation of a different life style wishing to be a discrete owner of a commercially profitable residence, who is meeting friends and business partners in clubs located near golf courses, marines and leisure parks, where he is entertained feeling safe inside monofunctional ghetto like community, deserted out of season and thus creating coastal landscape which is more and more thematically divided into fun zones which exclude local people and culture.

Like many other Adriatic islands, Korčula is "rich in culture and art, as well as in beautiful nature such as numerous small and remote beaches and coves, small and uninhabited oasis". This accustomed description can be found on [www.korculainfo.com](http://www.korculainfo.com) and as a propaganda message it depicts Korčula as a low-budget destination which offers the sun and sea thus bringing mass tourism and a tourist who experiences this destination entirely through divertissement, and eventually devastating this place.

This makes us wonder what is specific in Vela Luka that can make it special destination, different from other places on Croatian islands where one can find good wine and fish, olive oil and sunny beaches as well. What is it that can create identity of a place which will attract us and make us come back again, and at the same time create a realistic memory through new experience in our life? How to accept offered investment plans in a way

način da razvoj koji dolazi uz investiciju ukine mrtvilo van sezonskih 10 mjeseci, poveća kvalitetu urbanog života obalnih naselja, a da u isto vrijeme ne devastira kulturne vrijednosti krajolika i tradicije, te ravnomjerno rasporedi prihode nastale od turizma?

Iniciranjem projekta Muzej 21+ Arhiv simultanih vremena Općina Vela Luka pokazuje namjeru za ispitivanjem mogućnosti razvoja turizma koji nije vođen isključivo kratkoročnim ciljem maksimalnog profita, već ispituje mogućnosti drugačijeg oblika turizma u kojem posjetitelj i lokalna zajednica koegzistiraju. Posjetitelj Vele Luke je aktivno uključen u istraživanje povijesti i prirode otoka te tako postaje dio mjesta – privremeno lokalan. Kroz istraživanje zagonetki prapovijesnog nalazišta i suvremenog života Vele Luke posjetioci sudjeluju u stvaranju njenog identiteta, umjesto da koegzistiraju zatvoreni unutar izolirane zajednice hotelskog resorta.

### PUTOVANJE U VELU LUKU

U doba povećane mobilnosti, kad zbog komercijalnih letova svijet postaje sve manji i najudaljenija dosad skrivena mjesta postaju lako dostupna. Za dolazak u Velu Luku, iz sjeverne Europe, potrebno je oko 12 sati, a pojavom jeftinih letova u Hrvatskoj i ta udaljenost se smanjila. Veća pokretljivost za sobom donosi i masovne organizirane posjete, odnosno turizam kao parazitsku aktivnost na postojećem krajoliku, podjednako na prirodnim oazama kao i urbanom tkivu. Turist putuje zbog želje ili potrebe za promjenom dnevne rutine, s izraženom nakanom za postizanjem novog iskustva. Ukoliko se ta želja nastoji realizirati kroz mogućnost za istraživanjem identiteta destinacije, turist koji dolazi biti će putnik koji putuje i istražuje svijet, a ne pasivni konzument jeftinih atrakcija. U prijedlozima Ljubljanskog fakulteta „Otok simultanih vremena“ i Berlage Instituta „Arheološko hodočašće“, putovanje kroz povijest i krajolik, je „novo“ iznenađujuće iskustvo koje posjetiocu otvara mogućnost da postane dio stvarnog života mjesta.

„Otok simultanih vremena“ predlaže atrakcije za kulturološki osviještenog turista, usput razvijajući zapadni dio Korčule, čime se smanjuje pritisak na (za sada) više opterećen istočni dio otoka, te istovremeno generira radna mjesta za lokalno stanovništvo. Poseban doprinos projekta je otvaranje pitanja o povezanosti Vele Luke na međunarodnoj, regionalnoj i lokalnoj razini. Na Jadranskoj razini se uvodi nova trajektna linija i time se povećava dostupnost otoka. Na razini otoka, projekt razvija sustav putova različitih kategorija (postojeći putovi, kulturno – povijesne rute, povezivanje kulturoloških krajolika i umjetnosti). Kako bi se potaknuo razvoj postojećih industrijskih sadržaja, poljoprivrede i sela, autori predlažu niz programskih intervencija (u odnosu na sport, kulturu i seoski turizam). Projektom „Arheološko hodočašće“ Berlage Institute kreira se povijesni opis i razvija mitska priča koja će privući posjetitelje na jedinstve-



Vela spila kao kulturološka △  
destinacijska točka  
[Vela Spila as a cultural  
destination point](#)





- ▽ "Arheološko hodočašće" kreira mitsku priču koja privlači turiste u Vela Luku  
 "Archeological pilgrimage" creates a mythical story which attracts visitors to Vela Luka



that the development coming together with investment brings to an end dull season which lasts for 10 months, increases quality of an urban life in coastal communities without devastating cultural landscape values, and tradition and at the same time evenly distributes incomes from tourism?

By initiating the project Museum 21+ Archive of Simultaneous Times, Municipality of Vela Luka reveals intention to analyze possibilities for tourism development which would not be stimulated by short-term goal for maximum profit only, but would explore other possibilities in tourism with a visitor and a local community coexisting. The visitor of Vela Luka would be actively involved in research of history and nature of the island and thus become part of the place-temporarily one of the locals. Through the research of prehistoric site puzzle and contemporary life in Vela Luka visitors participate in creating its identity instead of coexisting in separated community of a hotel resort.

### TRAVELLING TO VELA LUKA

In the age of great mobility and commercial flights the world becomes smaller and the farthest, so far hidden places, become easily accessible. It takes 12 hours to get to Vela Luka from Northern Europe, but with cheap flights in Croatia this distance is lessened. Greater mobility brings organized mass visits – tourism as a parasitic activity in existing landscape, equally in natural oasis as in urban parts. A tourist travels for pleasure or necessity to change his daily routine, with emphasized intention to get some new experience. If that wish is realised with a possibility to explore the destination's identity, the tourist who comes will be the one who travels and explores the world, not just a passive consumer of cheap attractions. In the proposals of Ljubljana University ("The Island of Simultaneous Times") and Berlage Institute ("An Archeological Pilgrimage") travelling through history and landscape is surprisingly new experience that leaves the possibility for a visitor to become a part of real life in the town open.

"The Island of Simultaneous Times" suggests attractions for culturally aware tourist, at the same time developing the west part of the island of Korčula which would lessen the pressure in the east part of the island and generate workplaces for local people. Special contribution of this project is issue on connection on international, regional and local level. In the Adriatic a new ferry line is introduced which would increase accessibility to the island. This project develops system of different paths categories (existing paths, cultural-historical routes, integration of cultural landscapes and art). In order to stimulate existing industrial facilities, agriculture and village, the authors suggest a number of programme interventions (in relation to sport, culture and rural tourism). In the project "An Archeological Pilgrimage" of Berlage Institute a historical descrip-

nu destinaciju Vele Luke. Upravo ta priča – povijesni opis – je razlog koji privlači turiste u udaljenu Velu Luku. Duboko poznavanje mjesta je ključ transformacije jer neprekidno istraživanje čini posjetitelja dijelom mjesta, koje ujedno postaje dijelom novog iskustva posjetitelja. Lokalna kultura je posljedica preklapanja niza slojeva – od neolitičkog čovjeka, rimske kulture, ribara i ratara, ljudi industrijske revolucije 19. st, do suvremene, turizmu okrenute Vele Luke. Arheološki muzej je zamišljen kao „hodočašće“ između Vele Luke i arheološkog nalazišta Vela spila. Svako putovanje je unikatno i stvara jedinstveni doživljaj svakog pojedinog putnika – hodočasnika. Arhitektonski, slijedeći tradiciju terasastog krajolika, projekt razvija muzej kao topografsko iskustvo slijedeći vlastitu organizacijsku logiku.

Arhitektonske institucije Zagreba, Splita, Ljubljane i Rotterdama predlažu „arhitekturu“ koja vodi „istraživača“ na njegovom „hodočašću“ kroz prostor dok stvara svoj put kroz povijest sondirajući vlastite osjećaje. Upravo je ispitivanje vlastitih iskustava i prepoznavanje obalne destinacije Vele Luke, kao mjesta meditacije, gdje ljudi dolaze ispitati prošlost i izvore života, tema koju istražuje projekt „Samo simultana priča“ studenata Likovne akademije i Filozofskog fakulteta iz Zagreba. Time se formira osnova kuratorskog koncepta postave muzeja arheološkog nalazišta Vela spile kao Arhiva koji se događa na svakom mjestu na otoku, kroz proces otkrivanja njegovih maslinika, suhozida, velolučke luke i ljudi.... i prapovijesne špilje.

Projekt Muzej 21+ Arhiv simultanih vremena poziva putnika odabrati Velu Luku kao destinaciju ostvarivanja novog iskustva dodira s prirodom, ljudskom poviješću i egzistencijom. Turistički spektakl tada neće biti samo tematizirani komercijalno zabavno-rekreacijski raj, već otkrivanje, do tada, nepoznatog zadovoljstva boravka u okolišu, pretvorenom u spektakl.





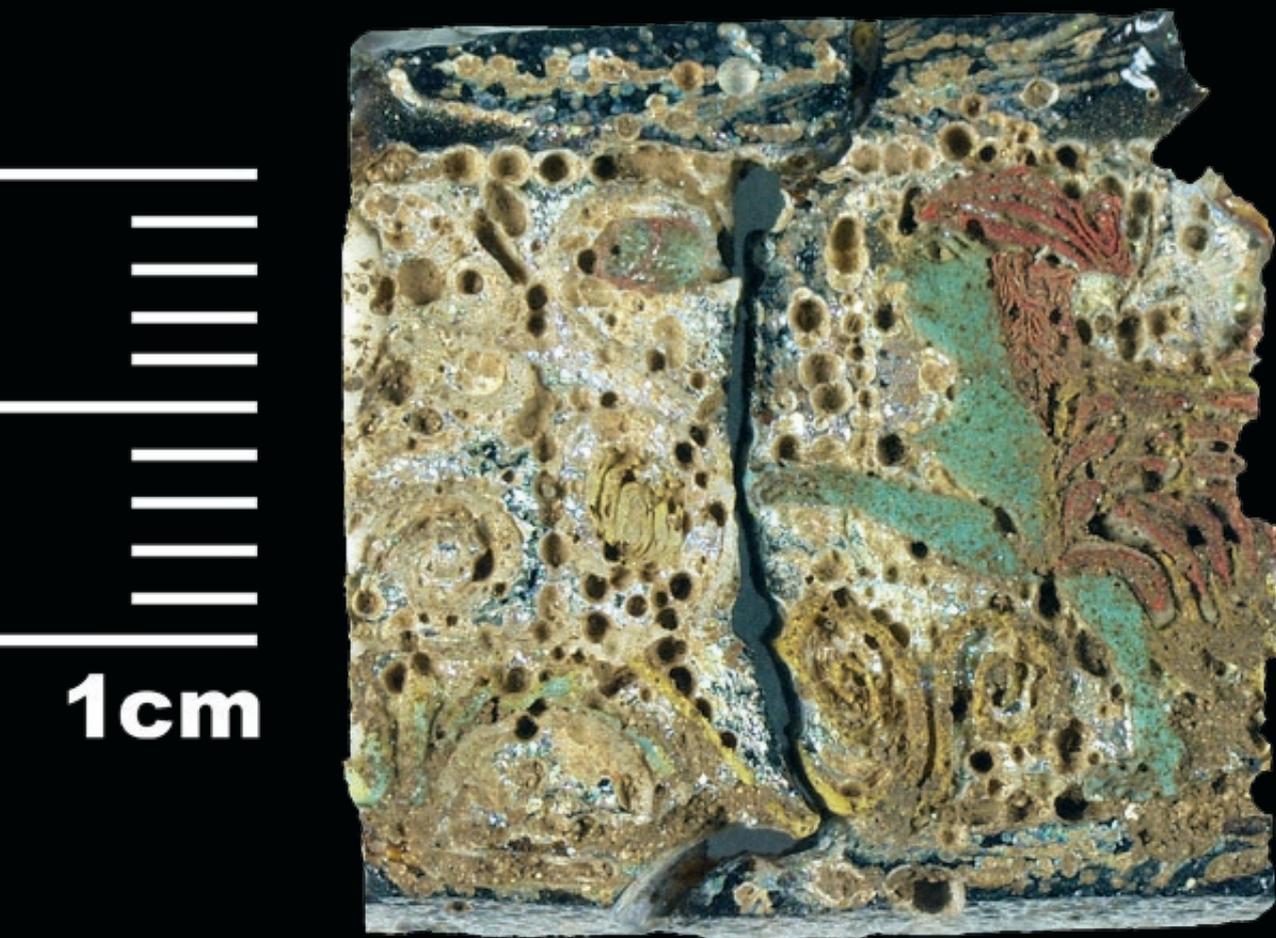
tion and mythical story is created to attract visitors to a unique destination of Vela Luka. A deep understanding of the place is a key to transformation because continual exploration makes the visitor part of this place which also becomes a part of the visitor's new experience. Local culture is a result of a number of layers overlapping – from neolithic man, roman culture, fishermen and farmers, people of industrial revolution in the 19th century, to contemporary Vela Luka focused on tourism. The archaeological museum is planned as a pilgrimage between Vela Luka and archaeological site Vela Spila. Every journey is unique creating exceptional experience of every single traveller-pilgrim. This project architecturally introduces museum as a topographical experience based on the tradition of terraced landscape but following its own organizational logic.

Architectural institutions of Zagreb, Split, Ljubljana, and Rotterdam suggest architecture that leads the explorer on his pilgrimage through the place while creating his own path through history by sounding his own feelings. Analysing one's own experience and recognising coastal destination of Vela Luka as a place for meditation where people come to explore the past and sources of life is the topic of "Only Simultaneous Story", a project of the Art Academy and Faculty of Philosophy's students in Zagreb. The foundations for a curatorial concept of exhibitions in which the archaeological museum site becomes a living archive that takes place throughout the island – in the process of discovering olive groves, stone walls, Vela Luka's port and people...and most especially its prehistorical cave.

The Museum 21+ Archive of Simultaneous Times project invites travelers to choose Vela Luka as a destination where one can get some new experience and closely connect with nature, human history and existence. A tourist spectacle will not be a thematic and commercialised paradise for fun and recreation only, but it will instead offer an opportunity to discover so far the unknown pleasure of staying in an environment turned into a spectacle.







Sirena, 6. st. pr. Kr. (višebojna staklena pasta)

Mermaid, 6<sup>th</sup> century BC (polychromus glass paste)

---

**SAMO SIMULTANA PRIČA**

**JUST A SIMULATANEOUS STORY**

**FILOZOFSKI FAKULTET SVEUČILISTA U ZAGREBU**

**FACULTY OF PHILOSOPHY UNIVERSITY OF ZAGREB**

Marija Borovičkić

Ivan Korbar

**AKADEMIJA LIKOVNIH UMJETNOSTI U ZAGREBU**

**ACADEMY OF FINE ARTS IN ZAGREB**

Sanja Djaković

Tea Morić

Predrag Pavić

Ana Zubak

Ivan Korbar

Mentors: Leonida Kovač

Gorki Žuvela

Ivan Kolovrat

Viktor Popović

„Kad promatram“, kaže Kierkegaard, „kratak luk svojeg života, progutan u vječnosti koja mu prethodi i slijedi, kad promatram usko mjesto koje zaposjedam i upravo mogu vidjeti da sam izgubljen u beskonačnoj neizmjernosti prostora o kome ništa ne znam i koji ništa ne zna o meni, ja sam prestravljen i začuđen da se nalazim ovdje, a ne ondje ili zašto sada, a ne onda. Tko me je ovamo stavio? Čijom zapovijedi i čijom uputom je ovo vrijeme i ovo mjesto bilo određeno za me?“ (Supek, Ivan (1971): Spoznaja. Zagreb: Mladost)

Kad hodam kratkom stazom što me vodi od Vele Luke k Veloj spili, progutanoj u vječnosti ostataka, kad hodam uskim putevima zaposjednutim mojim koracima i upravo mogu vidjeti da sam izgubljena u beskonačnoj neizmjernosti mirisa i zvukova koji stvaraju moj prostor, i začuđena da se nalazim baš ovdje i sada.

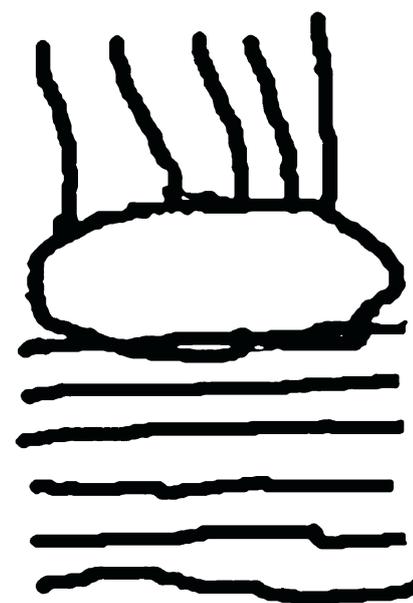
Kad bi Vam netko, unutar svoje turističke ponude, uređene po brzo-poteznoj špranci, uključio i hodanje korčulanskim kozjim putevima s povezom na očima, biste li pristali? Biste li pristali odreći se osjećaja za **prostor**, a time i za **vrijeme**, izgubiti svoj **teritorij** i njegove oznake te ostati samo sa svojim tijelom i **sjećanjima**, **simultani** sa stazama kojima koračate? Biste li pristali postati dio vlastitog eksperimenta samo pomoću svojih osjetila?

Ako smo odlučili odreći se nečega što imamo, kamo nas to dalje usmjera? Kada nešto **imamo**, posjedujemo, to na određeni način tretiramo. Onako kako nešto tretiramo, tako i **bivamo**. Zakoraknemo li u Arhiv simultanih vremena, bi li nam on bio u stanju pokazati što je to što imamo i kako to što imamo, tretiramo, odnosno kako bivamo.

Vela spila sagledana kao Arhiv simultanih vremena u sebi sadrži vremenske i događajne slojeve koji su na određeni način razdvojeni. Donji slojevi nečega što je bilo i suvremeni slojevi onoga što je sada, gdje, između njih, Arhiv simultanih vremena dolazi kao spojnica. Pri procesu spajanja događajnosti koje promatramo kao simultane i istovremene potrebno je promišljati o sljedećim aspektima.

Spojnica bi postavljala pitanje o aspektima životnosti (ili života) koji egzistiraju u Spili. Jedan od njih je onaj znanstveni; nazovimo ga Dinkovim konopima, a drugi onaj svakodnevni – Marin balun. Pitanje koje se postavlja jest: mogu li i kako ove dvije egzistencije međusobno preživljavati i živjeti? Zaštitimo li znanost, primjerice, fizički zatvorivši spilju, može li preživjeti ono svakodnevno, odnosno Mare koja je u spilji igrala na balun?

Uz pitanje životnosti veže se pojam identifikacije. Živo je nešto što živi, nešto čime se možemo identificirati. U Spojnici se identifikacija (život)





When I look at the short span of my life, swallowed in eternity that precedes and succeeds it, when I look at the narrow place I occupy, I see I am lost in the infinite enormity of space I know nothing about and which knows nothing about me, I am terrified and astonished to be here instead of there or why now and not then. Who put me here? On whose orders and on whose instructions were this time and this place ordained for me? says Kierkegaard. (Supek, Ivan (1971): Spoznaja. Zagreb: Mladost)

When I walk the short path between Vela Luka and Vela Spila, swallowed in eternity of remains, when I walk the narrow paths occupied by my steps, I can see I am lost in the infinite immensity of sounds and smells forming my space, amazed to be here and now.

If someone decided to include walking along the less-beaten tracks of Korčula blindfolded in their tourist offer, arranged by some shabby pattern, would you go? Would you agree to give up your sense of **space**, and therefore **time**, to lose your **territory** and its **landmarks**, remaining alone with your body and **memories**, **simultaneous** with the paths you walk on? Would you agree to participate in your own experiment, aided by nothing but your senses?

If we decided to give up something we had, where would it take us? When we **have** something, when we possess it, we treat it in a certain way. We **exist**, just the way we treat things. If we step into the Archives of Simultaneous Times would it be able to show us what we have and how we treat what we have, or in essence how we exist?

Vela Spila conceived as the Archives of Simultaneous Times contains temporal and experiential layers separated in one way or another. Lower layers of things that once were and modern layers of things that are, connected by the Archives of Simultaneous Times that act as a connection between them.

In the process of connecting the events we observe as simultaneous and contemporaneous, we need to bear in mind the following aspects. The Connection would raise questions about the aspects of livingness (or life) existing in Spila. One is scientific; let's call it Dinko's ropes and the other one everyday – Mara's ball. The question is can these two existences survive and live together. If we protect science, e.g. by closing the cave, can everyday things survive, i.e. Mare who played ball in the cave.

The question of identification is linked with the issue of livingness. Something that lives, something we can identify with is alive. Identification (life) in the Connection unfolds through the categories of time; through things that once were (for example the Stone Age), things that are (Mare) and things that are yet to come, the things we seek.

◀ Živa memorija  
Living Memory

◀ Spojnica  
Connection

◀ Slojevi vremena  
Years of Memory

događa kroz kategorije vremena; kroz nešto što je bilo jučer (primjerice kameno doba), nešto što je danas (Mare) i ono što će biti sutra, ono za čime tragamo.

Svi oblici rješenja koja će se smisliti za Arhiv moraju uključivati načine u kojima se vremena i ljudi identificiraju te time ostvaruju svoju simultanost.

Promišljajući o Spili i identifikacijama moguće je i sljedeće tumačenje: samo postojanje Vele spile (=čovjeka) njena je jedina svrha.\*

Pokušajmo promatrati Spilu kao prirodni fenomen koji sam po sebi, bez pridodavanja dodatnih znanstvenih ili fiktivnih značenja sadrži svoju vrijednost i prepričava svoj život, neokaljan i neoskvrnjen svim mogućim tumačenjima te vremenskim, prostornim i drugim kategorijama. Spila jest jer Spila biva. Dakle, Spila ima svoj život. Prepričan ili neprepričan. Stoga, u stvaranju Arhiva simultanih vremena, moramo biti pažljivi da ne zaboravimo na njene neotkrivene dijelove. Jer, arhiv arhivira ono što se dogodilo. Način na koji mi utvrđujemo da se nešto dogodilo jest pomoću naših osjetila. Ono što vidimo – čutimo; što smo sposobni uočiti, usudujemo se tvrditi i da se dogodilo. Prema tome, ono što nam je osjetilno neobuhvatljivo, nije se dogodilo. Nerazmjer između tog uočenog i onog neuočenog je beskonačan i iz njega je moguće stalno crpiti nova vremena, događajnosti i živote.

### Priča 1

Marija pita Franu Oreba, svoga prijatelja:

-Daj mi reci, šta se sve u Veloj spili događalo?

Oreb:

-Tamo smo radili after-parties da se sve treslo. Išlo bi se tamo sa petnaest auta.

Marija:

-Jel se još ide ljubovat gore?

Frane:

-Ma ne! Ne ide se otkad su je zatvorili.

### Priča 2

Iva pita barbu na klupi: -Čega se vi sjećate o Veloj spili?

Barba: -Kad sam ja bio mali, mene su plašili da tamo neko spava. Neka žena. Neki ljudi. A to se sad i vidi, da su neki bili. Odnijeli su ih u Zagreb.

U tom prostoru priča, koje kao domino stvaraju jedna drugu, možemo se snaći pažljivim, nenametljivim osluškivanjem i otkrivanjem toga kroz

\* Rečenica preuzeta, ali parafrazirana iz Milan Kangrga, "Etika ili revolucija", Nolit, Beograd, 1983, str. 208.



Stablo masline kao muzejski artefact ▾

[Olive tree as a museum artifact](#)



All solutions for the Archives must include ways in which times and people are identified, thus realizing their simultaneity.

Pondering upon Spila and identifications also allows for the following interpretation: The very existence of Vela Spila (=man) is its sole purpose.\*

Let's try to look at Spila as a natural phenomenon which, without the addition of any scientific or fictive meanings, has its inherent value and tells the story of its life, untainted and non-violated by interpretation and temporal, spatial and other categories. Spila is because Spila exists.

In other words, Spila has a life of its own. Told or untold. Therefore, while creating the Archives of simultaneous times, we must take care not to forget its as yet unrevealed parts. Because the archives record things that already transpired. The way in which we determine something happened is through our senses. What we see, we feel; what we are able to perceive, we dare claim actually happened. Therefore, the things beyond the grasp of our senses didn't happen. The discrepancy between the perceived and the unperceived is boundless, lending itself to infinite drawing of new times, events and lives.



△ Arhiv povezuje znanstvenu i dnevnu egzistenciju  
Archive connects scientific and daily existence



### Story 1

Marija asks Franjo Oreb, her friend:

- Tell me everything that happened in Vela Spila?

Oreb:

- We did such after-parties there that we had the walls shaking. We'd go there with fifteen cars.

Marija:

-Do couples still go up there?

Frane:

- No! Not since it was closed.

### Story 2

Iva asks an old man resting on a bench:

- What are your memories about Vela Spila?

Old man:

- When I was a child they frightened me telling me someone was sleeping there. A woman. Some people. And that's exactly how it was. They were taken to Zagreb.

In this domain of stories triggering each other like a set of dominoes, we can find our way by careful, unobtrusive listening and discovering of what we are walking through. Discovery is a process. The Archives of Simultaneous Times is the discovery and experiencing of contents cre-

\* The sentence taken from Milan Kangrga, "Etika ili revolucija", Nolit, Belgrade, 1983, pg. 208, but paraphrased.

što hodamo. Otkrivanje je proces. Arhiv simultanih vremena je otkrivanje i iskušavanje sadržaja koji se stvaraju čistim promatranjem ili kušanjem. Primjerice, kao što se kuša smokva ili se maslinik samo mišlju, a potom i oznakom, preobražava u muzejski hodnik Arhiva.

Arhiv se, prema tome, događa na svakom mjestu na otoku. On pomoću asocijacija nudi iskakanje iz vlastitih prostornih, vremenskih (...) percepcija. Asocijacija, koja se uvijek događa u sadašnjem trenutku, priziva nešto što je bilo (ili što jest), objedinjujući to sa sjećanjima u nešto novo, neproživljeno, buduće. Za vrijeme asociiranja zbiva se simultanost; npr. u masliniku, muzejskom hodniku Arhiva kada stablo masline postaje muzejski artefakt.

Ovako zamišljen, Arhiv provocira različita značenja, uvijek ostavljajući mjesta našoj kreaciji da stvara neokončana tumačenja, osobna ili javna, arheološka, sociološka ili umjetnička. Takvom mu pripadaju i saznanja i materijali s područja znanosti – arheologije, biologije, geologije, etnologije, antropologije... A gdje je umjetnost? Pa i ona je posvuda. U masliniku, a može se i ispeći u pećnici.

Nijedan od ovih elemenata ne smije biti zapostavljen pri arhiviranju, jer su međusobno nadopunjivi, i zato nerazdvojni.

Ono što Arhiv svakako mora posjedovati jest edukacijski moment, u kojem se prvenstveno misli na lokalno stanovništvo (oni sami Arhiv najviše i stvaraju), ali i na one pridošle – turiste, ili sezonske škole i radionice za učenike i studente. Kroz obrazovanje koje bi Arhiv upotpunjavao, stanovnici otoka bi mogli uočiti svoj otok vrjednijim nego inače, ostati na njemu te htjeti ga održavati i sačuvati kao svoj životni artefakt. Jer, identitet čovjeka obrazuje se asocijativno kroz njegova osobna, neotkrivena polja. Ako se identitet simultano stvara s fizičkim, npr. maslinom i suhozidom, vrijednost fizičkog raste.

Iz svih spomenutih razloga, reprezentacija Arhiva mora sadržavati uvijek nadopunjive informacije, koje podrazumijevaju interakcije te time omogućuju stalno punjenje Arhiva. Uz internet i silne cyber performanse, ovakvo što je izvedivo. No, nesrušivi dio i informacija iz Arhiva ponajviše je pohranjena u ljudskim sjećanjima, živoj i nezaustavljivoj memoriji. Ona, uz fizičku i virtualnu dimenziju Arhiva simultanih vremena, čini njegovu trenutnu osnovu i klicu novog.

I neka to bude pozivnica na skok iz zavrtaja vremena. Tko zna, možda upadnemo i u špilju.



Ana Zubak – Identifikacija △  
[Ana Zubak – Identification](#)



ated by the very observation or experiencing. For example, just like you taste a fig or transform an olive-grove first by thought alone and then by designation, into the museum hall of the Archives.

Therefore, the Archives happen everywhere on the island. They offer us to step out of our own spatial, temporal (. . .) perceptions by associations. Association, always happening in the present, invokes something that was (or is), combining it with memories into something new, we have not experienced yet, the future. Simultaneity happens during association, e.g. in the olive grove, museum hall of the Archives whereby an olive tree is transformed into a museum artifact. Conceived in this manner, the Archives provoke different meanings, always leaving room for our imagination to create non-finite interpretations, personal or public, archeological, sociological or artistic.

As such, it also encompasses the knowledge and materials from the domain of science – archeology, biology, geology, ethnology, anthropology.. And where is art? It's everywhere. In the olive-grove and it can be baked in the oven.

None of these elements can be neglected in the Archives, because they complement each other and are thus inseparable.

The thing the Archives must possess is the educational moment, intended primarily for the local population (who for the most part create the Archives), but also for the visitors – tourists or seasonal schools and workshops for pupils and students. Education complemented by the Archives would allow the islanders to perceive their island as being more valuable, prompting them to stay, maintain and preserve it as their life's artifact. The identity of a person is formed associatively, through its personal, undiscovered fields. If identity is formed simultaneously with the physical, e.g. olive tree and dry wall, the value of the physical is increased.

For all these reasons, presentation of the Archives must contain information constantly open to supplementation, which requires interactions allowing for the continuous supplementation of the Archives. This can be done with the help of Internet and innumerable cyber performances. But, the uncrashable part and information from the Archives are best preserved in the recollections of man, living and unstoppable memory. In conjunction with the physical and virtual dimension of the Archives of simultaneous times, it forms its current basis and an inkling of the new. Let this be our invitation to step out of the vortex of time. Who knows, maybe we'll end up in a cave.



▽ Predrag Pavić je usitnio kosti životinjskih pravrsa – nekadašnje arheološke artefakte; pomiješao ih s brašnom i ispekao kruh – u pećici – u sadašnjosti.

Predrag Pavić ground the bones of ancient animals – one time archeological artifacts - into dust, mixed them with flour and baked a bread – in an oven – in the present.

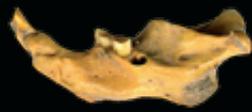






Arhiv obrazuje nas, mi obrazujemo Arhiv  
The Archives educate us and we educate  
the Archives





---

**ARHIV SIMULTANIH VREMENA,  
OTOK SIMULTANIH KULTURA**

**THE ARCHIVE OF SIMULTANEOUS  
TIMES, THE ISLAND OF  
SIMULTANEOUS CULTURES**

**ARHITEKTONSKI FAKULTET SVEUČILIŠTA U LJUBLJANI  
FACULTY OF ARCHITECTURE UNIVERSITY OF LJUBLIANA**

Jure Grohar

Andraž Intihar

Aleksander Lužnik

Mentor: Tadej Glažar

Ovaj projekt ima namjeru povezati teritorij otoka Korčule na lokalnim i globalnim razinama novim iskorištavanjem arheoloških i postindustrijskih lokaliteta s ciljem stvaranja **samoodržive infrastrukture** koja udomljuje suvremene programe, vršeći prenamjenu okoliša **prilagođavajući okoliš simultanim iskustvima** od eko i umjetničkog turizma do sportskih aktivnosti.



Ovaj projekt povezuje otočne skupine duž dalmatinske obale s hrvatskim i talijanskim kopnom putem novih trajektnih mreža.

This project connects the system of islands along the Dalmatian coast to the Croatian and Italian mainlands by a new ferry network.

This project connects the territorial at local and global scales by reactivating archeological and postindustrial sites into a **self-sustainable infrastructure** that houses contemporary programs. By reusing the land for **simultaneous cultural experiences** from ecological and art tourism to sports facilities.



Na lokalnoj razini sustav biciklističkih staza, planinarskih puteva, trajektnih linija i postojećih cesta povezuje arheološke i postindustrijske lokalitete od Korčule do Vele Luke.

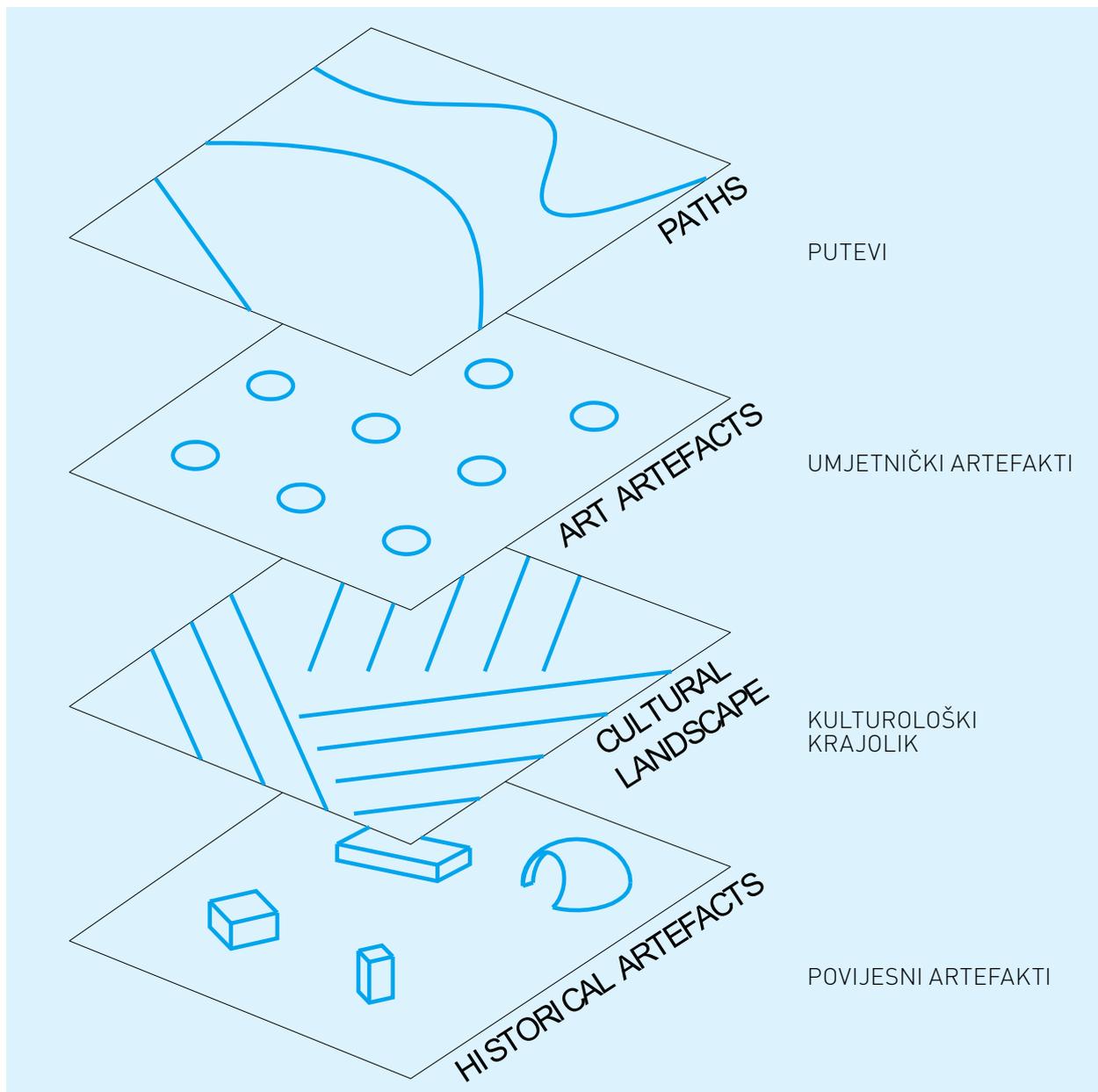
At the local scale, a system of bicycle paths, hiking trails, ferry paths, and existing roads link archeological and postindustrial sites located throughout Korčula to Vela Luke.



Povezivanje arheoloških i postindustrijskih lokacija biciklističkim stazama, planinarskim i morskim putovima i postojećim cestama oko Vele Luke.

Linking archaeological and post industrial sites by bicycle paths, hiking trails, water paths and existing roads to Vela Luke.

EKO KULTURA\_PREKLAPANJE SLOJEVA  
ECO CULTURE\_SUPERIMPOSING OF LAYERS



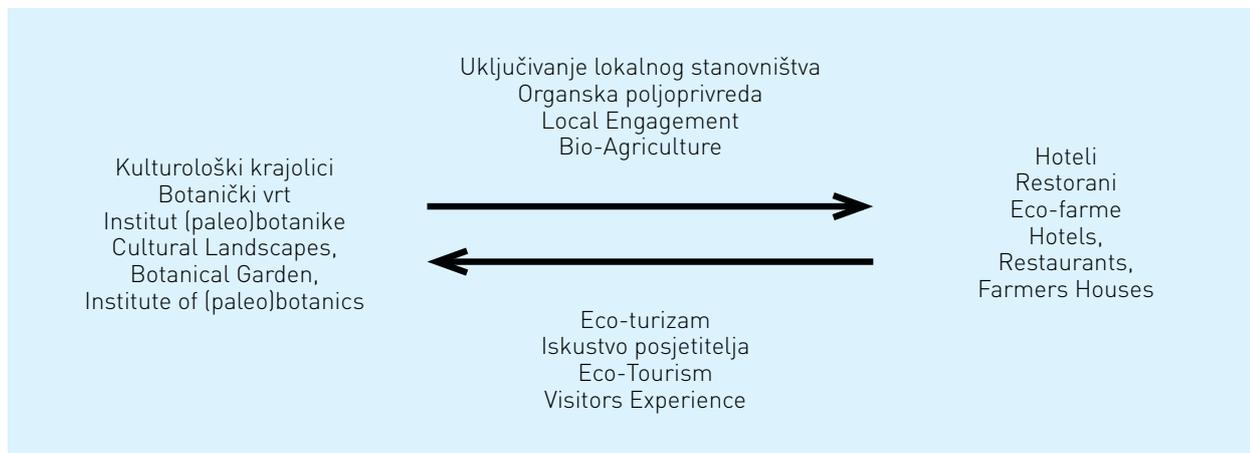
**NASLJEDSTVO KAO INFRASTRUKTURA  
ZA SUVREMENE PROGRAME**

Vela spila-polazište za arheološka istraživanja, vidikovac; pozornica za koncerte i kazališne predstave, umjetničke instalacije. Villa rustica Potirna-kulinarsko iskustvo, umjetničko iskustvo. Villa rustica Gudulja-institut za proizvodnju maslinovog ulja. Stara tvrđava Hum-galerija s panoramom. Tvornica ribe-centar mladih.

**HERITAGE AS INFRASTRUCTURE FOR  
CONTEMPORARY PROGRAMS**

Vela Spila-starting point for archeological activities, prominent viewpoints, stage for concerts, theatre plays, art installations Villa Rustica Potirna-food experience, art experience Villa Rustica Gudulja-institute of olive oil Old Fortress Hum-gallery with a view Fish Factory-youth centre.

VILA RUSTICA\_GASTRONOMSKO ISKUSTVO  
VILA RUSTICA\_FOOD EXPERIENCE



Brojne vile rustice koje nalazimo posvuda po otoku, bit će obnovljene za **seoski turizam koji će nuditi lokalne specijalitete**. Zemlja će se obrađivati kako bi potakla uzgoj domaće bio hrane.

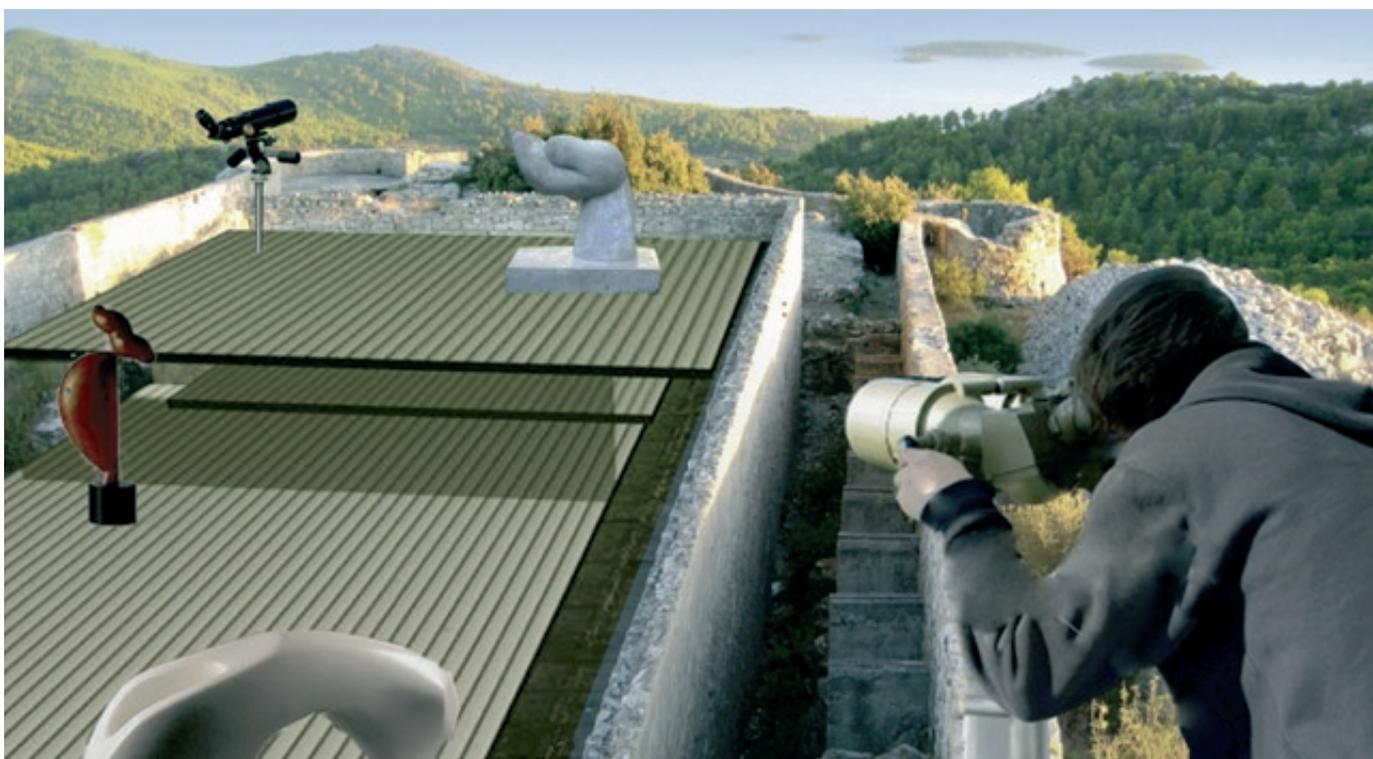
The villa rusticas, located throughout Korčula, will be rebuilt to **accommodate new food tourism based on the local agriculture**. The landscape will be recultivated to grow local food specialities.

KULTURA UMJETNOSTI\_TVŔĐAVA HUM GALERIJA  
ART CULTURE\_THE FORTRESS ON HUM GALLERY

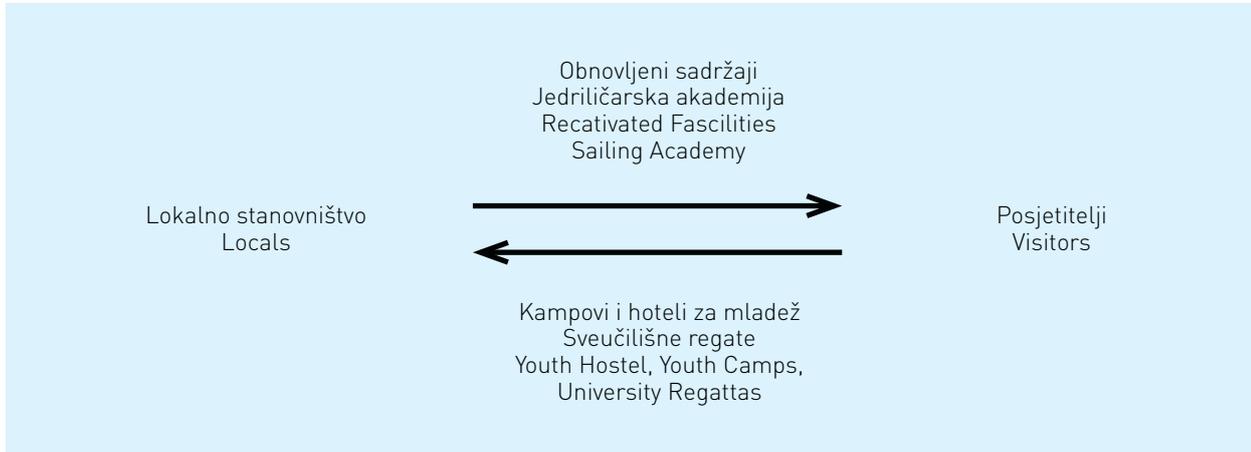


**Seriya umjetničkih inicijativa** dovest će u Vela Luku međunarodno priznate umjetnike kako bi stvarali umjetnička djela koja će na specifičan način biti u interakciji s lokalnim kontekstom.

**A series of art initiatives** will invites internationally renowned artists to Vela Luka to create arts works that specifically relate to the local context.



KULTURA MLADIH I SPORTA\_ SPORTSKI CENTAR MLADIH  
YOUTH & SPORTS CULTURE\_YOUTH SPORTS CENTRE



Kao katalizator ekonomske obnove, Vela Luka će preoblikovati svoje programske kapacitete **u nautičke aktivnosti u kojima će sudjelovati lokalno stanovništvo i strani turisti.**

As a catalyst for economic regeneration, Vela Luka will renovate its programm facilities into **nautical programs for local and foreign population.** In addition, a new marina will be created in the main bay.





Oštećena zoomorfna figurica,  
15 tisuća godina pr. Kr.  
**Fragmented zoomorphic figurine,  
15,000 years BC**

---

**VELOLUČKE PRAZNINE**

**VELA LUKA VOIDS**

**ARHITEKTONSKI FAKULTET SVEUČILIŠTA U ZAGREBU**  
**FACULTY OF ARCHITECTURE UNIVERSITY OF ZAGREB**

Sara Marenić

Marko Padovan

Sanjin Sabljak

---

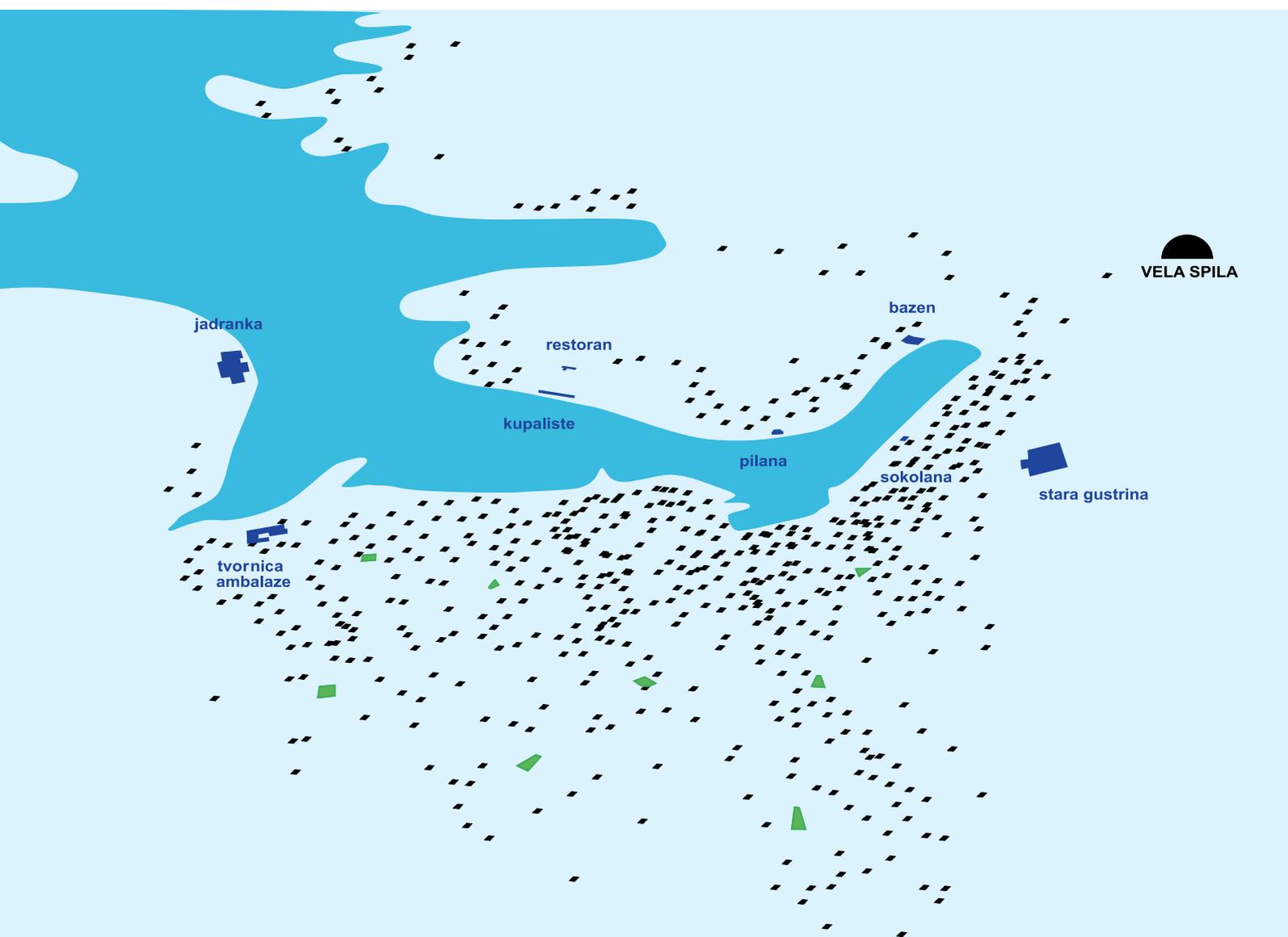
## VELOLUČKE PRAZNINE

Kontinuitet iskapanja na pretpovijesnom arheološkom nalazištu te njegov značaj stvorili su potrebu za institucionaliziranjem tog fenomena. Konvencionalan odgovor na takav zahtjev bio bi arheološki muzej. Pokušali smo učiniti naš pristup nešto drugačijim. Pronalaženjem poveznice između arheološkog nalazišta i samog mjesta Vele Luke, predlažemo program revitalizacije postojeće mreže napuštenih arhitektonskih objekata. Prepoznavši Velu spilu kao žarišnu točku, pokušali smo pronaći zadovoljavajući arhitektonski okvir. Kako bismo iskoristili postojeći „arhitektonski otpad“, nalazimo mu odgovarajuću namjenu uzimajući u obzir potrebe lokalnog stanovništva, turista i znanstvenika. Na taj način konstruiramo i naseljenu arhitektonsku prazninu s neplaniranim javnim sadržajem.



## VELA LUKA VOIDS

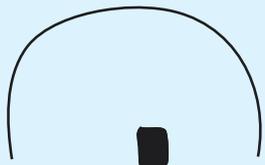
Due to the continual excavations on prehistoric archaeological site of Vela Spila and inevitable value of its findings, there arose the need for more **institutionalized care**. Conventional answer to that demand would be widely recognized museum of archeology. We tried to make our finding a **link between the archaeological site and bare presence of town of Vela Luka**, we are proposing a **revitalization programme form existing network of abandoned architecture**. By recognizing Vela Spila as focal point, we tried to find suitable architectural frame for it. By utilization of existing architectural waste we tried to find suitable purpose for it considering the needs of local inhabitants, tourist and scientists. Therefore we were enabled to **construct re-occupied architectural void with unexpected public contents**.



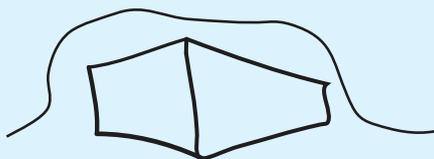
KONCEPT  
CONCEPT

KONCEPT ZA VELU SPILU  
CONCEPT FOR VELA SPILA

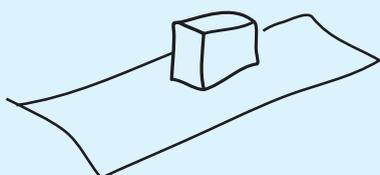
Vela spila objekt bez okvira  
Vela Spila Object without a Frame



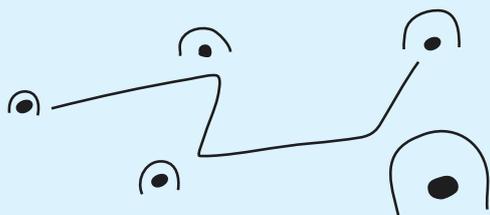
Arhitektonski otpad – okvir bez objekta  
Architectural Waste - Frame without an Object



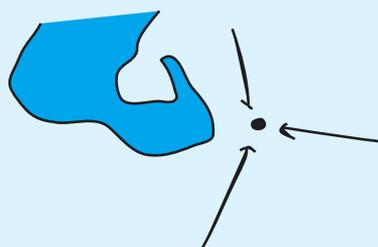
Arhitektonska praznina – umjetni okvir i objekt  
Architectural Void - Artificial Frame and Object



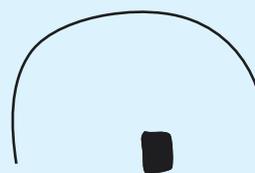
Umrežene usluge za znanstvenike,  
turiste i stanovništvo.  
Network Accommodates Utilities  
for Both Scientists, Tourists, and Locals



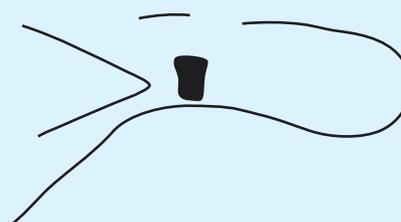
Vela spila kao povijesna žarišna točka  
Vela Spila as a Historical Focal Point



Digitalni kiosk – minimalna i maksimalna intervencija  
Digital Kiosk - Both Minimal and Maximal Intervention



Umjetno i virtualno – pogled bez pogleda  
Artificial and Virtual View without a View



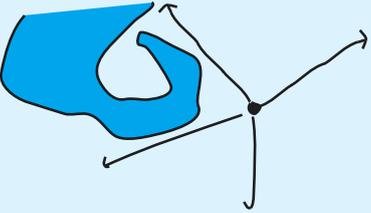
Prirodni objekt zahtijeva suvremeni okvir  
Natural Object in Search for Contemporary Frame



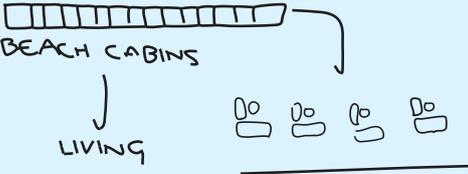
**KONCEPT ZA ARHITEKTONSKI OTPAD**  
**CONCEPT CONCEPT FOR ARCHITECTURAL WASTE**

**KONCEPT ZA ARHITEKTONSKE PRAZNINE**  
**CONCEPT FOR ARCHITECTURAL VOID**

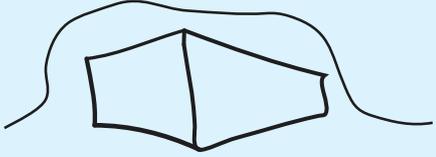
Arheologija Vele spile kao okidač razvoja suvremenih ostataka  
 Archeology of Vela Spilaas a Trigger for Developemntof Contemporary Remains



Prenamjena napuštene arhitekture  
 Reprogramming of Abandoned Architecture



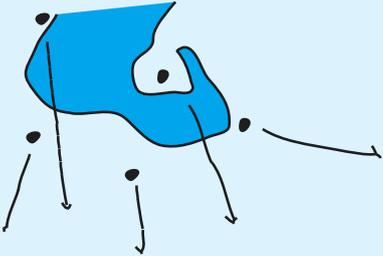
Arhitektonski otpad obuhvaća objekt  
 Architectural Waste Accommodating Fluid Object



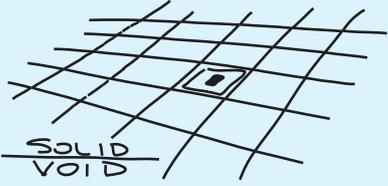
Umjetni okvir zahtijeva suvremeni objekt  
 Artificial Frame in Searchfor Contemporary Object



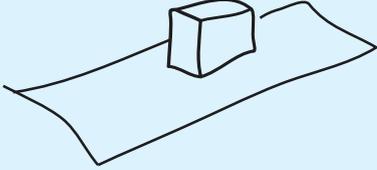
Prenamijenjeni „arhitektonski otpad“ kao okidač razvoja arhitektonskih praznina  
 Reprogrammed ArchitecturalWaste as a Trigger for Development of Architectural Void



Arhitektonska praznina formira urbane solide unutar postojeće izgrađene strukture  
 Architectural Void in Existing Network Forms Urbna Solid



Umjetni okvir i objekt – funkcionalne žarišne točke  
 Artificial Frame and ObjectUtilizable Foleie



Objekt bez okvira + okvir bez objekta = umjetni okvir i objekt  
 Object without a Frame + Frame without an Object = Artificial Frame and Object

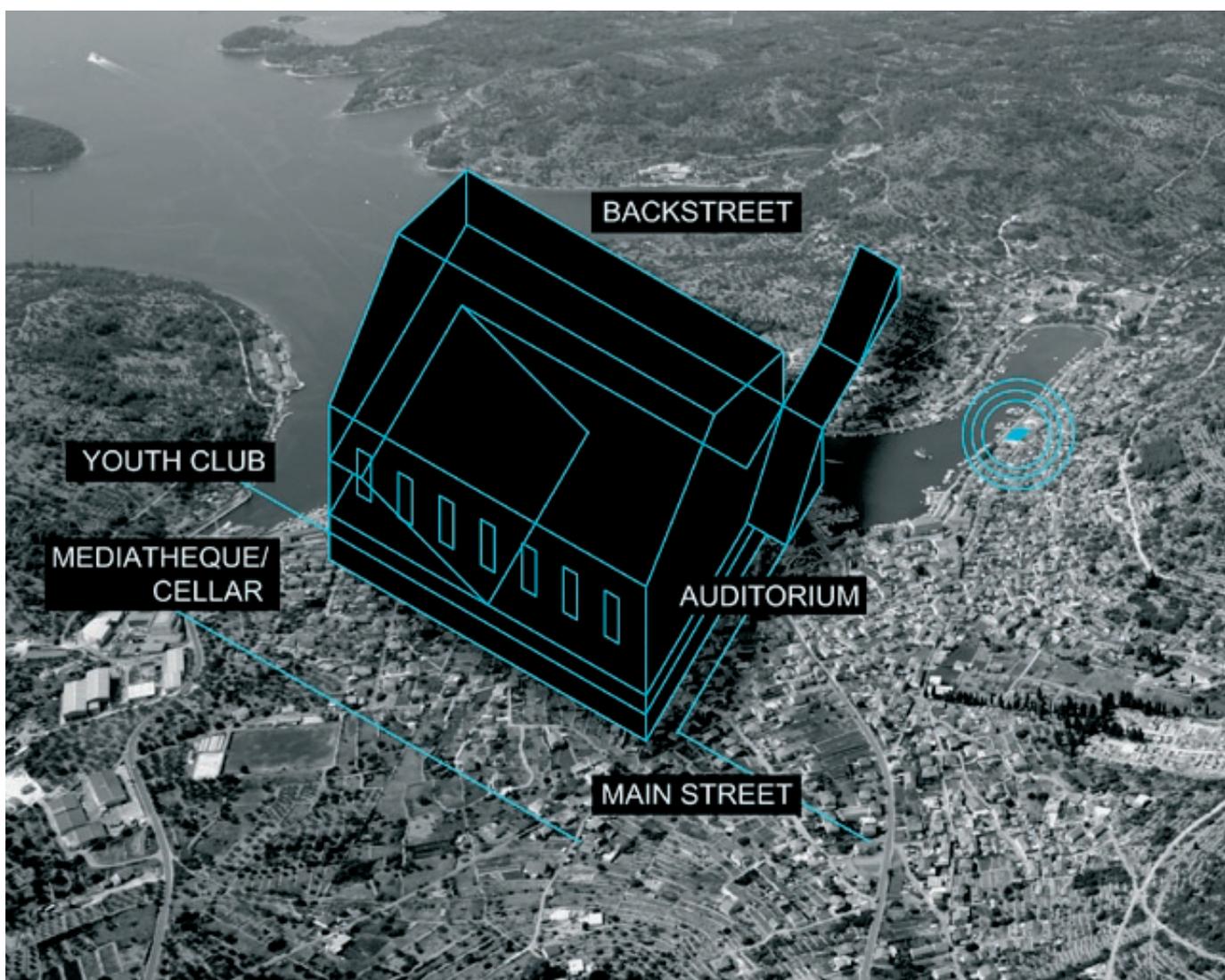


## DRUŠTVENI CENTAR

Društveni centar (Sokolana) – smješten u prometnom dijelu mjesta. Nekad je bio i u funkciji sportske dvorane. Predlažemo prenamjenu u medijateku s prostorima za audio-vizualnu produkciju. Galeriji za gledatelje pristupa se iz stražnje ulice. Ispod nje smješten je klub za mlade i studio u podrumu.

## SOCIAL CENTRE

Situated in the most frequent area of the town. It was also used as a gymnasium. We are proposing to turn it into a mediatheque with audio-visual production studios. Auditorium gallery is easily approached by backstreet. Below it, there is a youth club and studios in the cellar.

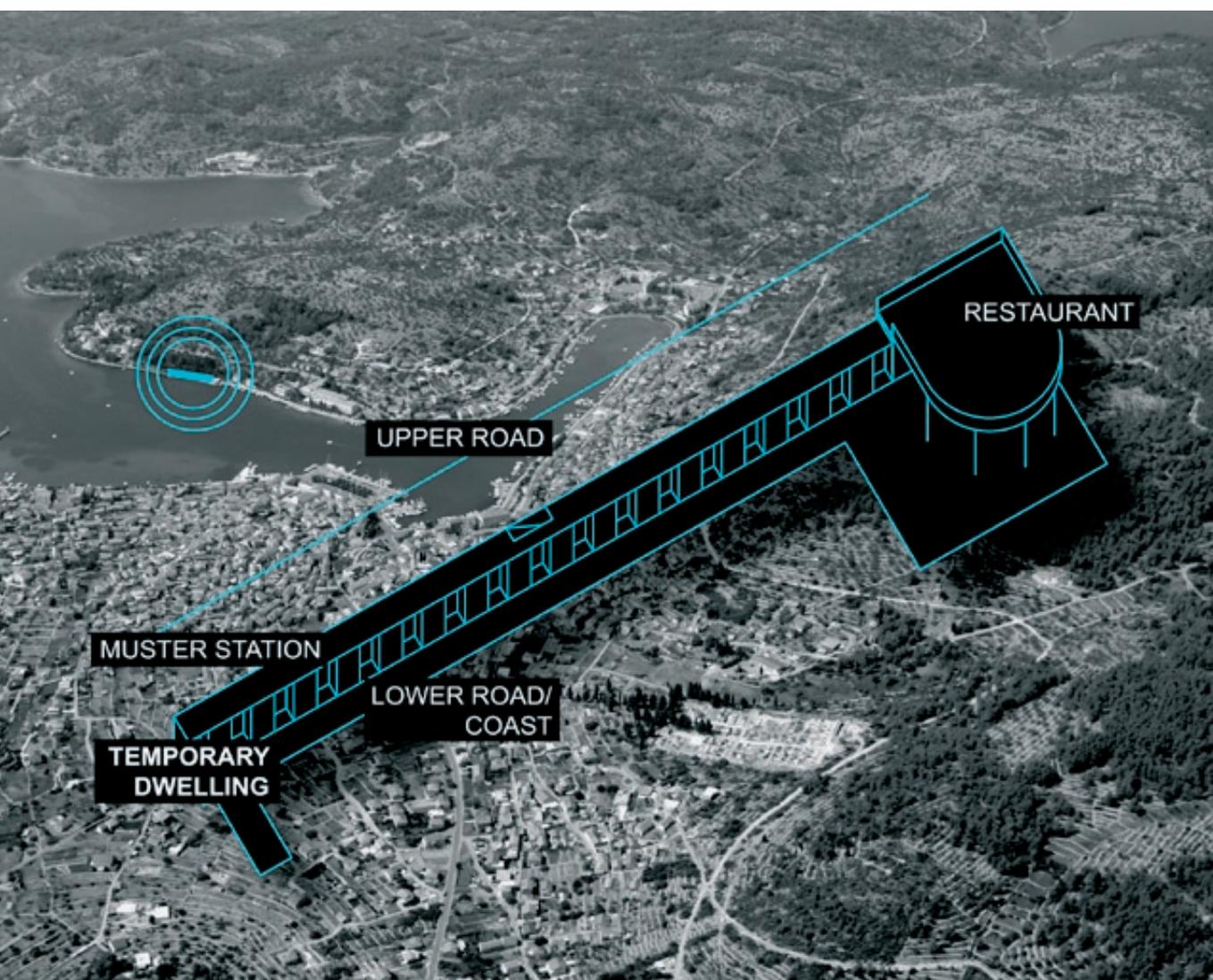


## KUPALIŠTE

Neiskorišteni društveni potencijal. Prenamjenom „arhitektonski otpad“ postaje mjesto za privremeni boravak gostujućih znanstvenika. Sobe minimalnih dimenzija smještene su u bivšim kabinama. Ravna krovna ploha koristila bi se kao prostor za rad i predstavljanje rada javnosti. Obnovljeni restoran koristili bi znanstvenici i stanovništvo.

## PUBLIC BATH

Never recognized in terms of social usage. Reprogramming of this architectural waste consists of turning it into a temporary dwelling for visiting scientists. Minimal rooms are situated in former cabins. Upper platform is about to be used as working and public relations area. Existing restaurant should be refurbished and used both by scientists and public.

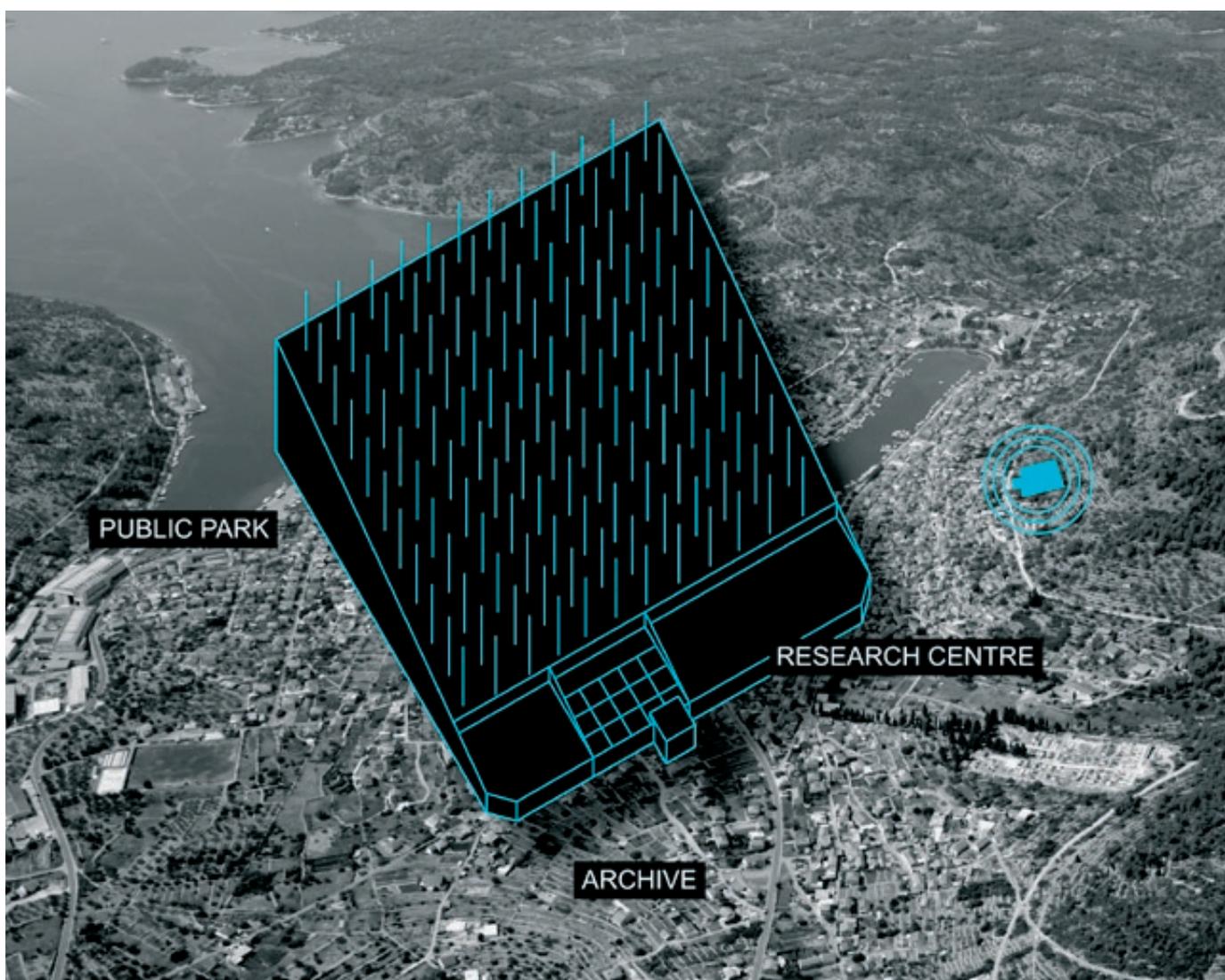


## STARA GUSTIRNA

Neprirodnost gustrine suprotna je prirodnosti Vele spile, ali ipak dijele osnovnu arhitektonsku ideju – ukop u brdu. Zbog male udaljenosti od Vele spile udomljava funkcije povezane istraživanjem, konzerviranjem i arhiviranjem nalaza. Pripadajuća platforma u nagibu koristi se kao javni park pogledom prema zaljevu i Veloj Luci.

## OLD CISTERN

Most Prominent artefact on the slopes above pinski rat. Its artificiality contrasts to the nature of Vela Spila, although they share basic architectural concept – dug into the hill. Because of its proximity to Vela Spila it accommodates functions related with researching, curating and archiving of findings. Its sloped platform is used as public park with the view toward the bay and the town.

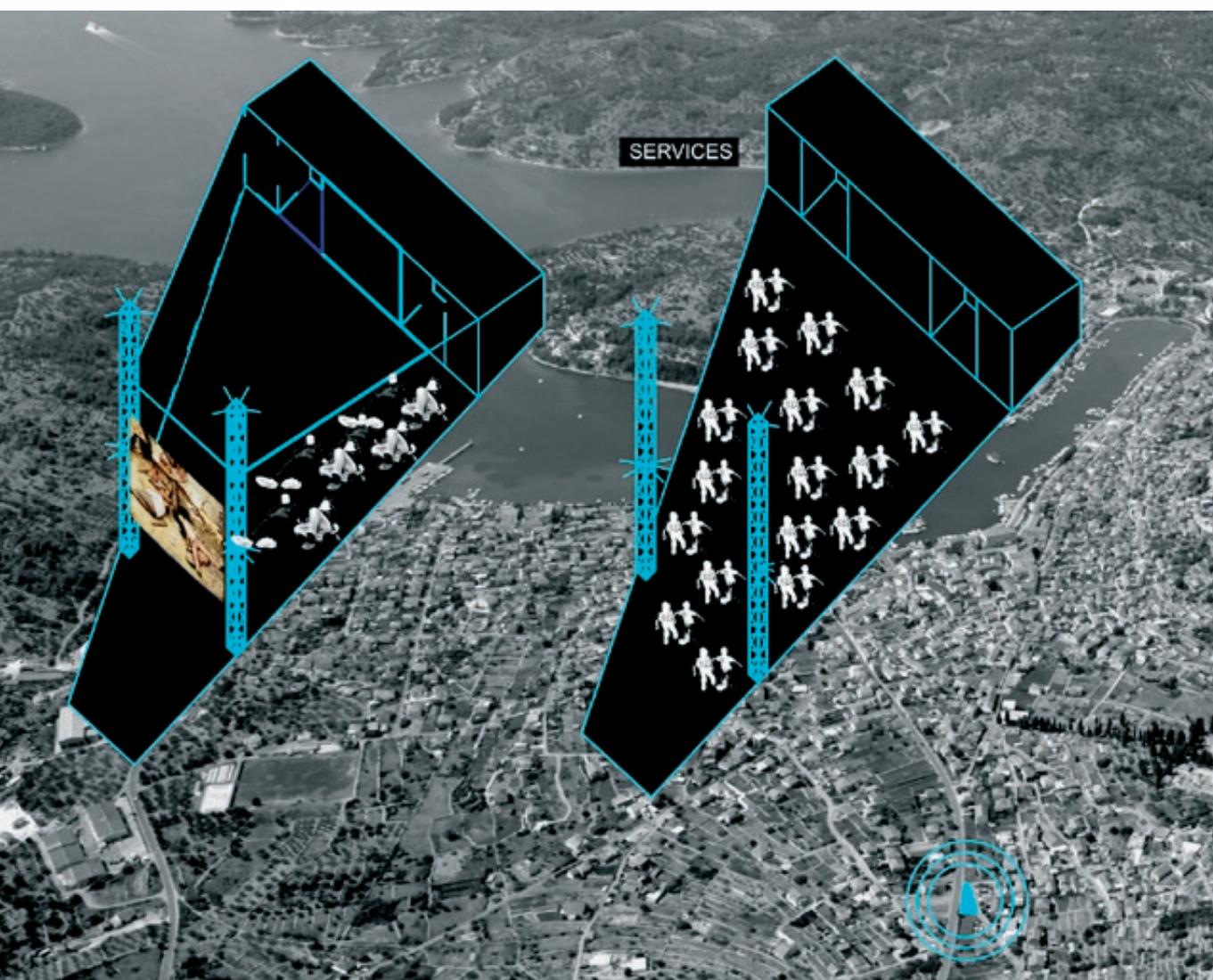


**DRUŠTVENA PLATFORMA**

Uređuju se na najprometnijim dijelovima stambenih zona, stvarajući praznine u strukturi bez ikakvog javnog prostora. To je otvorena platforma s osnovnom infrastrukturom koja omogućuje održavanje događaja.

**SOCIAL PLATFORM**

Constructed in most frequent parts of the residential area, creating voids in structure without any public space. It is an open platform with basic services and infrastructure, providing space to host events.





PARKING

CABLE CAR

PARKING SHOP

PJESACKI PUT

---

**PROSTOR VREMENA**

**SPACE OF THE TIME**

**GRAĐEVINSKO-ARHITEKTONSKI FAKULTET  
SVEUČILIŠTA U SPLITU**

**FACULTY OF CIVIL ENGINEERING AND ARCHITECTURE  
UNIVERSITY OF SPLIT**

Dragan Žuvela

Marijana Marušić

Jure Bešlić

Mentor: Ante Kuzmanić

Suradnik: Marin Kaliterna

## PROSTOR VREMENA

Težište naših analiza bilo je od početka usmjereno ka promišljanju lokacije i mogućim modelima organizacije arhiva simultanih vremena, okvira u kojem bi ovaj projekt bio realiziran. Cilj je bio stvoriti razvojnu bazu mjesta Vele Luke. U inspirativnom, interdisciplinarnom ozračju proučili smo dostupnost spilje, glavne i alternativne trajektorije kretanja te secirali subanglomeracije.

Položaj spilje izvan urbane matrice Vele Luke kao prvu zadaću je odredio nužnost povezivanja, sve uz pretpostavku mogućih scenarija razvoja mjesta. Nakon početnih analiza i zaključaka raspravljalo se i o samoj spliji. Kako tretirati prototip staništa koje je danas ravno svetištu; monument koji ne samo što govori o samim počecima čovjeka, već je i prva točka polupravca arhitekture, „nulti pacijent“ samog stanovanja.

**Memento našeg postojanja.** Vela spila savršena je tvorevina prirode koja je u svojoj prošlosti u kontinuitetu bila sklonište, simbol sigurnosti i doma. Zato se i postavlja pitanje: kako je tretirati i kako gledati na odnos špilje i arhiva simultanih vremena? Treba li postaviti arhiv kao samostalan, intenzivan objekt ili kao „vezivno tkivo“ između špilje i mjesta? Kako izbjeći permanentnost objekta koji i sam postoji zbog svevremenskog lokaliteta? Između donje ceste, granice mjesta i špilje obilježavamo perimetar unutar kojeg stvaramo gradaciju i glavnu pješачku vezu. Potez dodatno potencira interpolirana vučnica – transportna kralježnica. Razvojni okvir je postavljen, područje je markirano kao sredstvo nove meliorizacije, zaštite terena. Prirodne terase moguće je sadržajno aktivirati mobilnim elementima, sadržajima koji će put do cilja ili povratak učiniti zanimljivijim.

Naš zadatak, u konačnici, trebao je prezentirati mogući arhitektonski model muzeja neposredno uz žarišnu točku zbivanja - Velu spilu. Ulazeći dublje u konkretni zadatak, postavljamo i restrikciju: nikakve intruzije u špilju nisu podobne jer je špilja još aktivni arhiv, njeni slojevi su znanstveno sveto tlo. Arhiv simultanih vremena 21+, kao prostor koji ne bi smio biti konačan, treba postati servisna platforma, polivalentni prostor za istraživanja, edukaciju, izložbe, prezentacije i sl. Smještanjem novog sadržaja, uz samu špilju, dolazi do simbioze prirodnog i artifičijelnog izoštravajući fokus u memoriji mjesta.

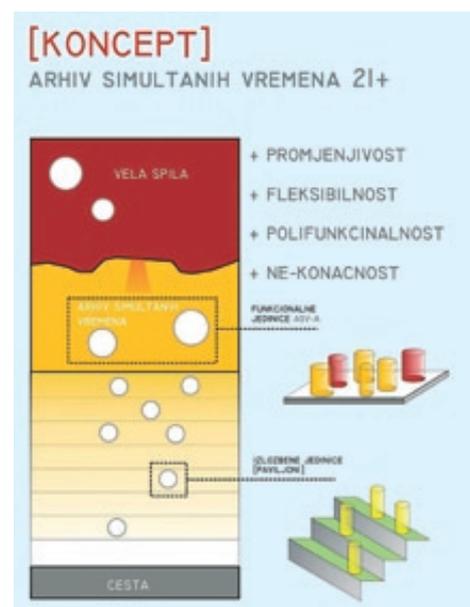
Transformirajući temeljni duh same špilje, promjenjivost i beskonačnost, kroz parametarske filtere programa, dobivamo zanimljiv objekt specifične kontekstualne ambivalentnosti; hibrid markantnog glasnogovornika i povučenog kroničara. Muzej nije „landmark“, ne iskače. Njegova opna je prihvatila tektoniku suhozida koje nalazimo na cijelom području. Unutar opne minimalizirani su determinirani dijelovi sa sadržajima potrebnim za efektivno funkcioniranje. Fleksibilni dio, koji je dominantni prostor Arhiva simultanih



△ mogućnosti  
possibilities



△ okvir  
landmark



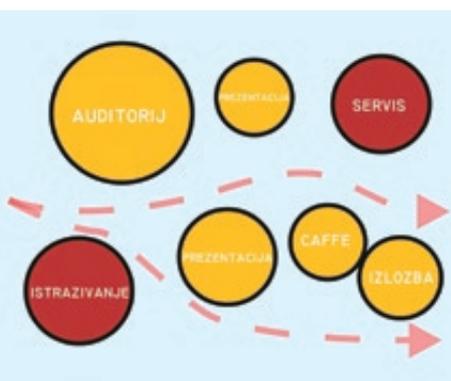
## SPACE OF THE TIME

The focus of our analyses was from the very beginning directed to considering the location, possible models of organizing the archive of concurrent time, a framework in which this project could be implemented. The goal was to create a development basis of the town of Vela Luka. In an inspiring and interdisciplinary atmosphere, we have researched the accessibility of the cave, the main and alternative trajectories, and dissected the subagglomerations.

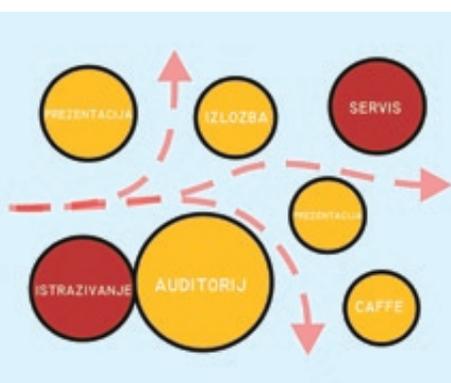
The location of the cave outside of the urban matrix of Vela Luka defined the necessity of linking them as the primary task and all with the assumption of possible scenarios of the town's development. After the first analyses and conclusions, the cave itself was discussed – how to treat the prototype of a habitat that today equals a shrine; a monument speaking not only of the very beginnings of the man but is also the starting point of the architectural half-line, the “patient zero” of habitation itself.

**A memento of our existence.** Vela Spila is a perfect natural structure that in the past in a continuity used to be a shelter, a safe haven and a home. This is precisely the reason that the question how to treat it and how to see the relation between the cave and the archive of concurrent time arises. Should the archive be set up as an independent and intensive object or as a “connective tissue” between the cave and the town? How to avoid the permanence of an object that itself exists because of the all-time locality? Between the lower road, the border between the town and the cave, we mark the perimeter within which we form a gradation and the main pedestrian connection. The route is additionally emphasized by an interpolated cable way – a transportation backbone. The development framework has been set, the area marked as a means of a new melioration and soil protection. The natural terraces can be content wise made more active by mobile elements and content that will make the path to the destination or the way back more interesting.

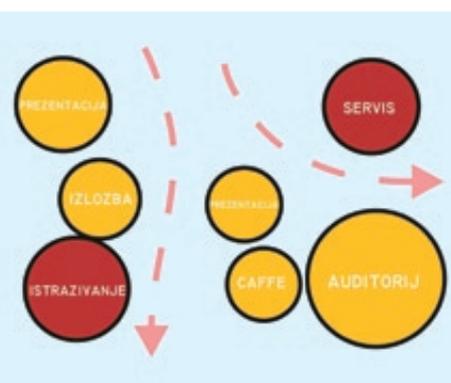
Our task was eventually to present a possible architectural model of a museum immediately beside the focal point – the Vela Spila. Delving deeper into this task we make a restriction as well: no intrusions in the cave are suitable because the cave is still an active archive, its layers are a scientific sacred land. The Archive of Concurrent Time 21+, as a space that should not be finite, should become a service platform, a polyvalent area intended for research, education, exhibitions, presentations etc. By placing a new content beside the cave, a symbiosis of the natural and the artificial comes into being which sharpens the focus in the memory of the town. Transforming the basic spirit of the cave itself, its volatile-



△ dinamički koncept  
dynamic concept



△ dinamički koncept  
dynamic concept



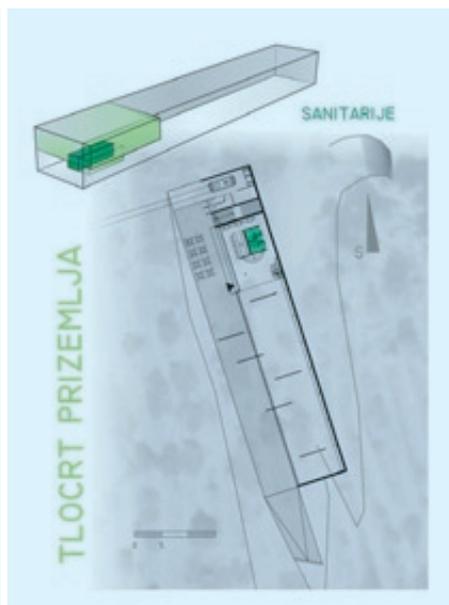
△ dinamički koncept  
dynamic concept

◁ koncept  
concept

vremena 21+, je mjesto prostornih senzacija, dvoetažan, podložan promjenama prema potrebama. Mobilne pregrade u prostoru moguće je rotirati i translirati; izbacujući ih van fasada, dobijaju marketinški i informativni karakter koji služi mještanima i strancima za obavijesti o događajima u arhivu. Krov novog objekta je produženje skućenog platoa pred samom špiljom, izvanredni vidikovac.



△ Prizemlje: caffe-lobby  
Baseground: caffe-lobby



△ Prizemlje: sanitarije  
Baseground: sanitary unit

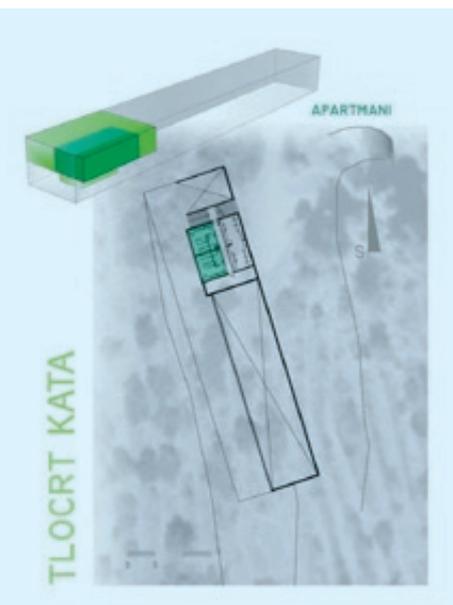


△ Prizemlje: arhiv  
Baseground: archive

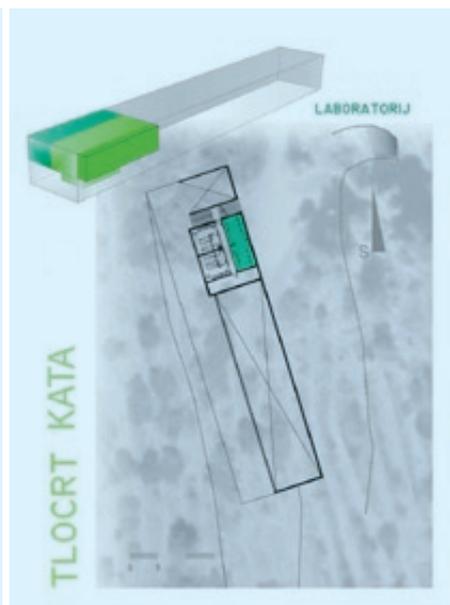
Našim projektom smo se potrudili da stvorimo bazu muzeja novog vremena, objekt koji će biti arhiv simultanih vremena, koji može pratiti Velu spilu i vješto izbjegavati tendenciju da postane opsoletan dok razlog njegovog postojanja ide dalje kroz vrijeme ili, bolje reći, stoji u vremenu uzimajući oblike svakog doba koje prođe. Postavili smo kontekstualni okvir, na vremenu je da ga (is)koristi.



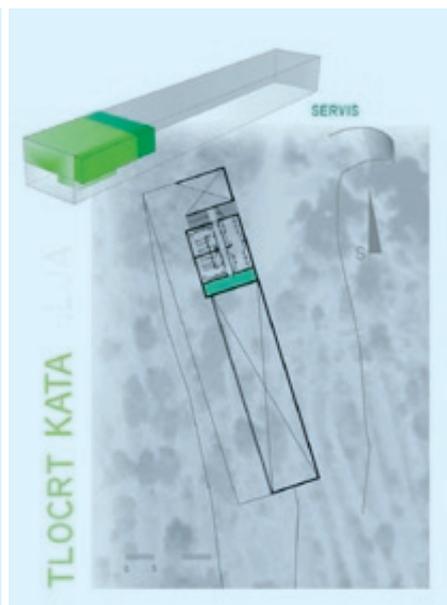
ness and infinity, through parameter filters of the program, we get an interesting object of a specific contextual ambivalence; a hybrid between an imposing spokesman and a secluded "chronicle writer". The museum is not a "landmark", it does not stand out. Its velum has accepted the tectonics of a drywall that can be found all over the place. Within the velum, the determined elements with the content necessary for an efficient functioning are minimized.



△ Prvi kat: apartman  
First floor: apartment



△ Prvi kat: laboratorij  
First floor: laboratory

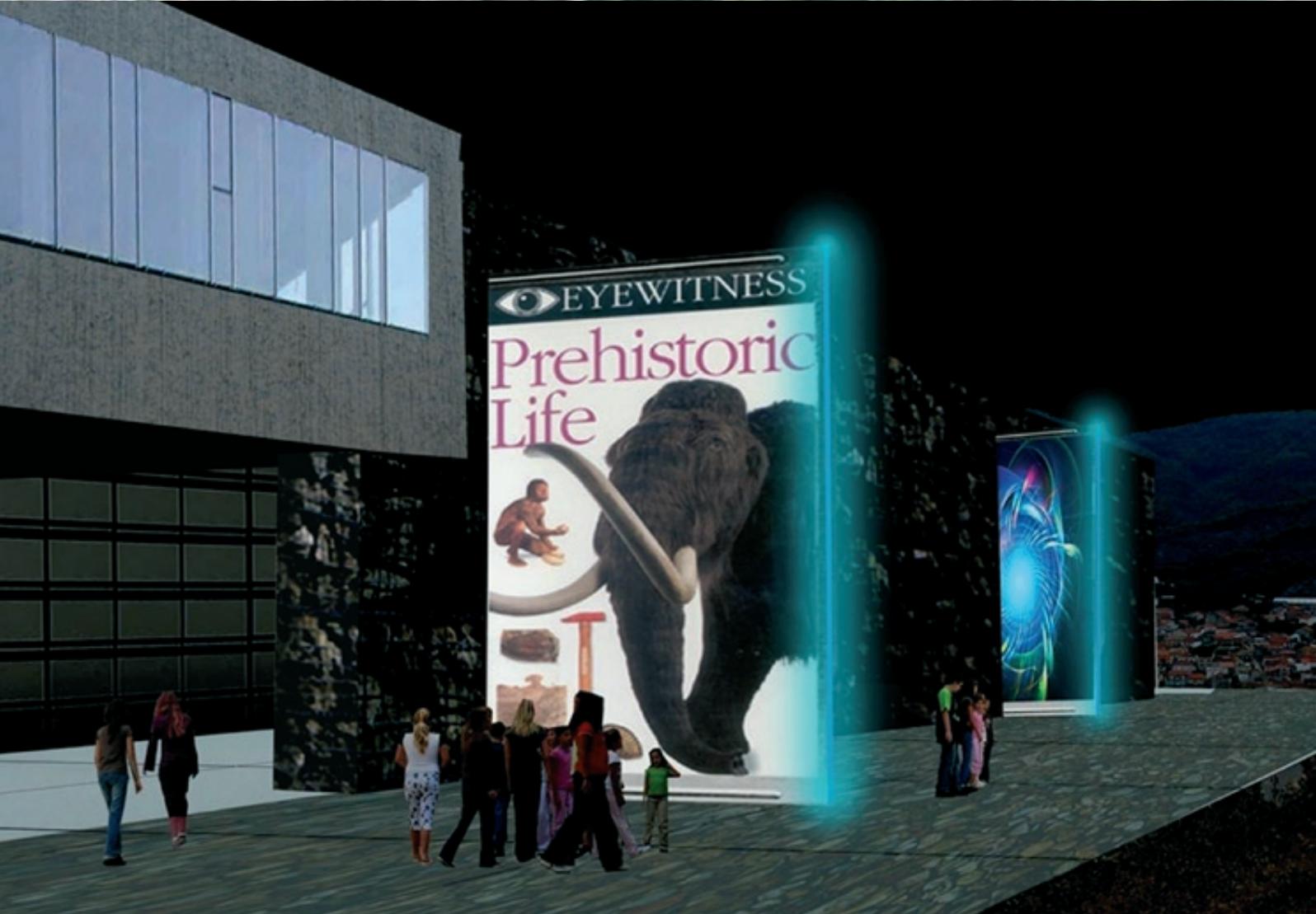


△ Prvi kat: servisi  
First floor: services

- ◁ Dinamičnost: mobilne pregrade u prostoru moguće je rotirati i translirati; izbacujući ih van fasada.  
Dynamism: the mobile divisions in the area can be rotated and translated; throwing them out of the façade.

The flexible part is the dominant space of the Archive of Concurrent Time 21+, a place of spatial sensations, with two stories, subject to changes according to need. The mobile divisions in the area can be rotated and translated; throwing them out of the facade gives them a marketing and informative character which serves the inhabitants to be notified about the events in the archive. The roof of the new facility is a continuation of the scant plateau in front of the cave, it is a unique observation post.

With our project we endeavored to create a basis for a museum of a new age, a facility that will be an archive of concurrent time and can follow the Vela Spila and adroitly avoid the tendency to become obsolete, while the reason for its existence goes further through time or, to put it better, stands in time taking on the contours of every period it goes through. We have set up a contextual framework and it is up to time to make use of it.





Noćni pogled - zapadna fasada Arhiva  
Night view - west facade of Archive



Proširen plato ispred ulaza u špilju  
Expanded plateau in front of the cave entrance



---

**ARHEOLOŠKO HODOČAŠĆE**

**ARCHEOLOGICAL PILGRIMAGE**

**BERLAGE INSTITUTE ROTTERDAM**

**BERLAGE INSTITUTE ROTTERDAM**

Kyo Suk Lee

Seung Jeung Hong

Jeung Eun Choi

Alejandro Martinez

Mentors: Salomon Frausto

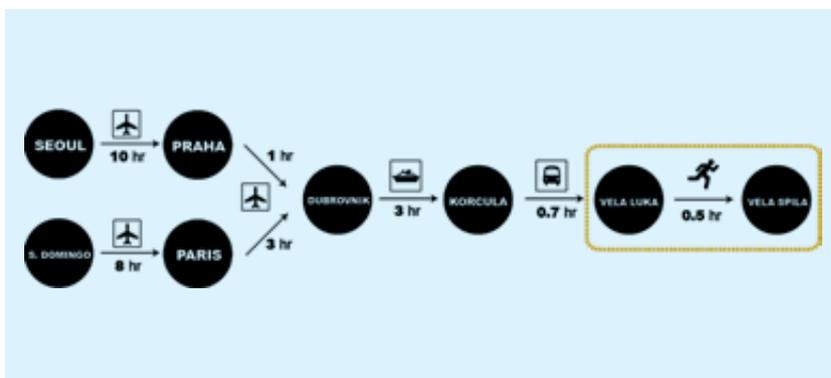
Vedran Mimica

## ARHEOLOŠKO HODOČAŠĆE

U religiji i duhovnosti hodočašće je dugačko putovanje ili potraga od velike moralne važnosti. Nekada se radi o putovanju na sveto mjesto ili svetište važno za vjerovanja i vjeru osobe. Pripadnici svih većih religija idu na hodočašća. Osoba koja pođe na takvo putovanje naziva se hodočasnikom. (Source: <http://en.wikipedia.org/wiki/Pilgrimage>)

### MISTIFIKACIJA

Svjedočeci uspješnosti hrvatske turističke kampanje – koja se vodi pod sloganom “Mediteran kakav je nekada bio” – vjerujemo da je u istom kontekstu moguće kreirati drugačije poimanje mitologije. Prilikom koncipiranja “muzeja”, kreirali smo povijesnu priču kako bi razvili mitsku priču koja će privući turiste da posjete jedinstvene lokalitete Vele Luke. Izgradnja raskošne konvencionalne zgrade za Vela spilu je pogrešan pristup. Primjer je ovakvog pristupa projekt Muzeja pretpovijesti u Jeongoku, Koreja. Protivimo se ovakvom izrazu kulturnog objekta i tvrdimo da je Vela spila sama po sebi ikona. Koristeći manje i skromnije objekte, želimo postići jednako ekspresivan izgled.



### VRIJEME – UDALJENOST – PUTOVANJE

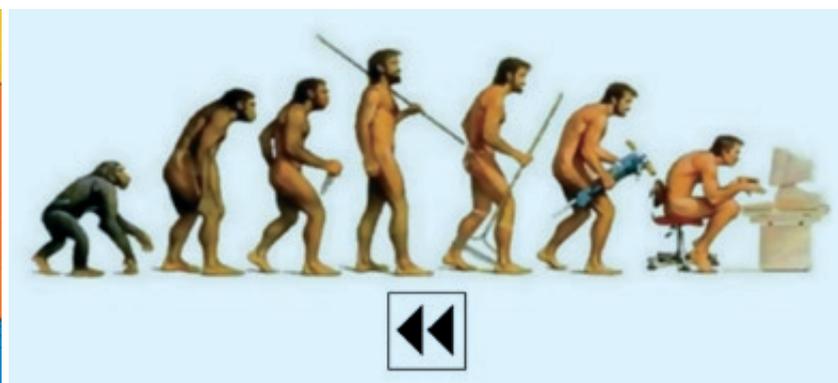
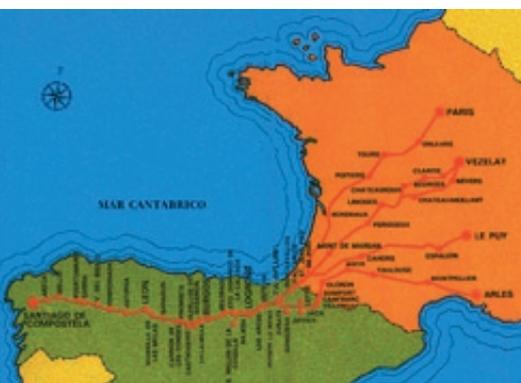
Stekli smo utisak da je jedna od velikih mana Vele spile njena udaljenost od drugih važnih svjetskih lokaliteta. Ako se Vela spila (iz naše točke promatranja) nalazi gotovo na kraju svijeta, kako navesti ljude da je posjete? Kako ovaj nedostatak preokrenuti u prednost? Posjetiteljima moramo dati razlog – povijesnu priču – da prevale dugačak put do Vele spilje. Istovremeno moramo prihvatiti naše moderno digitalno društvo i uključiti ga u opisivanje podrijetla i evolucije ljudske civilizacije.

## ARCHEOLOGICAL PILGRIMAGE

In religion and spirituality, a pilgrimage is a long journey or search of great moral significance. Sometimes, it is a journey to a sacred place or shrine of importance to a person's beliefs and faith. Members of every major religion participate in pilgrimages. A person who makes such a journey is called a pilgrim. (Source: <http://en.wikipedia.org/wiki/Pilgrimage>)

## MYSTIFICATION

Witnessing the success of the Croatian tourist campaign—selling itself as “Mediterranean as it once was”—we believe that it is possible to create a different sense of mythology within the same context. To conceive this “museum,” we have created a historical narrative to develop a mythical story that brings visitors to Vela Luka's unique sites. Creating a spectacularly iconic building for Vela Spila is the wrong approach. An example of this particular approach is the Prehistory Museum project in Jeongok, Korea. We oppose this expression of an iconic object to acknowledge that Vela Spila is already an icon itself. Our aim is to achieve an equally expressive presence.



## TIME - DISTANCE - JOURNEY

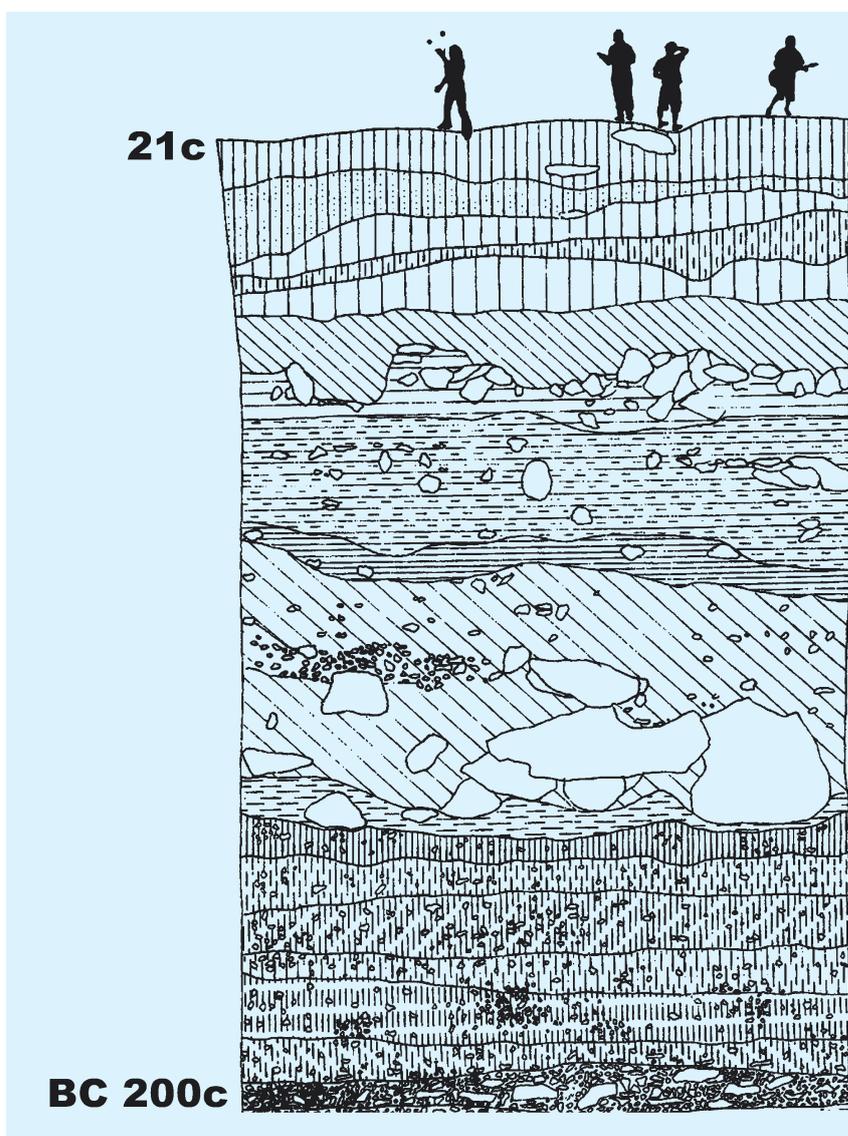
We argue that one of the disadvantages of Vela Spila is its distance from other centralities. If Vela Spila is almost at the end of the world, how we can attract people to this place? How we can change this disadvantage into an advantage? We must give a reason—a historical narrative—to travel the long distance journey to Vela Spila. At the same time, we must acknowledge and incorporate our current digitized society in describing the origins and evolution of human civilization.

## MUZEJ

Ovaj je muzej pretpovijesti zamišljen kao hodočašće od gradića do špilje. Svako je putovanje različito, ovisno o iskustvu pojedinog hodočasnika. Kakvo smo muzeološko iskustvo u stanju formirati?

U ovoj špilji nalazimo segmente naše povijesti, skriveni dio tajne ljudskih bića. Kako muzejom ispričati tu povijest? Kako ljudima omogućiti da je iskuse?

Prilagođavajući se terasastom okolišu, razvijamo muzej kao topografsko iskustvo u skladu s njegovom vlastitom organizacijskom logikom slijeđenja obrisa krajolika.

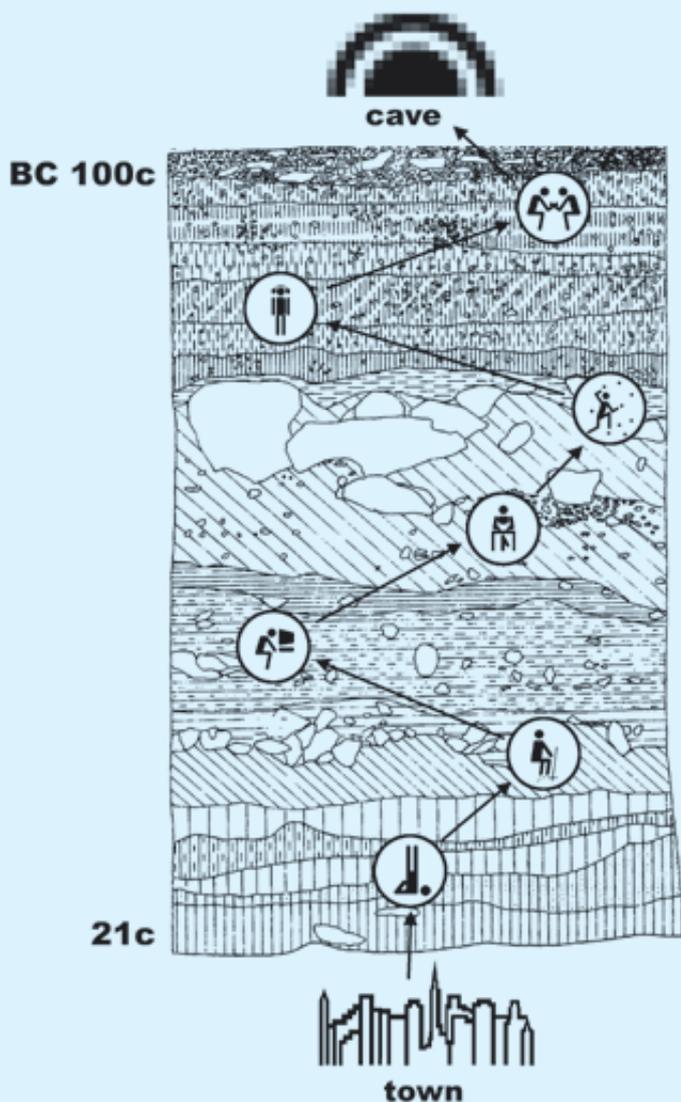


## THE MUSEUM

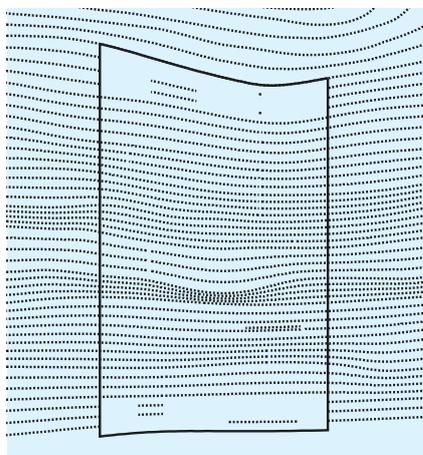
The design of this prehistoric museum is developed as a pilgrimage between the town and the cave. Each journey is different and developed by the experience of the individual pilgrim. What kind of curatorial experience can we generate?

In this cave we find the layer of our past, the secret of human being folded. How can we unfold this history through our museum? How can we let people to experience this information?

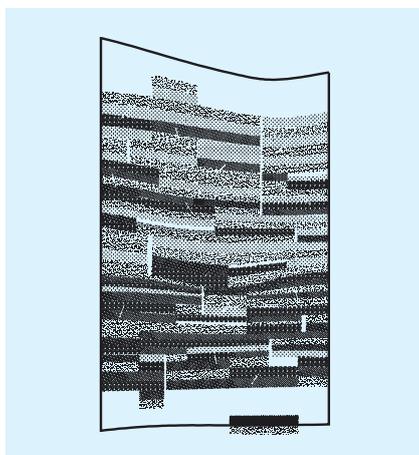
Following in the tradition of the terraced-landscape, we are developing the museum as a topographic experience according to its own organization logic of the contour line.



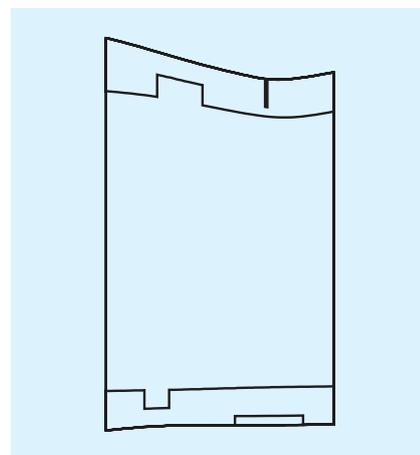
## SADRŽAJI ARHEOLOŠKOG PARKA



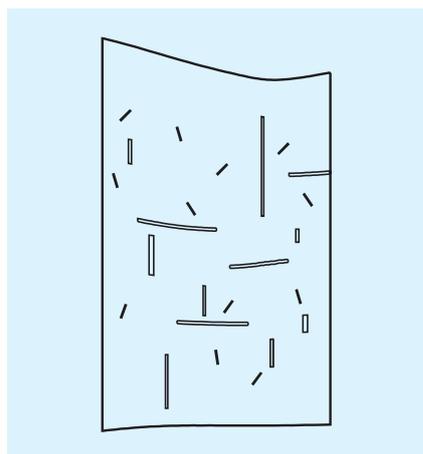
△ kontura  
contour



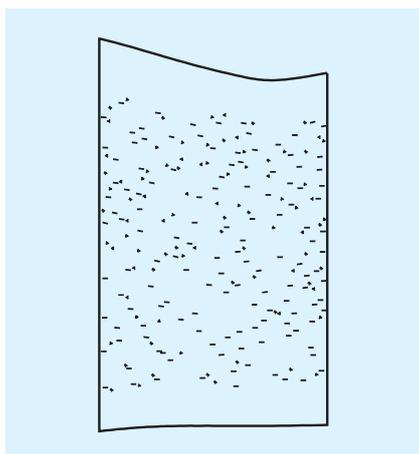
△ uzorak  
pattern



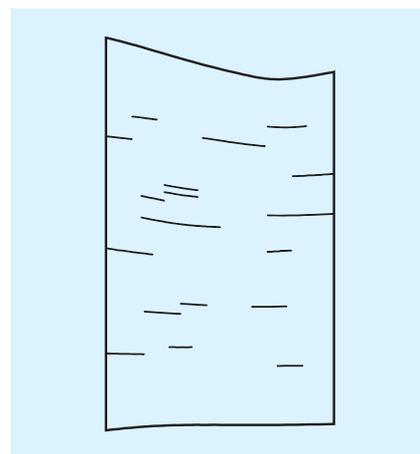
△ muzej  
museum



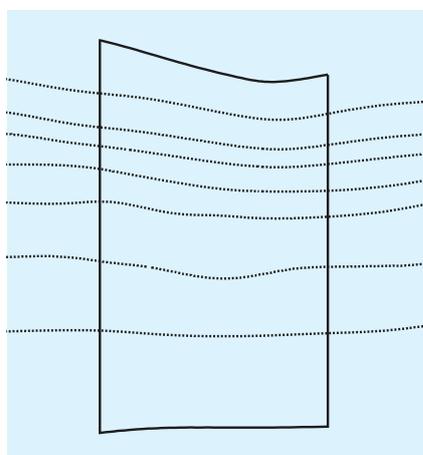
△ kretanje  
circulation



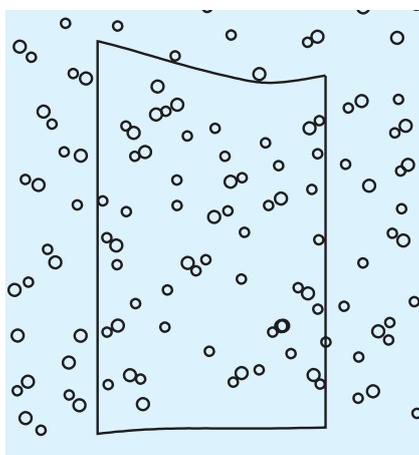
△ oprema  
furniture



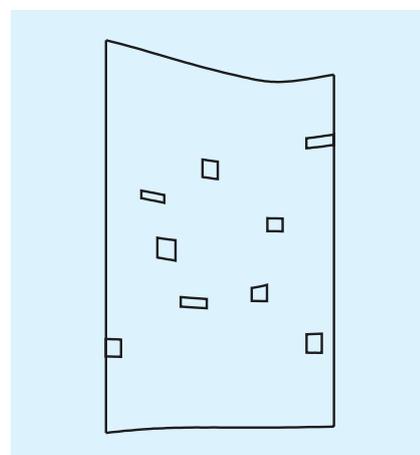
△ media zid  
media wall



△ razdoblja  
periods

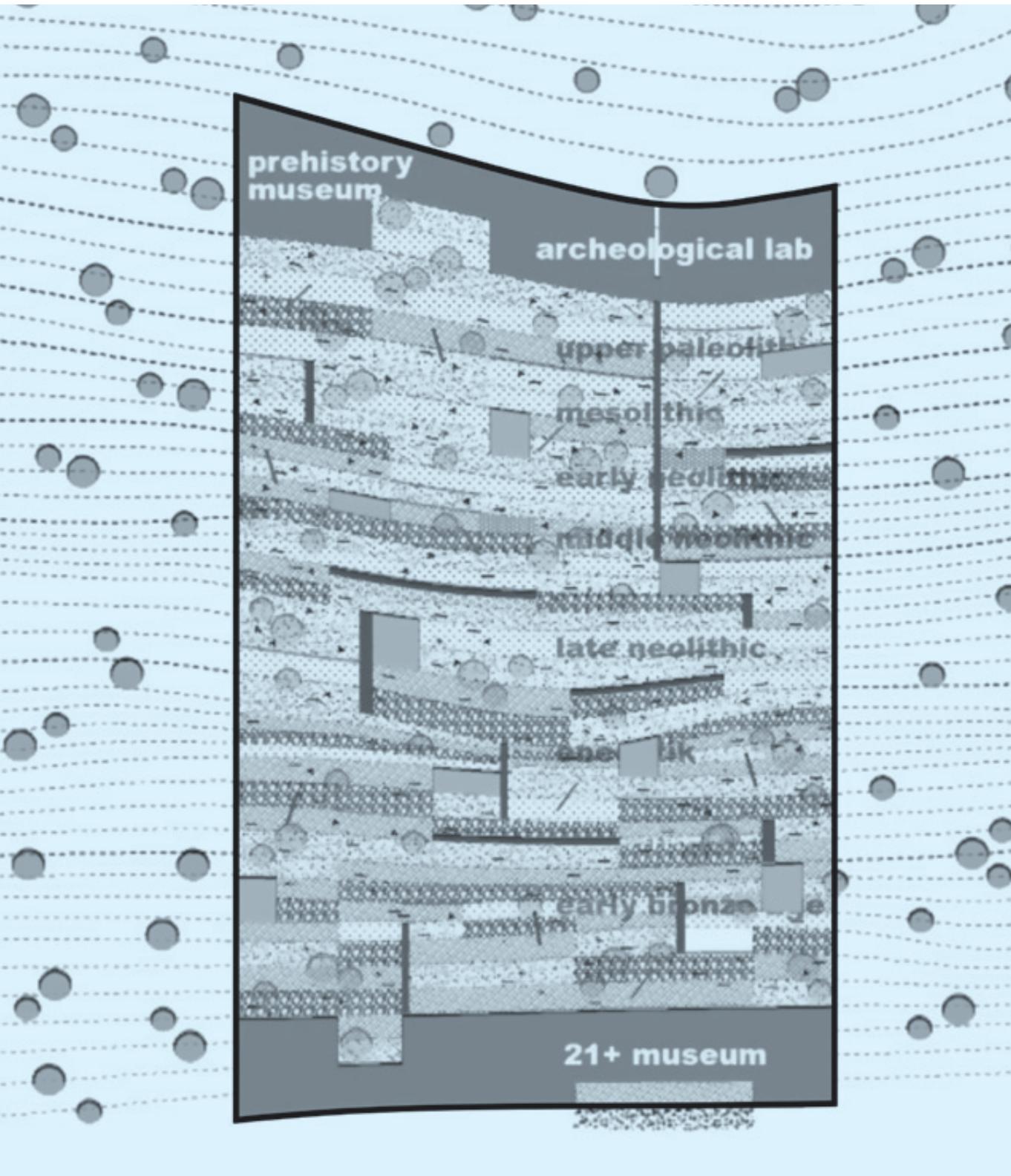


△ stabla  
trees



△ media krov  
media roof

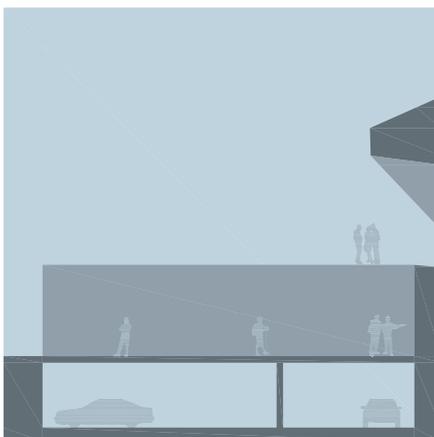
ARCHEOLOGICAL PARK PROGRAMS



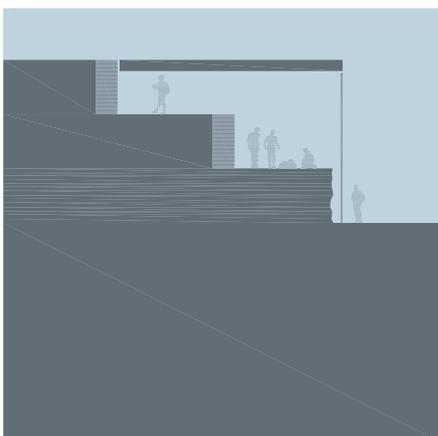
## SADRŽAJI ARHEOLOŠKOG PARKA



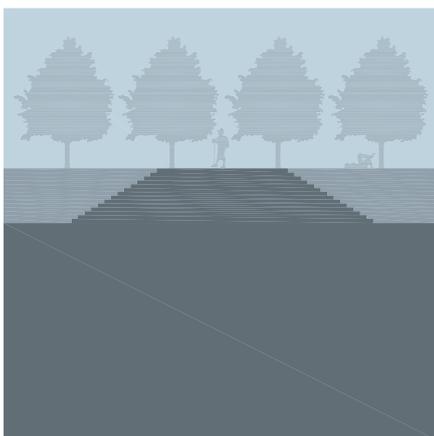
- △ Otvorena pozornica za različite događaje kao što je tradicionalni hrvatski ples itd.  
[Open-Air Stage for Various Events such as traditional Croatian Dance, etc.](#)



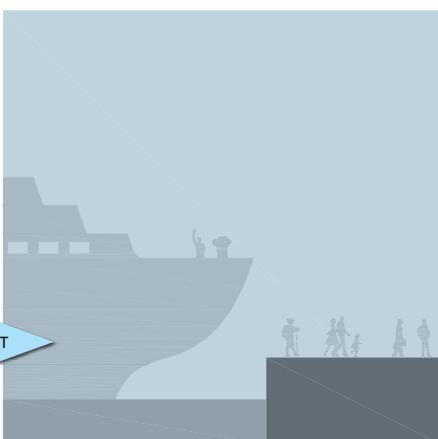
- △ Prehistorijski muzej sa centralnim arhivom i laboratorijem  
[Prehistoric Museum that Contains a major Archive and Archeological Lab](#)



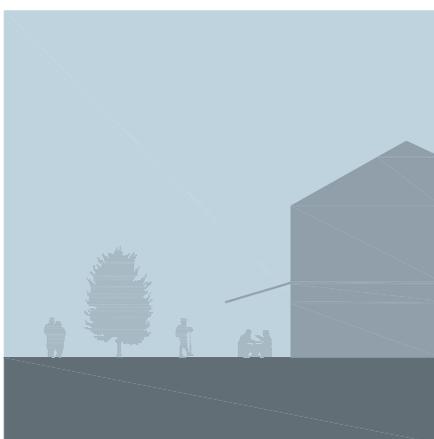
- △ Iskusi tektoniku lokalnog krajolika  
Dodirni arheološko naslijeđe  
[Experience Local Tectonic Landscape](#)  
[Touch Archeological Heritage](#)



- △ Opusti se na otvorenoj terasi  
Udahni svježi zrak  
[Relax on Open-air Terraces](#)  
[Breathe with Fresh Air](#)



- △ Pristajanje u Velolučkom pristaništu  
Dobivanje turističkih informacija  
[Land on Port of Vela Luka](#)  
[Get a Tourist Information](#)

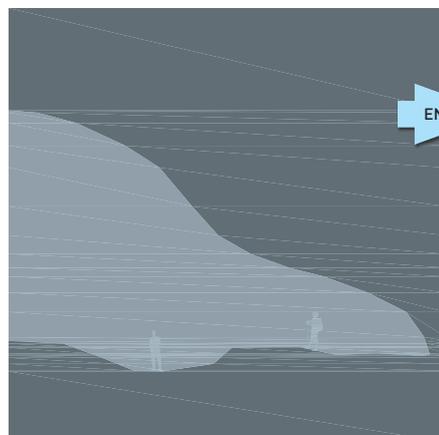


- △ Šetnja ulicama Vele Luke uz dodir s lokalnom kulturom  
[Walk through Intimate Streets of Vela Luka with Interaction with the Local Culture](#)

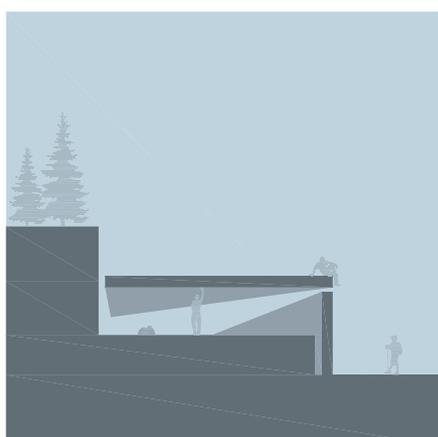
ARCHEOLOGICAL PARK PROGRAMS



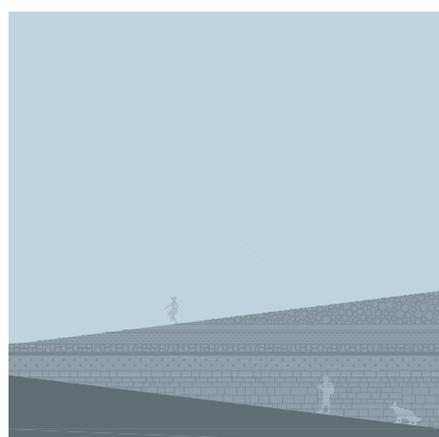
△ Ulazak u Velu spilu  
Iskusi klimaks hodočašća  
[Enter Into Vela Spila](#)  
[Get a Climax of the Pilgrimage](#)



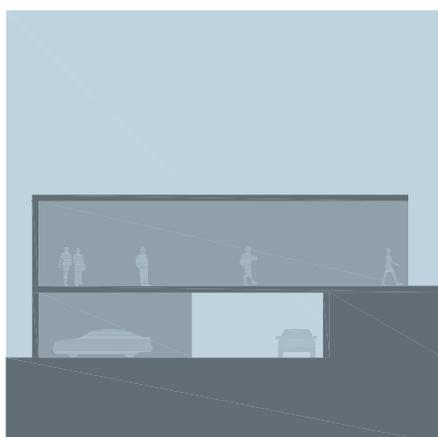
△ Uključi se u atmosferu simultanih vremena  
[Interact with Atmosphere of Simultaneous Time](#)



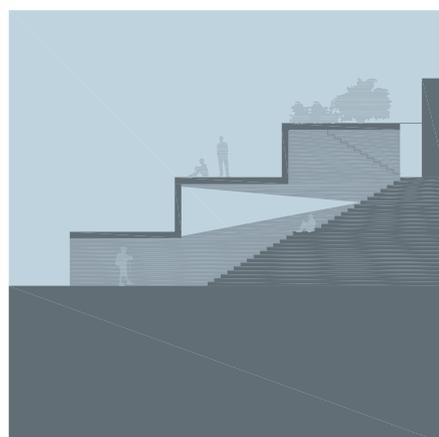
△ Mali paviljon za instalacije ili umjetničke intervencije s temom arheologije  
[Small Pavilion for Installation of Artistic Intervention on Archeology](#)



△ Hodanje padinom koja pokazuje naslage vremena  
[Walking through Slope that Shows Sediment of Times](#)



△ Dobivanje digitalne naprave na ulazu u zgradu Muzeja 21+  
[Get a Digital Interactive Device at 21+ Museum as Entrance Building](#)



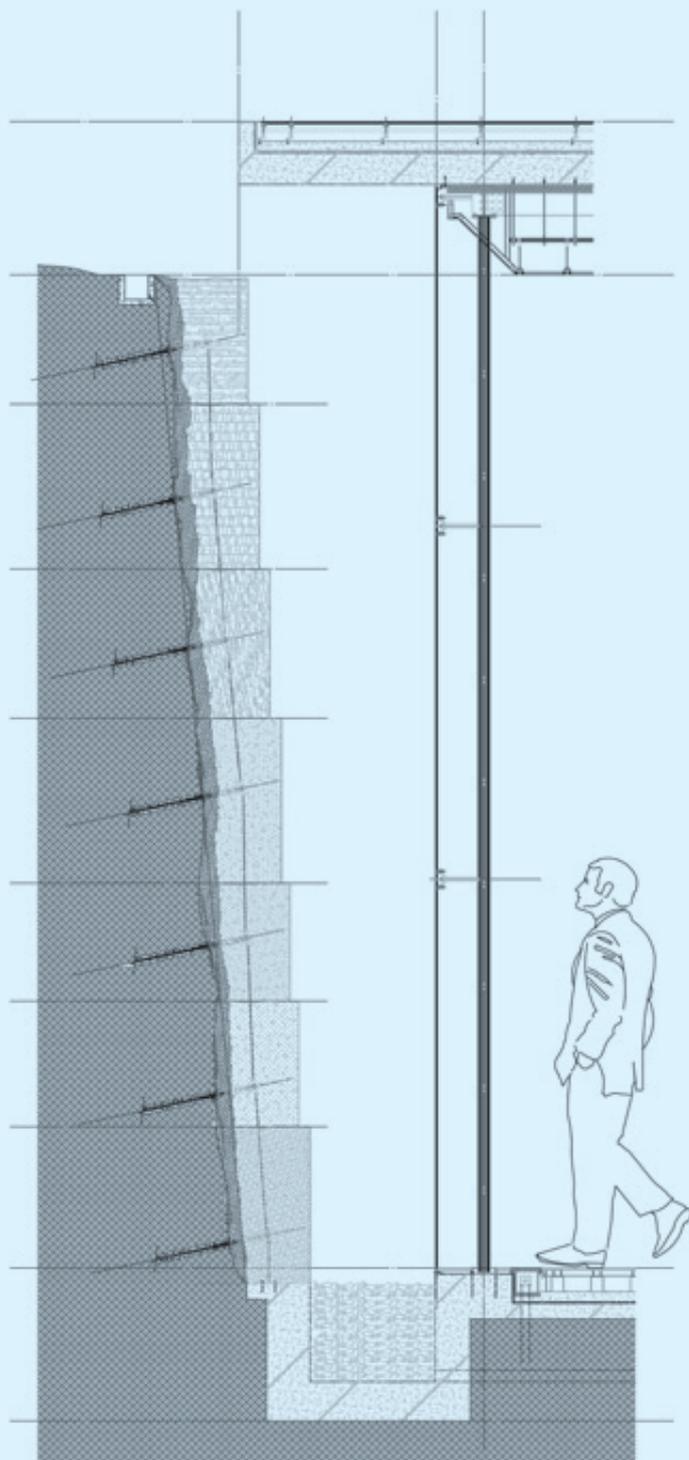
△ Gledanje filmova o povijesti Vele Luke s pogledom na mjesto  
[Watching Movies on History of Vela Spila Looking down City of Vela Luka](#)

## TEKTONSKI KRAJOLIK



- △ Konstrukcija muzeja preuzima postojeće načine izrade terasastog krajolika.  
Construction of museum will adopt the existing ways of making terraced landscape.

## TECTONIC LANDSCAPE

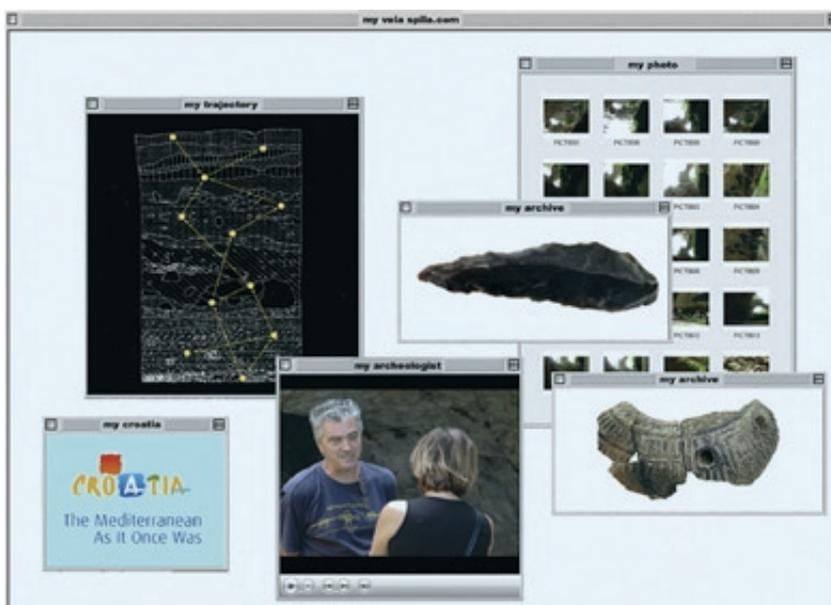


- △ Njena tektonika predstavlja naslage simultanih vremena.  
Its tectonic property represent sediment of the simultaneous time.

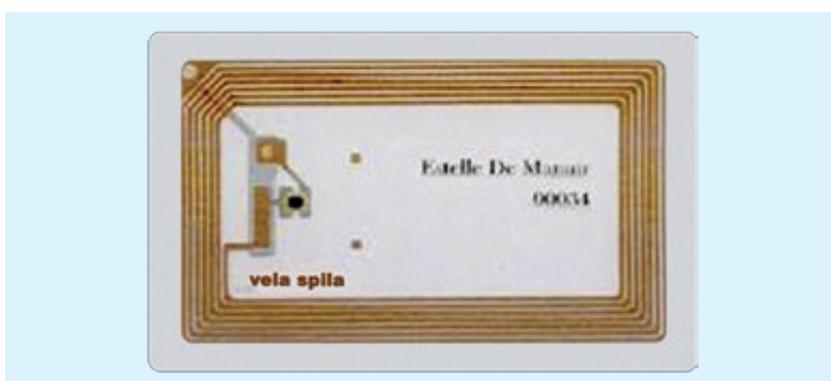
## DIGITALNI INTERAKTIVNI SUSTAV



posjetitelj  
visitor



internet stranica  
web site

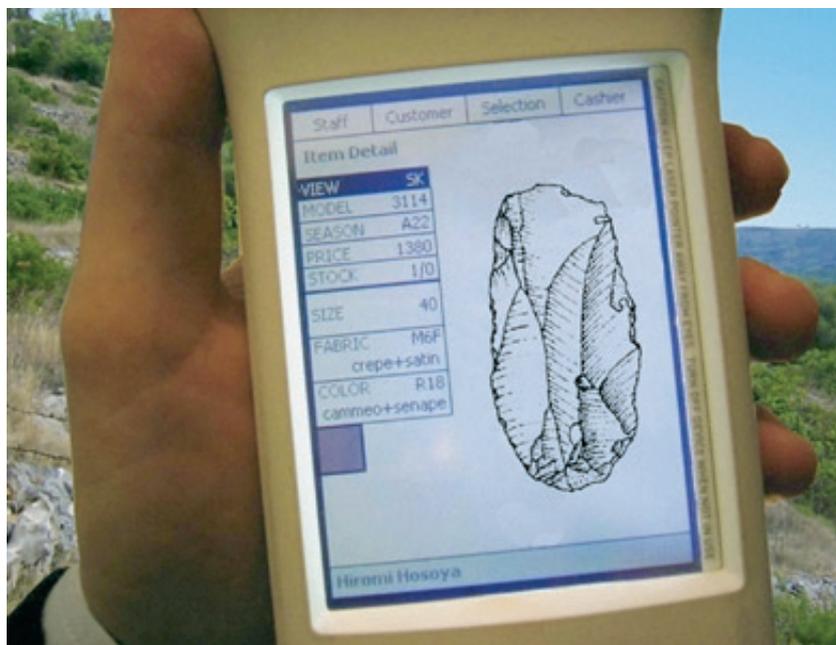


kartica posjetitelja  
visitor card

- △ Iskustvo muzeja je podržano interaktivnim digitalnim sustavom koji podrazumijeva web stranicu, interaktivni vodič, "touch screen" i karticu posjetitelja.

## DIGITAL INTERACTIVE SYSTEM

interaktivni vodič  
interactive guide

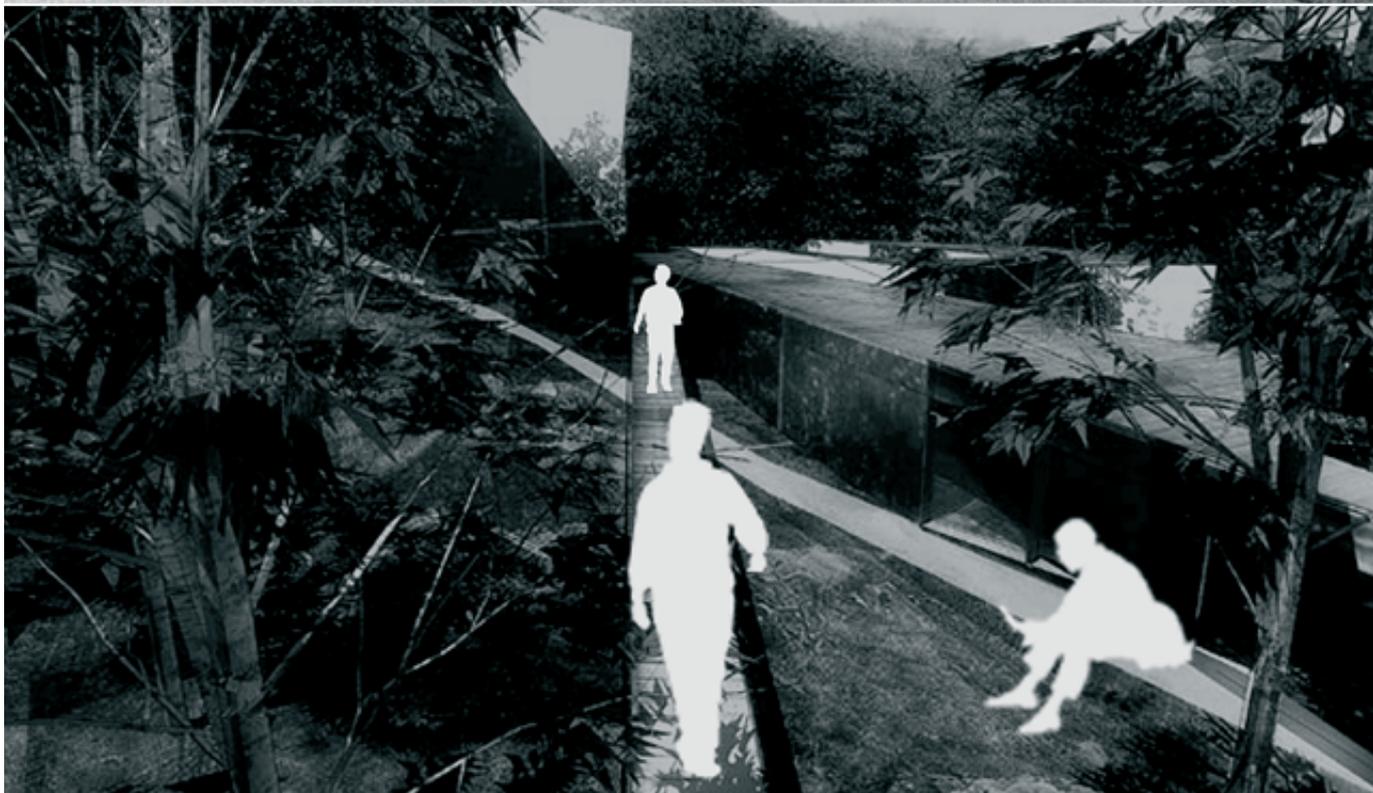
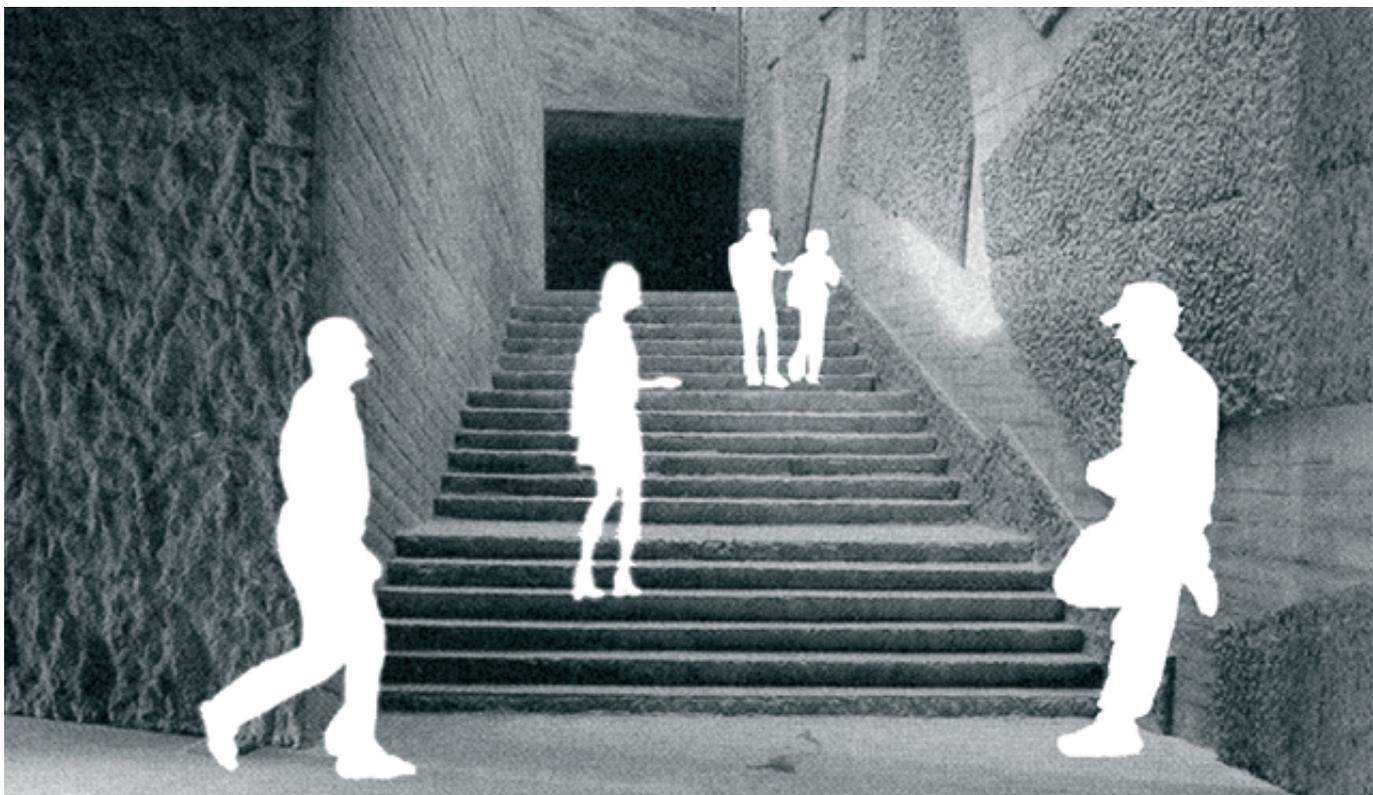


interaktivni monitor  
touch screen



△ Experience of the museum will be amplified by digital interactive system that includes website, interactive guides, touch screens and visitor cards.

ISKUSTVO VANJSKOG PROSTORA  
OPENDOOR EXPERIENCE



△ Cilj hodočašća, muzej i arheološki park stopljeni s krajolikom

ISKUSTVO UNUTARNJEG PROSTORA  
INDOOR EXPERIENCE



△ The aim of pilgrimage, museum and archeological park, blended with landscape



# KOMENTARI ŽIRIJA

## JURY'S COMMENT

ZAVRŠNA PREZENTACIJA 30. RUJNA 2007.

FINAL PRESENTATION 30<sup>TH</sup> SEPTEMBER 2007

### ČLANOVI ŽIRIJA / JURY MEMBERS:

<b>Dorjan Dragojević</b>	Direktor Turističke zajednice općine Vela Luka Director of the Tourist Office in Vela Luka
<b>Neven Čanić</b>	Povjesničar umjetnosti, Vela Luka Art Historian, Vela Luka
<b>Darko Fritz</b>	Umjetnik, kustos i grafički designer Artist, curator, and graphic designer
<b>Karmen Frankl</b>	Umjetnica, Köln Artist, Köln
<b>Slobodan P. Novak</b>	Povjesničar književnosti, komparatist i teatrolog University professor, literary historian, comparative literature and theater expert
<b>Adriana Kocijan</b>	Umjetnica, Essen Artist, Essen
<b>Nataša Medved</b>	Prevoditeljica i urednica, Zagreb Translator and editor, Zagreb
<b>Marina Oreb</b>	Ravnateljica Zavoda za prostorno uređenje Dubrovačko - neretvanske županije County Office for Urban and Regional Planning
<b>Viktor Popović</b>	Likovni umjetnik, Split Artist, Split

## KOMENTARI ŽIRIJA

Komentari žirija su se kretali u širokom rasponu, od sugestija koje su se kritički osvrnule na prezentirane koncepte prikaza arheološkog nalazišta do konkretnih savjeta oko (ne)mogućnosti realizacije, slijedeći strukturu pojedinih prezentacija koje su u fokus svog istraživanja postavile različita mjerila sveobuhvatnog projekta Muzej 21+ "Arhiv simultanih vremena".

Tijekom diskusije, koju je potaknuo projekt Ljubljanskog fakulteta "Arhiv simultanih vremena – Otok simultanih kultura", s analizama razvojnog potencijala šireg prostora Vele Luke, otvoreno je pitanje značaja lokalnog konteksta. Dok **Tadej Glažar**, mentor Ljubljanskog tima, naglašava važnost opsežnog istraživanja korčulanskog prostora i planiranje turističke ponude na lokalnim ambijentalnim vrijednostima uzetim za bazu ekskluzivnog turizma, direktor Turističke zajednice **Dorjan Dragojević** ističe da zaživljavanje projekta ovisi o aktivnom kontaktu i razmjeni s lokalnom zajednicom.

Upravo je analiza ambijentalne arhitekture, u okviru projekta "Velolučke praznine" studenata zagrebačkog Arhitektonskog fakulteta, prepoznata kao vrijedan doprinos pri osmišljavanju programa upotrebe prostora Vele Luke, smatra **Marina Oreb** - ravnateljica Zavoda za prostorno uređenje Dubrovačko - neretvanske županije.

**Darko Fritz** smatra zanimljivim korištenje povijesnih slojeva kao indeksa mogućnosti za proživljavanje iskustva o odvijanju ljudske povijesti. Međutim, prezentaciji arheoloških artefakata se može pristupiti na više načina: Hoćemo li "kopati što je dublje moguće" kako bi se otkrili najstariji slojevi? Ili je moguće pronaći drugačiji pogled koji pronalazi post-povijesnu perspektivu i daje kritiku? Na primjer, suprotstaviti mladu generaciju s činjenicama koje ih osposobljavaju da realistično procijene sočrealizam?

Pristup koji su odabrali studenti Građevinsko - arhitektonskog fakulteta iz iz Splita, za razliku od ostalih projekata koji predlažu raspršenost programa muzeja po cijeloj Veloj Luci, ispituje mogućnost realizacije muzeja u okviru jednog prostora, usmjeravajući diskusiju k donošenju zaključka gdje bi mogla biti njegova pozicija.

**Slobodan Prosperov Novak** je zagovornik pristupa u kojem se čitav grad tretira kao muzej, pa smatra da je nepotrebno izgraditi još jedan muzej-objekt pokraj same špilje. Kretanje kroz grad i ispitivanje šireg socijalnog



## JURY'S COMMENT

The comments of the jury were in a broad range from suggestions that referred to the presented concept to concrete advice on the possibility of the implementation, following the structure of individual presentations that placed in the focus of its research various criteria of the all-encompassing project Museum 21+ "Archive of the Concurrent Time". During the discussion incited by the project of the Ljubljana Faculty "The Archive of Concurrent Time – an Island of Concurrent Cultures" with analyses of the development potential of the broader area of Vela Luka, the issue of the significance of the local context has been raised. While **Tadej Glazar**, a mentor of the team from Ljubljana emphasizes the importance of an extensive research of the Korčula area and planning the tourist offer based on local and ambient values which would serve as a basis for an exclusive tourism, **Mr. Dragojević** from the Tourist Office emphasizes that the project implementation depends on active contact and exchange with the local community. **Ms. Marina Oreb** thinks that it was precisely the analysis of the ambient architecture within the "Architectural Voids/Urban Units" project of the students of the Zagreb Faculty of Architecture that was recognized as a valuable contribution in bringing about the programme of the use of the Vela Luka area.

The use of historic layers as an index of possibilities to live through experiences in the course of human history are interesting to **Darko Fritz**. However, the presentation of archaeological artefacts can be approached in several ways: Shall we "dig as deep as possible" to find the oldest layers? Or is it possible to find a different viewpoint that encompasses the post-historic perspective and offers criticism? For example, to confront the younger generation with the facts that make them qualified to realistically evaluate social realism?

The approach chosen by the students of the Faculty of Architecture and Civil Engineering in Split, as opposed to other projects suggesting to spread the museum programmes across the whole of Vela Luka, examines the possibility to implement the museum within one area leading the discussion in the direction of concluding where the museum could be situated.

**Slobodan Prosperov Novak** advocates the approach in which the whole town is treated as a museum and thinks that it would be unnecessary to build another museum facility beside the cave itself.



konteksta, kroz uključivanje cjelokupnog prostora Vele Luke i njene okolice, istražuje projekt Berlage Instituta "Arhitektonsko hodočašće". Na taj način studenti Berlage Instituta ispituju nove modele turističke ponude u kojoj nije bitna samo destinacija, već cijeli put na kojem posjetitelj uspostavlja kontakt s okolišem kroz koji prolazi. Važno je naglasiti da hodočašće ne završava dolaskom posjetitelja u muzej, jer je on i dalje aktivni posjetitelj - istraživač koji se kreće kroz krajolik.

**Viktor Popović** prepoznaje niz dodirnih točaka između projekta "Arhitektonsko hodočašće" i projekta studenata Filozofskog fakulteta u Zagrebu "Samo simultana priča" koji se bavi temom puta kroz povijest sondiranjem vlastitih osjećaja.

U daljnjem tijeku razgovora diskusija je usmjerena prema pokušaju davanja odgovora na pitanje: Kako se može nastaviti proces realizacije projekta "Muzej 21+ Arhiv simultanih vremena"?

#### **Marina Oreb**

Za početak implementacije je bitno da Muzej 21+ Vela spila postane projekt koji stanovništvo Vele Luke želi. Zakonska regulativa nije problem, ali svakako se trebaju odraditi koraci koji bi doveli do izrade precizne planske i projektne dokumentacije. Karakter projekta zahtjeva daljnji interdisciplinarni rad. Moguće je organizirati (internacionalni) arhitektonski natječaj, ali prije svega bi trebalo uključiti građane Vele Luke kroz prezentaciju dosadašnjih rezultata inicijative.

#### **Darko Fritz**

Način na koji se pristupilo promišljanju prezentacije lokaliteta Vele spile je vrlo zanimljiv početak – proces koji svaki novi muzej danas prolazi je pronalaženje odgovora na pitanje: što je suvremeni muzej? Definiranje programa je pola odrađenog posla.

#### **Leonida Kovač**

Projekt Muzej 21+ Vela spila otvara mogućnost razmišljanja o konceptu muzeja koji je alternativa klasičnom muzeju kakvog poznajemo – pogotovo u Hrvatskoj praksi. Istovremeno, pruža nam se prilika reagiranja, ne samo kao profesionalaca, već prvenstveno kao ljudi. Iz predstavljenih projekata se vidi da je svaka skupina koristila drugačiju metodologiju, ali isto tako je svaka grupa prepoznala nešto ključno povezano uz temu humanoglosti).





The project of the Berlage Institute "An Architectural Pilgrimage" researches the movement through the town and examines the wider social context by including the whole Vela Luka area and its surroundings. In this way the students of the Berlage Institute examine new models of the tourist offer in which not only the destination but the journey itself in which the visitor comes into contact with the environment he or she passes through matters. It is important to emphasize that the pilgrimage does not end by the visitor's arrival at the museum because he or she remains an active visitor/researcher moving through the environment.

**Viktor Popović** recognizes a series of similarities between the "Architectural Pilgrimage" project and the project "The Space of Time" of the students of the Faculty of Philosophy in Zagreb dealing with the topic of journeying through history by examining one's own feelings. The debate was concluded by the jury's answer of the question: How can the project "Museum 21+ Archive of Concurrent Time" be further implemented?

**Marina Oreb**

It is important for the beginning of the implementation that the Museum 21+ Vela Spila becomes the project that the inhabitants of Vela Luka want. The legal framework is not a problem but the steps which would lead to a precise plan and project documentation need to be undertaken. The character of the project requires further interdisciplinary approach. It is possible to organize an (international) architectural tender, but first of all citizens of Vela Luka should be included through a presentation of the results of the initiative up to now.

**Darko Fritz**

The way in which the presentation of the Vela Spila locality was approached is an interesting beginning; a process that every new museum today has to go through is finding an answer to the question: what is a modern museum really? Defining the programme is half the work done.

**Leonida Kovac**

The Museum 21+ Vela Spila project opens the possibility to think about the concept of a museum that presents an alternative to a classical museum that we know – especially in the Croatian experience. At the same time, it gives us the opportunity to act not only as professionals

---

### **Dinko Radić**

Odnos Vele Luke i Vele spile neopterećen je naslagama prošlosti i Velalučani će prihvatiti svaku sugestivnu ideju. Primjer za to je rad studenata zagrebačke Likovne akademije u kojemu je već analiziranim kostima pretpovijesnog jelena, data nova forma i nov sadržaj. Prvobitno hrana tijela, postaje predmet interesa znanstvenika i na kraju biva transformirana u hranu duha.

### **Vedran Mimica**

Namjerno smo postavili zadatak na način da se pokrene istraživanje iz različitih perspektiva. Neke skupine su istraživale bazične premise, drugi kompleksnije relacije, ali sasvim sigurno s rezultatima Radionice prezentiranim kroz jedinstveni materijal moguće je redifinirati polazne postavke o mjestu Vele spile kao Muzeju 21+ Arhivu Simultanih Vremena.

### **Tonko Gugić**

Vela spila je prije 20-ak godina bila smetlište, na kojem su se bacale mrtve životinje. Danas je (zahvaljujući trudu arheologa Dinka Radića) prepoznata kao vrijedan arheološki lokalitet i sustavno se obrađuje kao znanstveni fenomen. Ambicija Općine je promovirati lokalitet kroz dodatnu vrijednost čime će privući i ne-znanstvene posjetioce, istovremeno obogaćujući turističku ponudu otoka Korčule, prepoznatljivu po legendi o Marku Polu, vinu Pošipu, maslinovom ulju, ali i postojanju Vele spile kao mjesta koje čini jedinstvenu destinaciju.



but primarily as people. The presented projects show that each group used a different methodology and yet each group recognized something crucial related to the topic of humane(ness).

#### **Dinko Radic**

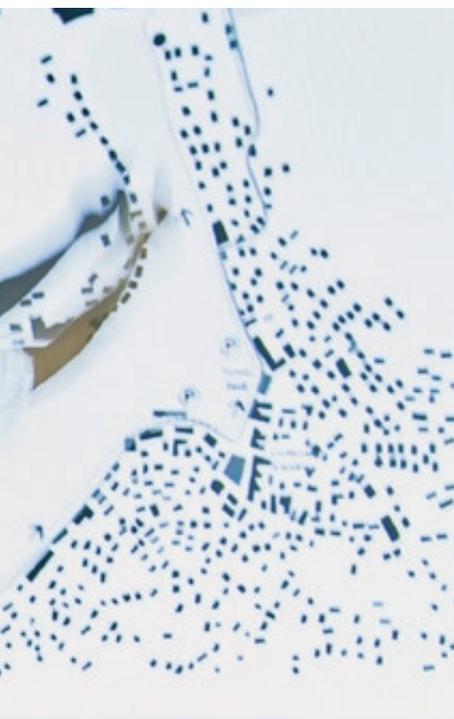
The relation between Vela Luka and Vela Spila is unburdened by layers of the past and inhabitants of Vela Luka will accept any promising idea and gladly make use of it. In examining the idea of concurrency, the work of Zagreb students is an excellent example because they used the analyzed bones of prehistoric deer. These bones that were in bags and ready to be thrown away i.e. destroyed have been used in the best possible way because they have been given a new form, a new content (similar to the original one i.e. food but not for the physical body, rather this time for the spiritual one).

#### **Vedran Mimica**

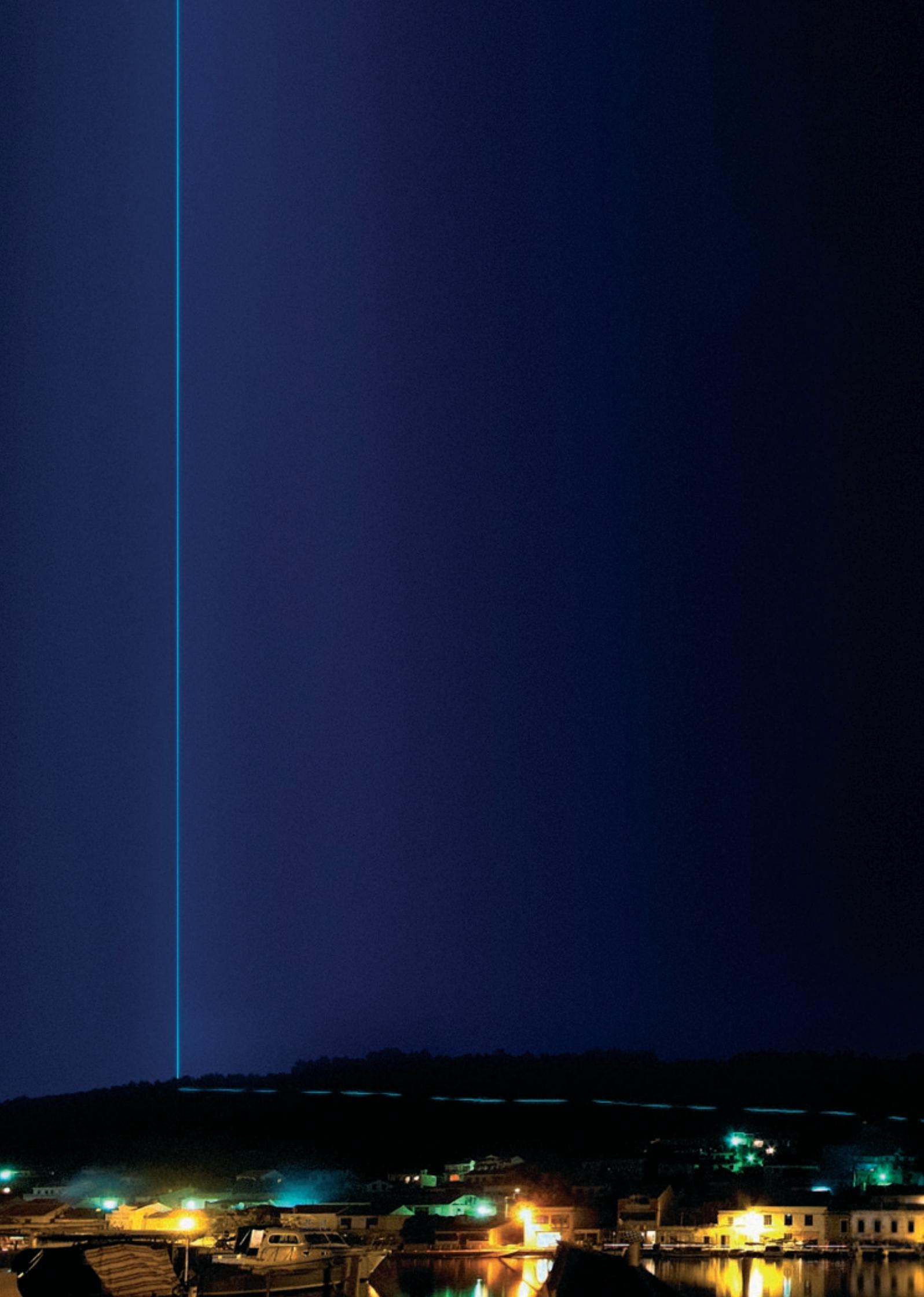
We set up the task on purpose in a way to launch a research from various perspectives; some groups researched the basic premises others the more complex relations, but certainly with the results of the Workshop they came up with, presented through a unique material, it is possible to redefine the starting points on the place of Vela Spila as a Museum 21+ Archive of Concurrent Time.

#### **Tonko Gugić**

Vela Spila used to be a junkyard 20 years ago, dead animals were dumped in it. Today (thanks to the efforts of the archaeologist Dinko Radić) it is recognized as a valuable archaeological locality and has been systematically dealt with as a scientific phenomenon. It is the intention of the community to promote the locality through added value which will attract the non-scientific visitors as well and at the same time enrich the tourist offer of the island of Korčula, recognizable by the legend of Marco Polo, the Posip wine, olive oil, but also by the existence of Vela Spila as a locality that presents a unique point of destination.



- < Studenti Berlage Instituta:  
Berlage Institute students:  
Alejandro Martinez, Seung Jeong  
Hong, Kyo Suk Lee, Jeung Eun Choi



---

**PROJEKT: PLAVI PUT**

**PROJECT: BLUE WAY**

Marko Padovan  
Darko Šeparović

“BLUE IS THE NEW GREEN” | NEW YORK TIMES

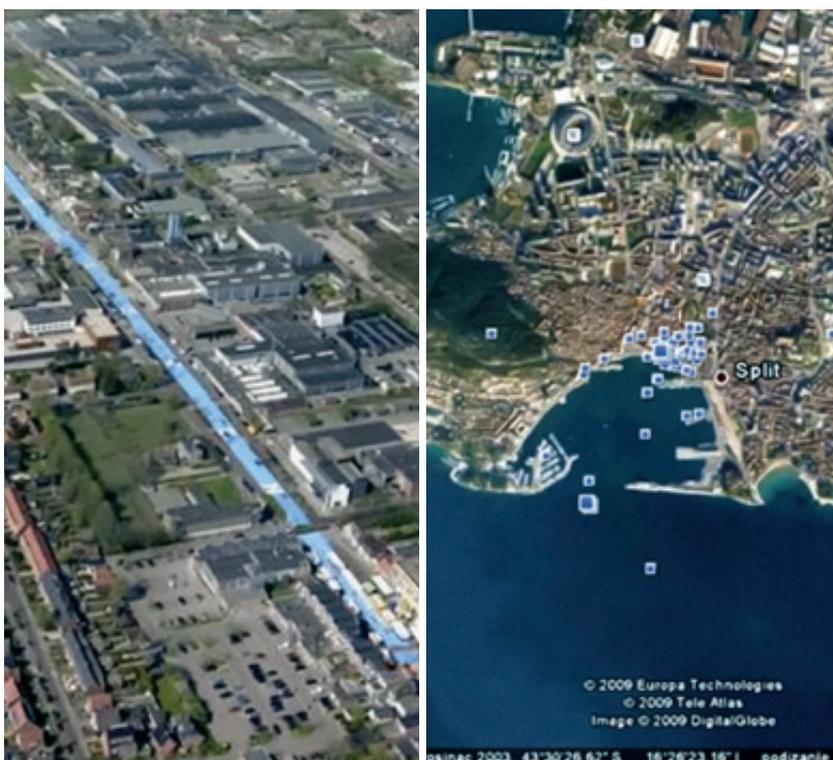
Plava staza povezuje Velu spilu s budućom sjevernom zaobilaznicom.

Plava staza donosi struju i vodu do Vele spile.

Plava staza vidi se iz zraka i na internetu.

Put do Plave staze označen je plavom linijom na asfaltu.

Plava staza i Plava linija zajedno su PLAVI PUT.



△ **Blue road, Drachten (Nizozemska)**

Plava je proglašena novom zelenom kao osvježeni simbol trenda održivosti, recikliranja, obnovljivih izvora energije i iznad svega svijesti o značaju vode.

**Blue road, Drachten (Nizozemska)**

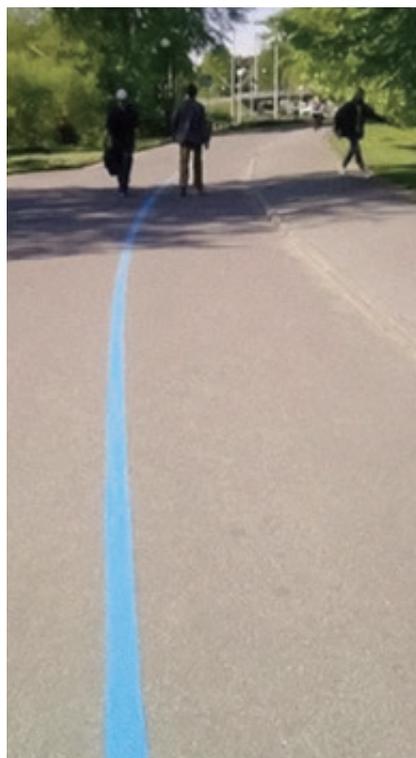
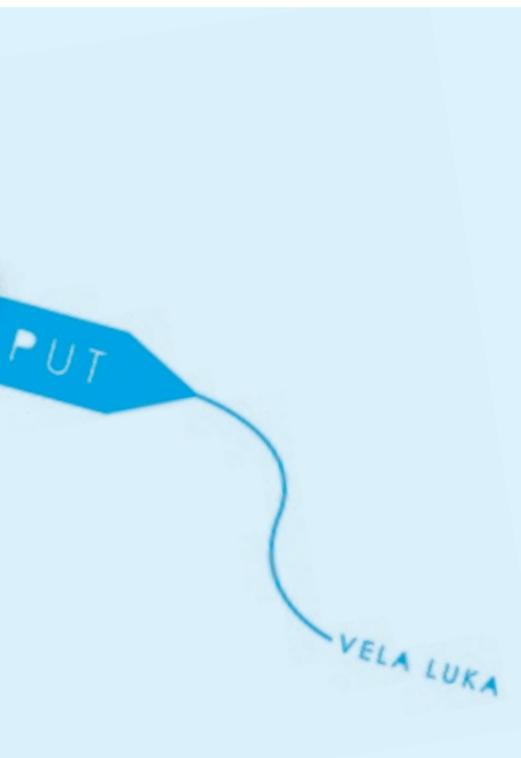
Blue has been proclaimed new green as refreshed symbol of sustainability, recycling, renewable energy and water awareness.

△ **Google Earth** i njemu slični servisi danas su glavni izvor vizualnih informacija određenog prostora. Zračna snimka je pregledna slika grada, ali i podloga za pozicioniranje objavljenih korisničkih sadržaja - društvene mreže. Društvene mreže omogućuju razmjenu iskustava - spontani i besplatni marketing. Mjesto većeg turističkog značaja generira veći broj korisničkih sadržaja.

**Google Earth** and similar services are the main source of specific site's visual information. Aerial footage is a clear picture of a city, but also a background for placing user generated content - social networks. Social networks allow experience exchange - voluntarily and free marketing. A place with higher tourist significance has more user generated content.

“BLUE IS THE NEW GREEN” | NEW YORK TIMES

Blue path connects Big Cave with future northern detour.  
Blue path brings electricity and water to Big Cave.  
Blue path can be seen from air and on the internet.  
Blue line on asphalt marks a way to Blue path.  
Blue path and Blue line together make BLUE WAY.



△ **Putokaz do staze**

Informacije na razini poda: sustav neslužbene prometne signalizacije povezuje Plavu stazu sa središtem Vele Luke. Uspostavlja se lako razumljiv sustav navigacije.

**Waymark to path**

Information in ground level: unofficial traffic signalization system connects Blue path with downtown of Vela Luka. An easy to understand system of navigation is established.

△ **Noćna slika**

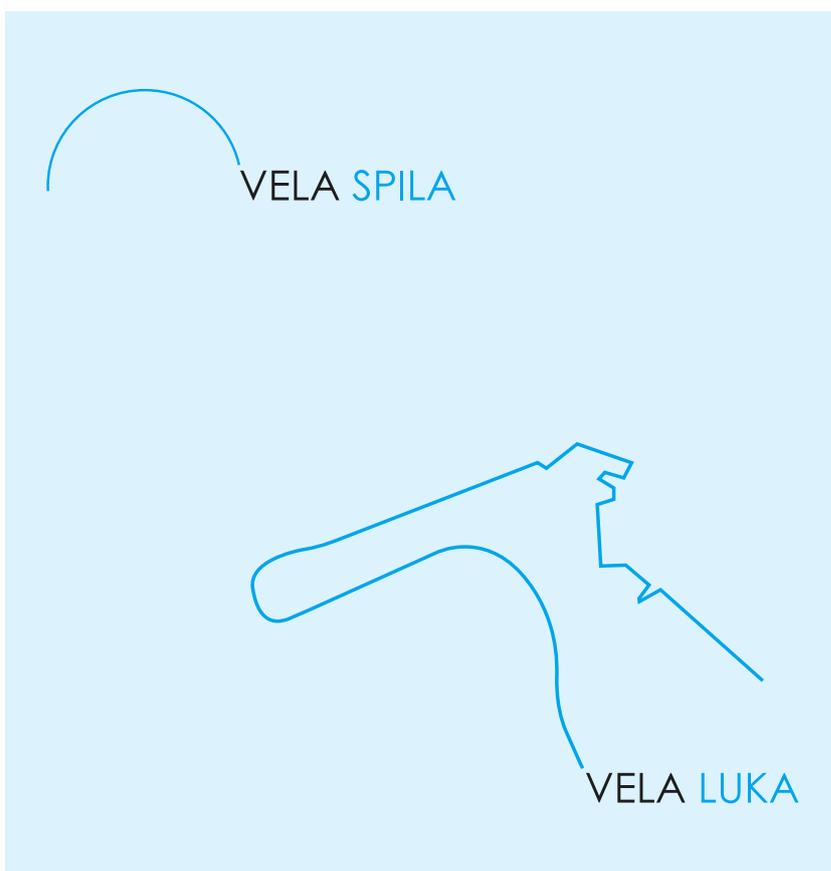
Urbani prostor karakterizira uređen pristup koji je topografski atraktivan i kulturno značajan za sredinu s kojom se povezuje. Funkcionalnom rasvjetom ujedno se pojavljuje na noćnoj slici grada kao lako uočljiv znak.

**Nighttime image**

Urban space connects with its topographically and culturally attractive parts. When illuminated, it becomes an easily visible sign.

## KONTINUITET

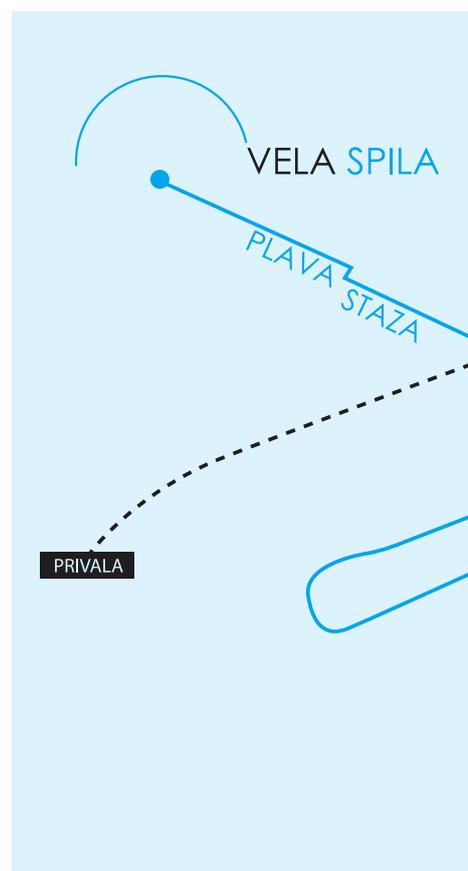
### TOPONIMI TOPONYM



- △ Između Vele spile i Vele Luke su tisuće godina. Unatoč maloj udaljenosti od središta Vele Luke, Vela spila gotovo da i ne postoji u pješačkoj percepciji. Ne postoji ni u katalozima organiziranih kolektivnih putovanja.

There are thousands of years between Vela Spila and Vela Luka. Despite their proximity in space, Vela Spila is not present in pedestrian perception. It is also not present in organized tours' catalogues.

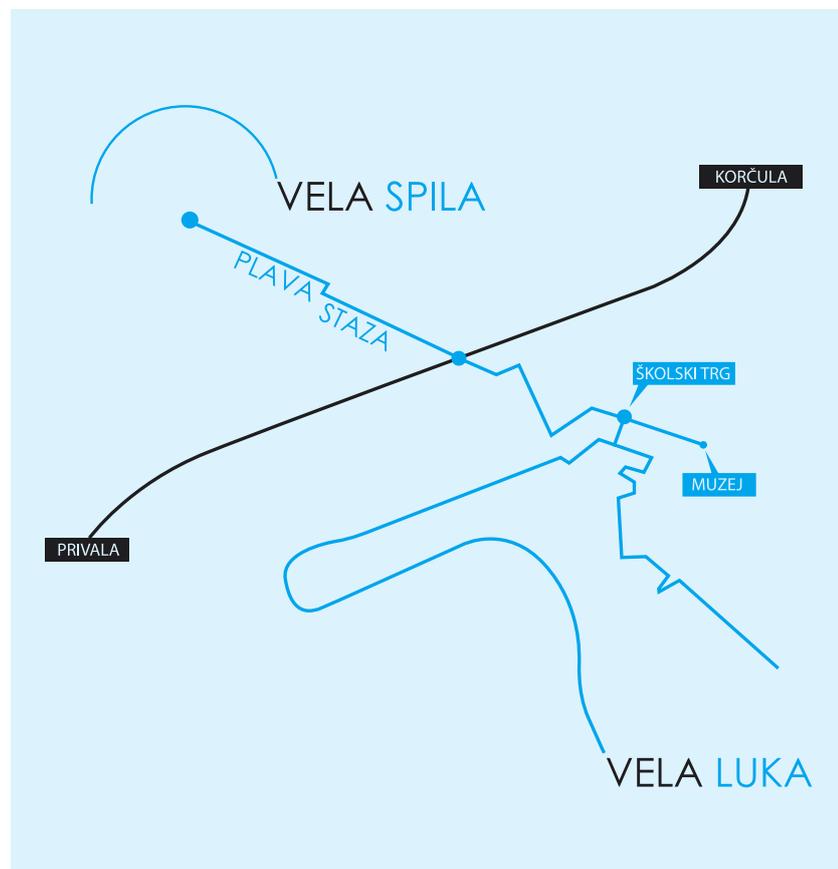
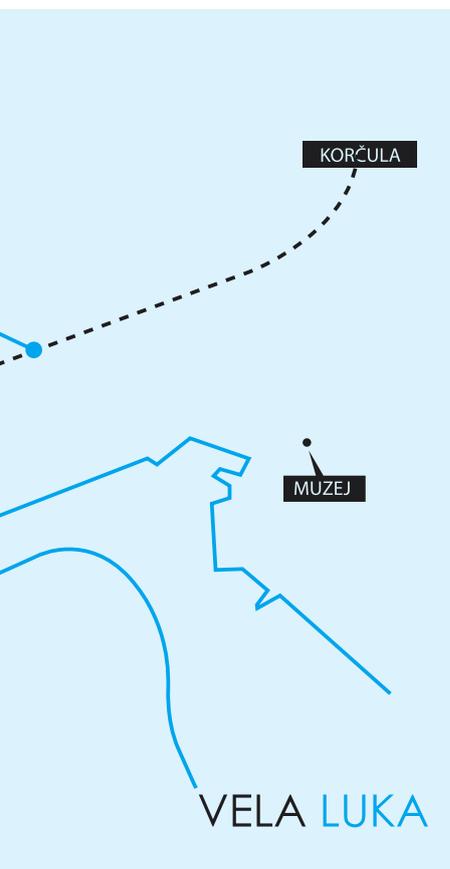
### INFRASTRUKTURA INFRASTRUCTURE



- △ Uređivanjem Starog puta nastaje Plava staza, jedina uređena šetnica izvan obalnog pojasa Vele Luke. Istovremeno se dovode i sve potrebne instalacije do Vele spile. Dovršetakom sjeverne obilaznice Plava staza se neposredno vezuje na glavnu prometnicu otoka Korčule. Time Vela spila postaje lako dostupna atrakcija sve većem broju tranzitnih posjetitelja.

## CONTINUITY

### POVEZANOST CONNECTION



With the reconstruction of the Old path, Blue path becomes the only equipped pedestrian zone outside of the coastal line. At the same time Big Cave gets connected to the communal infrastructure. With the completion of northern detour, Big Cave gets connected to the main traffic route of the island Korčula and becomes easily reachable tourist attraction.

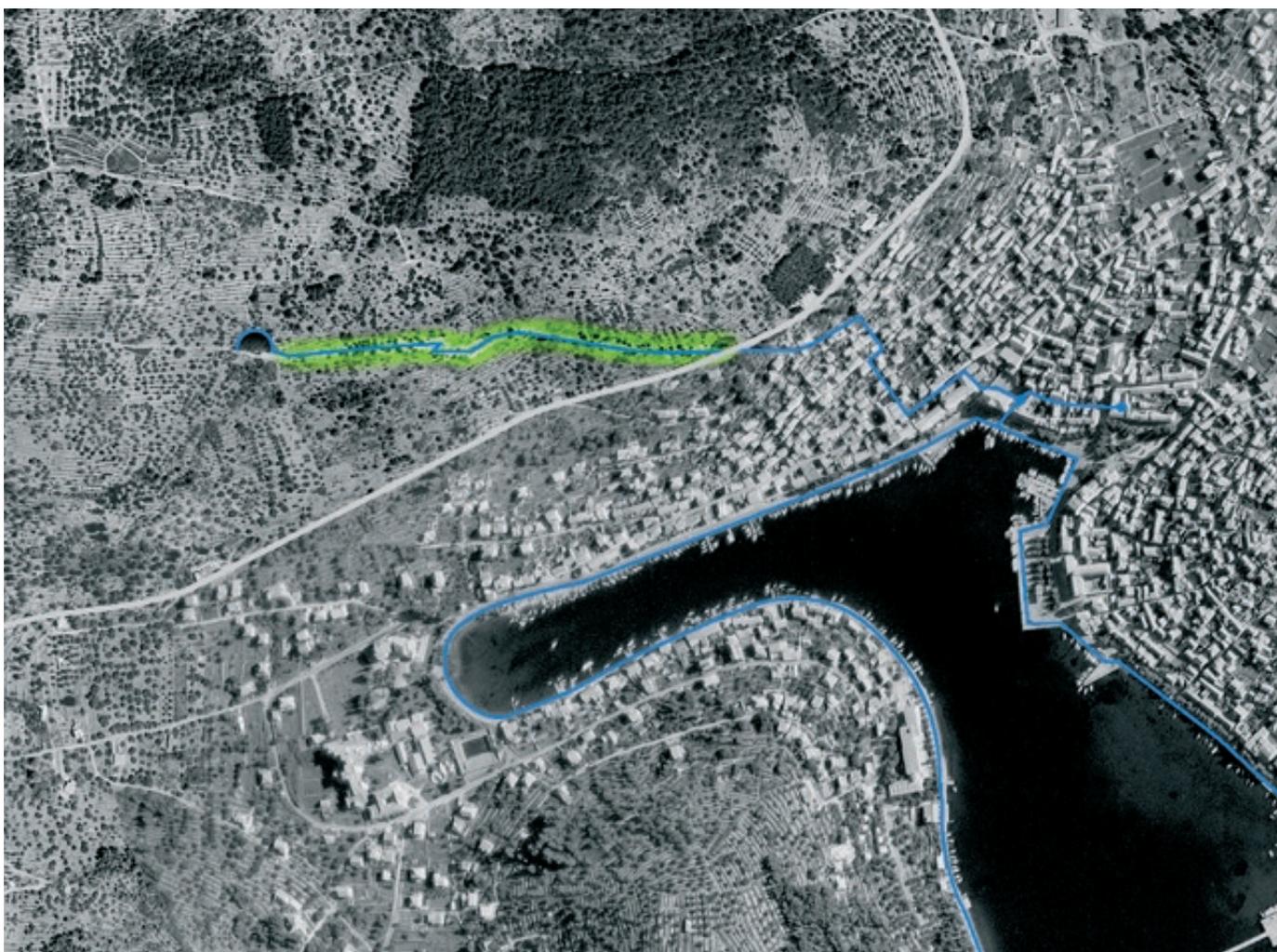
△ Plava staza nastavlja se u plavu liniju na asfaltu; prolazi školskim dvorištem pored plave skulpture. To je točka u kojoj se postojeća šetnica, uz more, povezuje s Plavom stazom. Plava linija nastavlja stražnjom ulicom i završava u atriju Centra za kulturu, u kojem se nalazi i muzejska zbirka.

Blue path continues to blue painted line on asphalt; it passes across school backyard by the big blue sculpture made by contemporary artist from Vela Luka. That is the place where Blue way is connected to the waterfront. Blue line continues through the backstreet and finishes in Cultural Center's atrium, where the museum collection is located.

## PLAVI PUT

Plava linija je put(okaz) za Plavu stazu. Plava staza je put(okaz) za Velu spilu. Koridor Plave staze se navodnjava. Uz stazu raste mediteransko mirisno bilje.

Blue line is a way(mark) to Blue path. Blue path is a way(mark) to Vela Spila. Blue path's corridor is irrigated. Mediterranean fragrant herbs are growing by the path.



△ Plava staza vodi do Vele spile, a putem pruža pogled na velolučki zaljev i miris mediteranskog bilja.

Blue path leads to Big Cave and offers attractive view over Vela Luka bay with the scent of mediterranean herbs.

## BLUE WAY

**15** minuta traje lagani uspon  
**100** kalorija utrošene  
energije za uspon  
**12%** prosječan nagib staze

**15** minutes of easy walk  
**100** calories burnt  
**12%** average slope



## PLAVI PUT

**540 m** ukupna duljina staze  
**150 cm** je široka staza cijelom  
dužinom

**540 m** total in length  
**150 cm** average in width



## BLUE WAY

**66 m** između najniže i najviše  
točke staze

**11** vrsta mirisnog niskog  
raslinja

**66 m** height difference

**11** sorts of mediterranean  
fragrant herbs



## PLAVI PUT

2.5 kilowatta po satu  
ukupna potrošnja rasvjete

2.5 kilowatts per hour  
total power consumption



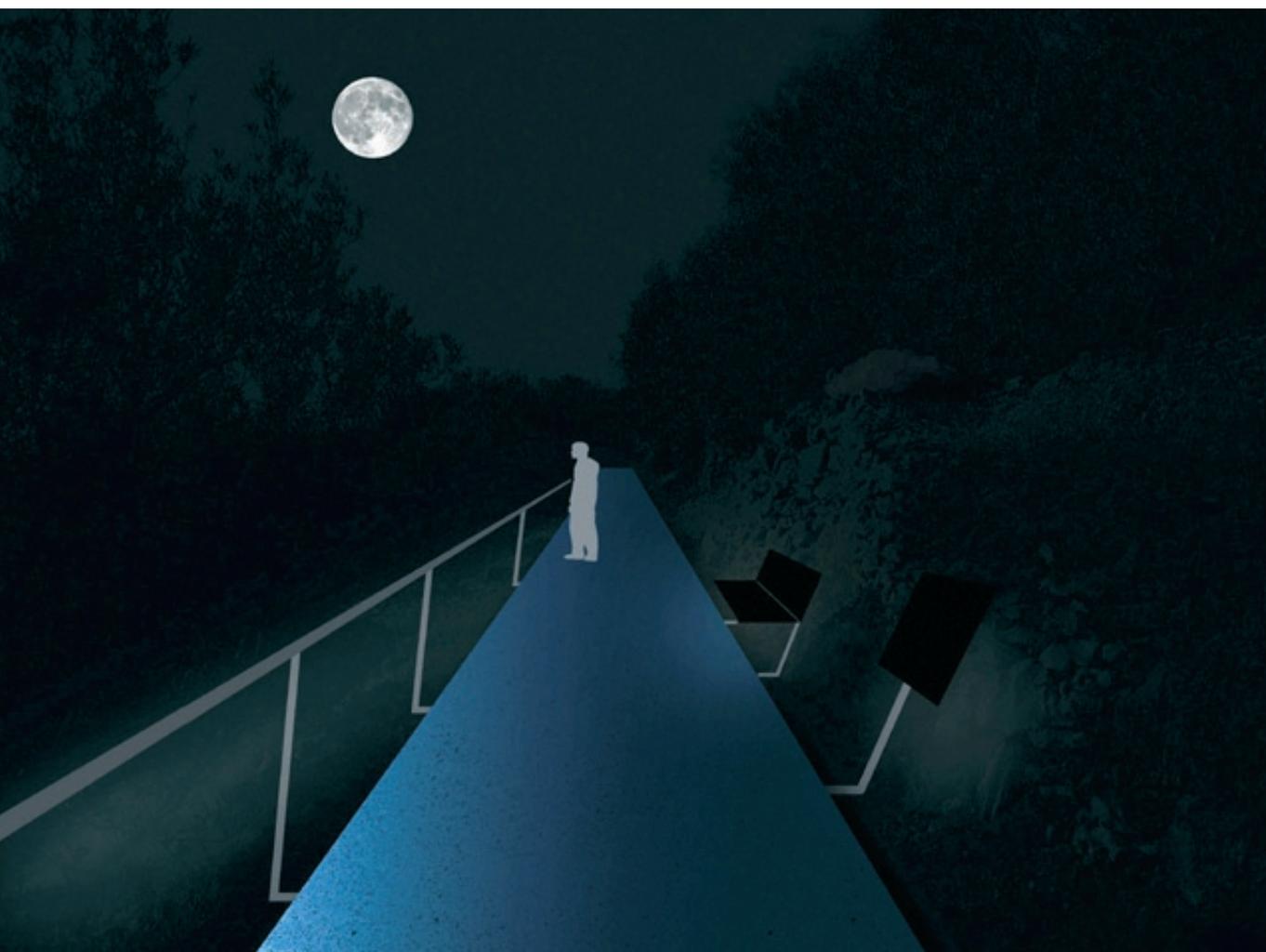
△ Noćna slika upotpunjuje identitet mjesta. Atena ističe Akropolu, Los Angeles natpis "Hollywood", a Vela Luka Plavi put kao simbol kontinuiteta života na ovom prostoru.

Nighttime image is essential to identity of a place. Athens has Acropolis, Los Angeles has Hollywood sign and Vela Luka has Blue way as a symbol of continuity of life on this place.

## BLUE WAY

10 luxa jakost osvjetljenja

10 lux illuminance

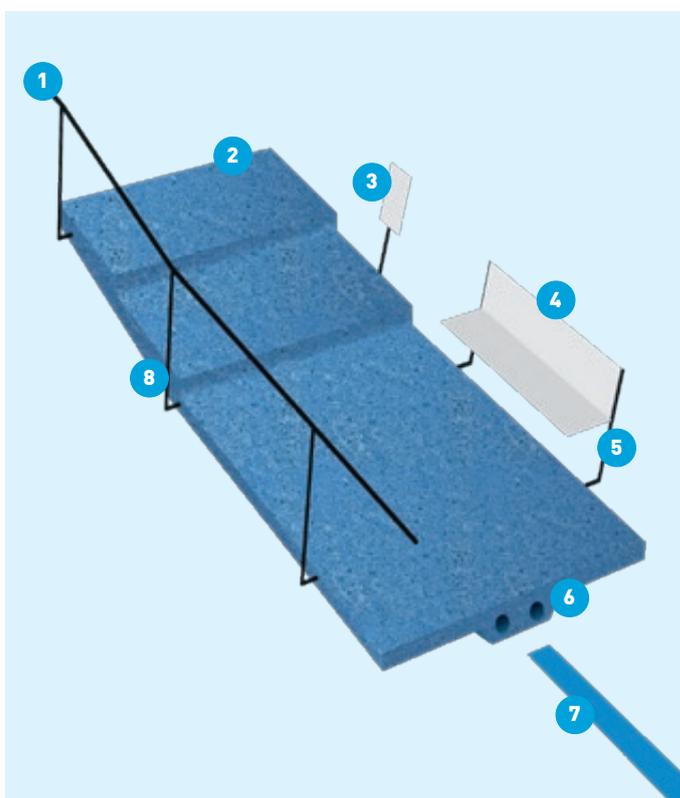


△ Rasvjeta je diskretna, ne vidi se izvor svjetla iz pješačke vizure.

Lighting is discrete, light source is invisible from pedestrians' point of view.

## PLAVI PUT

- ▽ **1 DRVENI RUKOHVAT**  
na čeličnom L profilu s integriranim LED flex rasvjetom
- 2 BETONSKA PLOČA**  
s dodatkom plave boje i protukliznim premazom: prosječne debljine 30 cm i širine 150 cm
- 3 INFO PLOČA** od vodootpornih Maxi ploča s integriranim rasvjetom
- 1 WOODEN HANDRAIL**  
on steel L-profile with integrated LED lighting
- 2 CONCRETE SLAB**  
with addition of blue pigment and anti-slip coating; average thickness is 30cm and width is 150 cm
- 3 INFO PANEL** made of waterproof Max panel with integrated lighting



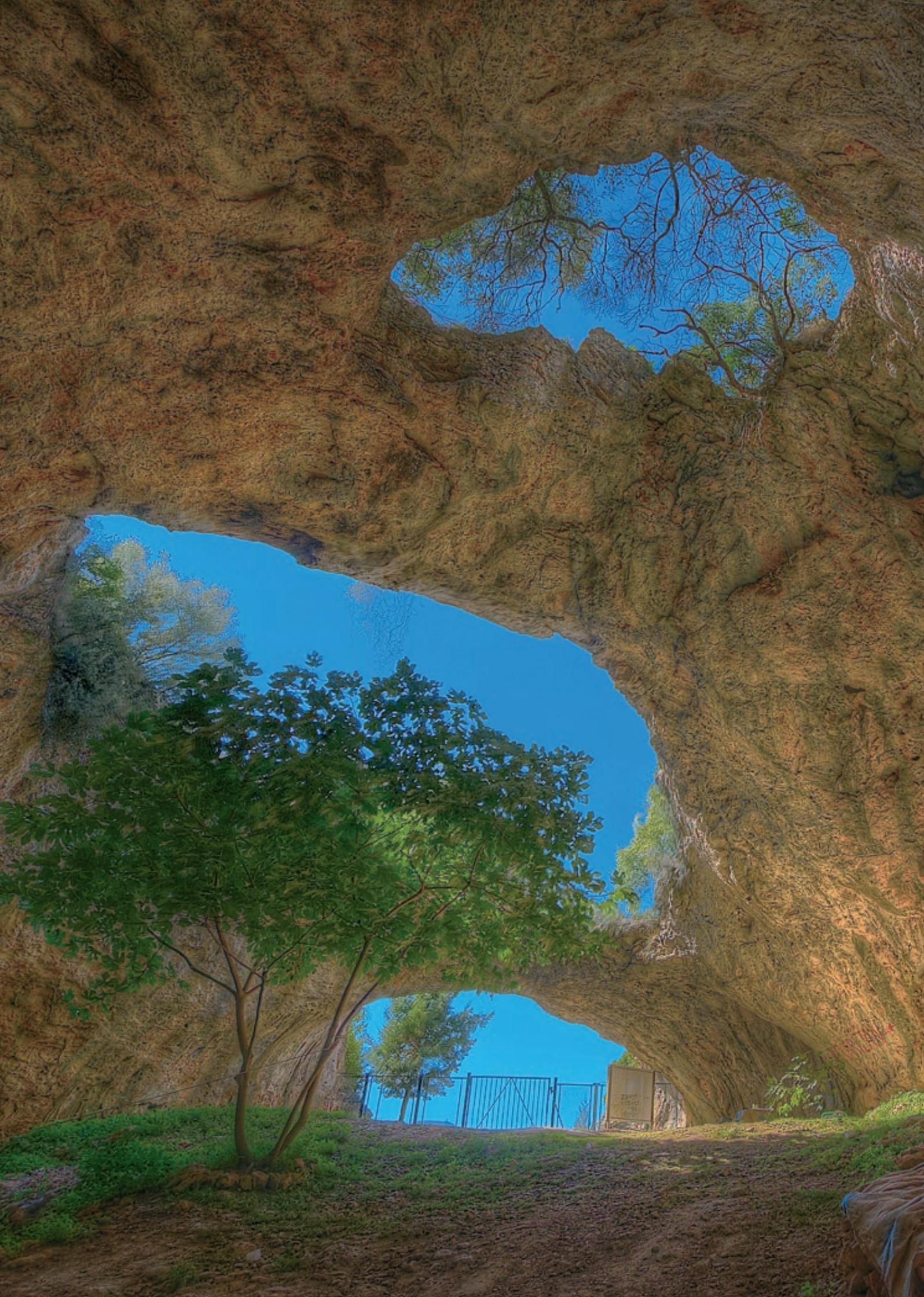
- △ **4 KLUPA** od vodootpornih Max ploča s integriranim rasvjetom
  - 5 ČELIČNA CIJEV** promjera 50mm s ugrađenim električnim instalacijama
  - 6 INSTALACIJE** vodovoda, električne energije i telekomunikacija
  - 7 PLAVA LINIJA** širine 8 cm bojana akrilnom bojom na asfaltu
  - 8 ČELIČNA CIJEV** promjera 50mm s ugrađenim električnim instalacijama
  - 4 BENCH** made of waterproof Max panels with integrated lighting
  - 5 STEEL PIPE** 50 mm in diameter with integrated electrical installation
  - 6 UTILITY DUCT** with electrical, plumbing and phone installation
  - 7 BLUE LINE** 8 cm in width, painted with blue acrylic paint on asphalt
  - 8 STEEL PIPE** 50 mm in diameter with integrated electrical installations
- △ 1 nabijeni šljunak
  - 2 nosivo tlo
  - 1 compacted gravel
  - 2 bearing ground

## BLUE WAY



△ Digitalno zabilježene uspomene s putovanja objavljuju se i povezuju s mikrolokacijom na satelitskoj slici. Satelitske snimke gradova na internetu su razglednice i karte suvremenog turista.

User generated images are web published and linked with micro-locations on the satellite image. Satellite imagery of cities on the web are postcards and maps of modern tourist.



---

**SUDIONICI:**

**PARTICIPANTS:**

**I. MEĐUNARODNA RADIONICA**

**25. 09. 2006. - 28. 09. 2006.**

**I. INTERNATIONAL DESIGN WORKSHOP**

**25. 09. 2006 - 28. 09. 2006**

**II. MEĐUNARODNA RADIONICA**

**24. 09. 2007. - 30. 09. 2007.**

**II. INTERNATIONAL DESIGN WORKSHOP**

**24. 09. 2007 - 30. 09. 2007**



**Sara Marenić  
Sanjin Sabljak**

Arhitektonski fakultet Sveučilišta u Zagrebu  
Kačićeva 26  
HR-10000 Zagreb  
+385 1 4639 222  
www.arhitekt.hr

**Marin Kaliterna**

“Arhitektonski biro Ante Kuzmanić” d.o.o.  
za projektiranje  
Trg Mihovila Pavlinovića 1  
HR-21000 Split  
+385 21 341 775  
ab.ak@inet.hr  
www.antekuzmanic-arhitekt.hr

**Leonida Kovač**

Teoretičarka umjetnosti,  
kustosica i docentica  
Akademija likovnih umjetnosti u Zagrebu  
Ilica 85  
HR-10000 Zagreb  
+385 1 3777 300  
leonida.kovac@zg.htnen.hr  
www.alu.hr

**Sanja Djaković  
Tea Morić  
Predrag Pavić  
Ana Zuhak**

Akademija likovnih umjetnosti u Zagrebu  
Ilica 85  
HR-10000 Zagreb  
+385 1 3777 300  
www.alu.hr

**Vedran Mimica**

Director  
Berlage Institute  
Botersloot 25  
NL-3011 HE Rotterdam  
+31 10 4030 399  
www.berlage-institute.nl

**Salomon Frausto**

Head of the Architectural Broadcasting  
Program  
Berlage Institute  
Botersloot 25  
NL-3011 HE Rotterdam  
+31 10 4030 399  
www.berlage-institute.nl

**Jeung Eun Choi  
Seung Jeung Hong  
Kyo Suk Lee  
Alejandro Martinez**

Berlage Institute  
Botersloot 25  
NL-3011 HE Rotterdam  
+31 10 4030 399  
www.berlage-institute.nl

**Sasha Zanko**

Berlage Institute  
Botersloot 25  
NL-3011 HE Rotterdam  
+31 10 4030 399  
szanko@berlage-institute.nl  
www.berlage-institute.nl

**Dinko Radić**

Arheolog  
Centar za kulturu Vela Luka  
Obala 3 br. 19  
HR-20270 Vela Luka  
+358 20 813 602  
centar-za-kulturu-vl@du.t-com.hr

**Rada Dragojević Čosović**

Muzeolog, povjesničar umjetnosti  
 Centar za kulturu Vela Luka  
 Obala 3 br. 19  
 HR-20270 Vela Luka  
 +358 20 813 602  
 radadrangojevic@net.hr

**Nataša Medved**

Izdavač za francusko govorno područje,  
 prevoditeljica (francuski, njemački)  
 Baruna Trenka 13  
 HR-10000 Zagreb  
 natasa.medved@gmail.com

**Tadej Glazar**

Prodekan za područje  
 međuniverzitetnega sodelovanja  
 Fakulteta za arhitekturo,  
 Univerza v Ljubljani  
 Zoisova 12  
 SI-1000 Ljubljana  
 + 386 1 2000762  
 dekanat@fa.uni-lj.si  
 www.fa.uni-lj.si

**Jure Grohar**

**Andraz Intihar**  
**Aleksander Luzink**  
 Fakulteta za arhitekturo,  
 Univerza v Ljubljani  
 Zoisova 12  
 SI-1000 Ljubljana  
 +386 1 2000762  
 dekanat@fa.uni-lj.si  
 www.fa.uni-lj.si

**Ivan Korbar**

**Marija Borovičič**  
 Filozofski fakultet Sveučilista  
 u Zagrebu  
 Ivana Lučića 3  
 HR-10000 Zagreb  
 +385 1 a6120 111  
 www.ffzg.hr

**Dragan Žuvela**

**Marijana Marušić**  
**Jure Bešlić**  
 Gradjevinsko-arhitektonski fakultet  
 Sveučilišta u Splitu  
 Matice hrvatske 15  
 HR-21000 Split  
 +385 21 303 333  
 dekan@gradst.hr  
 www.gradst.hr

**Marina Oreb**

Grad Dubrovnik  
 Ravnateljica Zavoda za prostorno  
 uređenje Dubrovačko - neretvanske  
 županije  
 Petilovrijenci 2  
 HR-20000 Dubrovnik  
 +385 20 351 724  
 www.dubrovnik.hr



**Nada Vrkljan – Križić**

Muzej suvremene umjetnosti Zagreb  
Habdelićeva 2  
HR-10000 Zagreb  
+385 1 4851 930  
nada.krizic@zg.htnet.hr  
www.mdc.hr/msu/

**Karmen Frankl**

Muzikologinja, etnologinja, umjetnica  
Siemensstr. 15  
D-50825 Köln  
karmen.frankl@gmx.de

**Tonko Gugić**

Načelnik  
Općina Vela Luka  
Obala 3 br. 19  
HR-20270 Vela Luka  
+385 20 812 609  
www.velaluka.hr/kontakt.asp

**Neven Čanić †**

Povjesničar umjetnosti  
Zubaća vala  
HR-20270 Vela Luka  
+385 20 813 709

**Nardi Čanić**

Povjesničar umjetnosti  
Zubaća vala  
HR-20270 Vela Luka  
leonarda.canic@du.htnet.hr

**Dorjan Dragojević**

Direktor  
Turistička Zajednica Općine Vela Luka  
Ul. 41 br. 11  
HR-20270 Vela Luka  
www.tzvelaluka.hr  
dorjan.dragojevic@inet.hr

**Gorki Žuvela**

Umjetnička akademija Sveučilišta u Splitu  
Glagoljaška bb  
HR-21000 Split  
+385 21 348 622  
office@umas.hr  
www.umas.hr

**Ivan Kolovrat**

Umjetnička akademija Sveučilišta u Splitu  
Glagoljaška bb  
HR-21000 Split  
+385 21 348 622  
kolovrat@umas.hr  
www.umas.hr

**Viktor Popović**

Umjetnička akademija Sveučilišta u Splitu  
Glagoljaška bb  
HR-21000 Split  
+385 21 348 622  
viktor.popovich@gmail.com  
www.viktorpopovic.com



**Adriana Kocijan**

Umjetnica, glumica,  
performerica i režiserka  
Morsehofstraße 14  
D-45138 Essen  
info@cantadoras.de

**Dalibor Martinis**

Umjetnik i "videomaker"  
Branimirova 57  
HR-1000 Zagreb  
+385 1 461 4455  
dalibor@omnimedia.hr  
www.dalibormartinis.com

**Darko Fritz**

Umjetnik, kustos i grafički designer  
Jacob van Lennepstraat 349  
NL-1053 JL Amsterdam  
+ 31. (0)20. 6831814

Ul. Giunio 11 / 2  
HR-20260 Korčula  
+ 385. (0)20. 711738  
info@darkofritz.net  
www.darkofritz.net

**Darko Dragojević**

Student na Arhitektonskom fakultetu  
Sveučilišta u Zagrebu  
Kačićeva 26  
HR-10000 Zagreb  
www.vlak.hr

**Marko Padovan**

Apsolvent na Arhitektonskom fakultetu  
Sveučilišta u Zagrebu  
Kačićeva 26  
HR-10000 Zagreb  
Mob: 091/28 38 372  
padovanmarko@gmail.com  
web: www.timbolje.com  
web: www.vlak.hr

**Slobodan Prosperov – Novak**

Povjesničar književnosti,  
komparatist i teatrolog  
Yale University  
Slavic Languages & Literatures  
2704 Hall of Graduate Studies  
New Haven, CT 06520, USA  
+1 (203) 432-1300  
slobodan.novak@yale.edu  
www.yale.edu/slavic/faculty/novak.html

Sveučilište u Splitu  
Odjel za talijanski jezik i književnost  
Livanjska 5  
HR-21000 Split  
+ 385 21 558 222  
rektorat.office@unist.hr  
www.unist.hr





---

## **MUZEJ 21+ VELA SPILA:**

### **ARHIV SIMULTANIH VREMENA / MEĐUNARODNA RADIONICA**

2007. godine, od 24. do 30. rujna održana je međunarodna radionica u organizaciji Berlage Instituta iz Rotterdama i Općine Vela Luka. Na radionici su sudjelovali studenti i mentori Berlage Instituta iz Rotterdama, Arhitektonskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, Arhitektonskog fakulteta Sveučilišta u Ljubljani, Građevinsko-arhitektonskog fakulteta Sveučilišta u Splitu, Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu i Akademije likovnih umjetnosti Sveučilišta u Zagrebu. Cilj radionice, koju je vodio Vedran Mimica s Berlage Instituta, bio je definiranje i dokumentiranje urbanih i arhitektonskih aspekata arheološkog kompleksa Vela spila kroz muzej 21. stoljeća, nazvanog Muzej 21+. Sudionici radionice su izradili prijedloge za muzej anticipirajući regionalno, gradsko i arhitektonsko mjerilo u odnosu na inovativnu kustosku praksu. Na regionalnoj razini, prijedlozi definiraju mrežu puteva zapadnog dijela otoka Korčule koja povezuje specifične povijesne i prirodne lokalitete kako bi se postigla što bolja povezanost između grada i muzeja. Novi prilazni putevi i intervencije u krajoliku, nastale zbog smještanja muzejskog kompleksa, zamišljene su kroz ostvarivanje urbane relacije između arheološkog nalazišta i grada. Na razini arhitektonskog mjerila, svaki od prijedloga, razdvajanjem na slogove, definira ujedno i programatske slojeve muzeja preklopljene s prostornom organizacijom. Suprotstavljanjem opisanih arhitektonskih koncepata s onim muzeološkim definira se institucionalno djelovanje Muzeja 21+ i njegove okolice.

## **MUSEUM 21+ VELA SPILA:**

### **ARCHIVE OF SIMULTANEOUS TIMES / AN INTERNATIONAL DESIGN WORKSHOP**

The Berlage Institute, in cooperation with the Municipality of Vela Luka, held an international design workshop, from 24 September to 30 September 2007 in Vela Luka Croatia. The workshop, led by Vedran Mimica of the Berlage Institute, was composed of invited students and tutors from the Berlage Institute, Rotterdam; the Faculty of Architecture, Ljubljana; the Faculty of Architecture, Zagreb; the Faculty of Architecture, Split; and the Faculty of Philosophy, Split. The aim was to define and document the urban and architectural aspects of the archeological complex of Vela Spila into a twenty-first century museum called Museum 21+.

Workshop participants designed proposals for a museum that took into account regional, city, and architectural scales in relation to innovative curatorial practices. At the regional scale, the proposals defined a network of paths for the western part of island Korcula. This network linked specific historical and natural settings to connect the city to the museum. New access routes and landscape interventions for the museum complex were imagined to better establish an urban relationship between the archeological site and the city. At the architectural scale, each of the proposals defined programmatic layers of the museum overlapping with the spatial organization. The juxtaposition of these architectural and curatorial concepts defined the institutional performance of the Museum +21 to its surroundings.



**Municipality  
of Vela Luka**

**berlage institute**  
postgraduate laboratory of architecture